

Aprobat
prin Hotărîrea Curții de Conturi
nr. 41 din 13 iunie 2008

Raportul
asupra modului de gestionare
a resurselor financiare publice
din exercițiul bugetar
2007

Chișinău, 2008

Cuprins

Lista abrevierilor	3
Rezumat	4
Introducere	7
Capitolul I. Managementul finanțelor publice.....	12
Capitolul II. Formarea și întrebuințarea resurselor bugetului public național	11
II. 1. Bugetul de stat.....	11
II.1.1. Formarea și utilizarea resurselor bugetului de stat pe anul 2007.....	11
II.1.2. Utilizarea mijloacelor financiare publice de către autoritățile publice sub aspectul clasificăției funcționale a cheltuielilor	15
II.1.2.1. Servicii de stat cu destinație generală	15
II.1.2.2. Activitatea externă	17
II.1.2.3. Justiția	19
II.1.2.4. Învățământul	26
II.1.2.5. Știință și inovare	30
II.1.2.6. Cultura, arta, sportul și acțiunile pentru tineret.....	32
II.1.2.7. Ocrotirea sănătății	33
II.1.2.8. Asigurarea și asistența socială	39
II.1.2.9. Agricultură, gospodăria silvică, gospodăria piscicolă și gospodăria apelor	47
II.1.2.10. Protecția mediului înconjurător și hidrometeorologia.....	51
II.1.2.11. Alte servicii legate de activitatea economică	55
II.1.3. Datoria publică a statului și garanțiile guvernamentale pentru creditele externe	57
II.2. Formarea și utilizarea resurselor bugetului asigurărilor sociale de stat.....	59
II.3. Formarea și utilizarea resurselor fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală	61
II. 4. Formarea și utilizarea bugetelor unităților administrativ-teritoriale	63
II. 5. Investiții capitale	67
Capitolul III. Integritatea și gestionarea patrimoniului public	71
III.1. Gestionarea patrimoniului statului în unele întreprinderi de stat și societăți pe acțiuni	71
III.2. Asigurarea activității postprivatizare	77
III.3. Reglementarea de stat a regimului proprietății funciare, ținerea Cadastrului funciar în perioada anilor 2006-2007 (9 luni).....	79
Capitolul IV. Alte competențe atribuite prin lege	83
IV.1. Aviz la Raportul financiar al Comisiei Electorale Centrale.....	83
IV.2. Avizarea proiectelor de acte normative	85
Capitolul V. Indicatorii activității de control/audit și de monitorizare	87
V.1. Rezultatele activității de control/audit și de monitorizare a executării cerințelor și recomandărilor Curții de Conturi.....	87
V.1.1. Activitatea de control/audit	87
V.1.2. Hotărârile Curții de Conturi pe marginea controalelor/auditelor	88
V.1.3. Sinteza acțiunilor/măsurilor întreprinse de către entități în vederea executării cerințelor și recomandărilor Curții de Conturi.....	90
V.2. Măsurile întreprinse în vederea înlăturării neajunsurilor și încălcărilor constatate în Raportul Curții de Conturi asupra modului de gestionare a resurselor financiare publice din exercițiul bugetar 2006.....	92
Încheiere.....	94
Anexă	xx
Raportul asupra activității Curții de Conturi în anul 2007	xxx

Lista abrevierilor

AAP	- Academia de Administrare Publică
ACDT	- Agenția Construcții și Dezvoltare a Teritoriului
ARFC	- Agenția Relații Funciare și Cadastru
ARMAPAU	- Agenția Rezerve Materiale, Achiziții Publice și Ajutoare Umanitare
AȘM	- Academia de Științe a Moldovei
BASS	- bugetul asigurărilor sociale de stat
BNM	- Banca Națională a Moldovei
CAE	- Curtea de Apel Economică
CCA	- Consiliul Coordonator al Audiovizualului
CCCEC	- Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției
CCRM	- Curtea de Conturi a Republicii Moldova
CCTM	- Cadru de Cheltuieli pe Termen Mediu
CEC	- Comisia Electorală Centrală
CIJ	- Centrul de Informații Juridice
CNAM	- Compania Națională de Asigurări în Medicină
CNAS	- Casa Națională de Asigurări Sociale
CREPOR	- Centrul Republican Experimental Protezare, Ortopedie, Reabilitare
CSJ	- Curtea Supremă de Justiție
CSȘDT	- Consiliul Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică
CSV	- casă de schimb valutar
CTAS	- Casa Teritorială de Asigurări Sociale
CUT	- Contul Unic Trezorerial
DCC	- Direcția Construcții Capitale
DGCAPPS	- Direcția generală comerț, alimentație publică și prestări servicii
DGETS	- Direcția Generală Educație, Tineret și Sport
DGERRP	- Direcția generală economie, reforme și relații patrimoniale
DGLCA	- Direcția generală locativ-comunală și amenajare
DGTPCC	- Direcția generală transport public și căi de comunicație
EUROSAI	- Organizația Europeană a Instituțiilor Supreme de Audit
FAOAM	- fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală
FEL	- fondurile ecologice locale
FEN	- Fondul Ecologic Național
IES	- Inspectoratul Ecologic de Stat
IFPS	- Inspectoratul Fiscal Principal de Stat
IFS	- Inspectoratul Fiscal de Stat
IMS	- instituție medico-sanitară
IMSP	- instituție medico-sanitară publică
INTOSAI	- Organizația Internațională a Instituțiilor Supreme de Audit
ISA	- instituție supremă de audit
JEC	- Judecătoria Economică de Circumscripție
MAEIE	- Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene
MAI	- Ministerul Afacerilor Interne
MAIA	- Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare
MCT	- Ministerul Culturii și Turismului
MDI	- Ministerul Dezvoltării Informaționale
MEC	- Ministerul Economiei și Comerțului
MET	- Ministerul Educației și Tineretului
MERN	- Ministerul Ecologiei și Resurselor Naturale
MF	- Ministerul Finanțelor
MFP	- Managementul Finanțelor Publice
MII	- Ministerul Industriei și Infrastructurii
MJ	- Ministerul Justiției
MPSFC	- Ministerul Protecției Sociale, Familiei și Copilului
MTGD	- Ministerul Transporturilor și Gospodăriei Drumurilor
MS	- Ministerul Sănătății
OCT	- oficiu cadastral teritorial
ONAS	- Oficiul Național de Audit din Suedia
PDS	- Planul de Dezvoltare Strategică
PIB	- produsul intern brut
SCFR	- Serviciul Control Financiar și Revizie
SFS	- Serviciul Fiscal de Stat
SHS	- Serviciul Hidrometeorologic de Stat
SSC	- Serviciul Stare Civilă
SV	- Serviciul Vamal
ȘP	- Școala Profesională
TS	- Trezoreria de Stat
TVA	- taxa pe valoarea adăugată
UAT	- unitate administrativ-teritorială
UE	- Uniunea Europeană
VMS	- valori mobiliare de stat

Rezumat

1. Pe parcursul anului de gestiune au fost dezvoltate pilonii importanți ai reformei managementului finanțelor publice. Aceștia se referă la:

- îmbunătățirea procesului de planificare bugetară pe termen mediu (elaborarea noilor metodologii de previziune macroeconomică; integrarea cadrului de politici prioritare în Cadrul de Cheltuieli pe Termen Mediu (CCTM) și extinderea acoperirii CCTM);
- elaborarea noului Plan de conturi și noii Clasificații bugetare;
- consolidarea operațiunilor Contului Unic Trezorerial;
- elaborarea cadrului regulamentar minim de funcționare a auditului intern și dezvoltarea capacităților auditului extern.

Rezultatele obținute în urma controalelor și auditelor, expuse în prezentul Raport, indică clar necesitatea unei implementări coerente și concentrate a reformelor respective. Aceasta trebuie să includă mecanisme adecvate de monitorizare, urmărire ulterioară și responsabilizare a personalului. Implementarea reformelor solicită o interacțiune strânsă între Guvern și Curtea de Conturi, utilizând experiența acumulată și asigurând consecvența. Vom depune toate eforturile pentru a susține desfășurarea unui proces mai transparent și public de reformare a managementului financiar public și vom contribui în modul cel mai activ la aceasta.

2. În pofida faptului că gestiunea economică a fost influențată de seceta din anul 2007, de creșterea prețurilor la resursele energetice, de embargoul impus la producția vinicolă în Federația Rusă, precum și de alți factori obiectivi care, pe de o parte, au avut un impact negativ asupra creșterii veniturilor, iar pe de alta – au generat cheltuieli bugetare suplimentare, bugetul public național consolidat la partea de venituri a fost executat în mărime de 101,3%, iar la partea de cheltuieli în proporție de 97,2% din prevederile anuale. Concomitent, soldurile mijloacelor bănești în conturile bugetelor și fondurilor componente ale bugetului public național, la sfârșitul anului de gestiune, au constituit 2789,0 mil. lei. Această situație impune o abordare ritmică de planificare și utilizare a mijloacelor pe

parcursul exercițiului bugetar, precum și o flexibilitate în administrarea eficientă a lichidităților între componentele bugetului public național.

3. Controlul Curții de Conturi asupra formării și utilizării resurselor bugetului de stat pe anul 2007 a stabilit gradul de îndeplinire a bugetului de 100,7% – la partea de venituri și de 98,6% – la partea de cheltuieli.

Raportul cu privire la executarea bugetului de stat pe anul 2007 este întocmit în conformitate cu prevederile acceptate și conține informația financiară bazată pe datele contabile din sistemul Trezoreriei de Stat și pe consolidarea datelor din rapoartele executorilor de buget. Au fost identificate unele devieri de la cadrul normativ și legislativ în vigoare. În procesul controlului au fost întreprinse acțiuni de către Ministerul Finanțelor în vederea corectării deficiențelor identificate, pentru a îmbunătăți Raportul.

4. Toate componentele bugetului public național dispun de rezerve pentru majorarea părților de venituri. Nu toți contribuabilii rezidenți și nerezidenți sînt atrași și incluși în relațiile fiscale la nivelul bugetelor de stat și locale, bugetului asigurărilor sociale de stat și, mai ales, în sistemul asigurărilor obligatorii de asistență medicală. În pofida măsurilor întreprinse, restanțele la impozite, taxe și contribuții declarate, dar neachitate de către contribuabili, rămîn semnificative. În acest context, organele responsabile de administrarea veniturilor urmează să concluzioneze eficient nu numai în vederea prevenirii și contracarării evaziunilor fiscale, lărgirii bazei impozabile și consolidării disciplinei financiare, dar și întru eficientizarea servirii contribuabililor.

5. La capitolul cheltuieli se menționează aplicarea procedurilor legale de achiziții de mărfuri, lucrări și servicii mai mult ca o obligativitate formală, dar nu ca o oportunitate de a efectua procurări în condiții de economicitate, eficiență și eficacitate. Prevederile care se repetă an de an în legile bugetare privind achitarea datoriilor existente la început de an din contul și în limita mijloacelor aprobate pentru întreținerea instituțiilor finanțate din bugetul de stat pentru anul curent nu se respectă de toate entitățile. Achiziționarea de mărfuri, lucrări și servicii, precum și efectuarea de cheltuieli de către unii executori de buget nu se fac numai în limita alocațiilor repartizate instituțiilor respective, reduce cu suma datoriilor acestor instituții, existente la început de an. Cheltuielile efectuate anticipat le-

giferării și determinării sursei de venituri au fost în creștere. Pentru optimizarea cheltuielilor, Guvernul urmează să dezvolte în continuare procesul de identificare, prioritizare, efectuare și evaluare a serviciilor publice.

6. Controlul asupra administrării unor fonduri speciale a demonstrat **ineficiența utilizării banilor publici și existența unui grad înalt de risc de fraudă**. Deși au fost create unele organe colegiale de administrare a fondurilor, practic lipsește transparența în procesul de distribuire și utilizare a mijloacelor. Din motivul existenței mai multor beneficiari, este imposibil de creat un sistem eficient de control intern, precum și de capitalizare a mijloacelor alocate. Curtea de Conturi recomandă examinarea oportunității lichidării fondurilor speciale din cadrul bugetului de stat și începerea acestui proces în cadrul bugetului asigurărilor sociale de stat și fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, trecând la bugetarea în bază de programe, cu aprobarea indicatorilor de performanță.

7. Se constată persistența Guvernului în realizarea legăturii între alocarea resurselor și rezultatele politicilor pe domenii, care se manifestă prin aplicarea noilor metode de management bugetar, în special, **fundamentarea și monitorizarea bugetului bazat pe programe și performanță**. Totodată, controalele Curții de Conturi în instituțiile publice din domeniile agriculturii, învățământului, ocrotirii sănătății etc. denotă faptul că fundamentarea necesarului de mijloace pentru realizarea unor programe nu a fost întotdeauna precedată de studii și analize ale situațiilor reale, în unele cazuri predominând dispozițiile administrative asupra posibilităților bugetare existente. În această ordine de idei, se relevă și prezența unei superficialități din partea executorilor de buget la identificarea și includerea în programe a indicatorilor concreți de resurse, de produs și de rezultat. Ca urmare, pe de o parte, indicatorii de performanță nu întotdeauna asigură măsura reală a rezultatelor obținute, iar, pe de altă parte, singurii indicatori utilizați au fost cantitativi și au servit, de cele mai multe ori, la întocmirea rapoartelor periodice. De menționat că la nivel de autoritate publică centrală nu se manifestă o preocupare în evaluarea impactului executării bugetelor fundamentate pe programe și performanță, pe care motiv autoritățile respective nu dețin date corecte privind utilizarea efectivă a mijloacelor bugetare în cauză.

8. Modul în care Ministerul Finanțelor a gestionat **datoria publică** a asigurat respectarea plafoanelor

aprobate de Parlament.

În anul 2007, datoria publică în valută națională a scăzut, în comparație cu anul 2006, cu 5%, în timp ce fiind estimată în dolari americani a crescut cu 8%. Cheltuielile pentru deservirea datoriei publice în veniturile fiscale ale bugetului de stat au constituit 11% în anul 2007 (14% – în anul 2006).

Deși indicatorii macroeconomici ce se referă la datoria publică denotă o diminuare a datoriei și a cheltuielilor pentru deservirea acesteia, datoria agenților economici, recreditată din surse interne, externe și proiectele investiționale, față de Ministerul Finanțelor a crescut, din care mai mult de 50% este cu termenul de achitare expirat.

Activitățile realizate de Ministerul Finanțelor pentru implementarea noii Legi cu privire la datoria publică, garanțiile de stat și recreditarea de stat nu au asigurat aplicabilitatea acesteia pe deplin și unele aspecte ce se referă la ținerea evidenței și la raportarea completă a datoriei, precum și la securizarea informației computerizate au rămas nesoționate.

9. Verificările efectuate asupra modului de **gestionare a patrimoniului public** atât la instituțiile publice, cât și la persoanele juridice cărora le-a fost transmisă în gestiune proprietatea statului sau dispun de capital social integral de stat, au stabilit deficiențe la evidența, integritatea și gestionarea lui; la neînregistrarea drepturilor de proprietate asupra bunurilor publice, factor ce influențează asupra sporirii riscului de pierdere, în unele cazuri, a acestora. Gestionarea neeficientă a patrimoniului duce la obținerea pierderilor, lipsa studiilor de fezabilitate la tranzacțiile economice efectuate de entitățile verificate influențează negativ asupra situațiilor financiare ale acestora. Reieșind din aspectele constatate, Curtea de Conturi recomandă de a îmbunătăți managementul la acest capitol, precum și de a crea sistemul de control și audit intern de către organele administrației publice abilitate cu gestionarea patrimoniului public.

10. Aspectele verificate în cadrul controlului asupra **asigurării activității postprivatizare** au constatat că scopurile stabilite nu întotdeauna au fost realizate, prin creșterea economico-financiară la obiectivele privatizate. Astfel, în unele cazuri, investitorii, neonorându-și obligațiile contractuale, au înstrăinat acțiunile statului. Aceste nereguli au fost condiționate de lipsa prevederilor exhaustive privind obligativitatea asigurării condițiilor concursului pe toată perioada investițională, precum și de monitorizarea la un nivel scăzut de către auto-

ritățile publice abilitate a activității postprivatizare. Reieșind din cele expuse, Curtea de Conturi a recomandat Guvernului să reexamineze compatibilitatea actelor normative ale Guvernului cu legislația în vigoare vizînd administrarea și deetatizarea proprietății publice în vederea stabilirii obligativității asigurării condițiilor concursului pe toată perioada investițională, precum și să delimiteze distinct competențele și atribuțiile Comisiei de concurs și Agenției Proprietății Publice, întru obținerea rezultatelor scontate.

11. La capitolul alocări și utilizarea mijloacelor financiare destinate **investițiilor capitale** s-a constatat o tendință de creștere semnificativă a acestora, în comparație cu anul 2006. Deși Curtea de Conturi, în rapoartele sale din anii precedenți, a menționat unele neregularități la etapele de utilizare a mijloacelor în aceste scopuri, acestea persistă pînă în prezent, și anume s-au constatat nereguli la: organizarea și desfășurarea procedurilor de achiziții; contractarea lucrărilor de construcție și reconstrucție a obiectivelor stabile; executarea lucrărilor; înregistrarea și justificarea cheltuielilor pentru execuția acestora; acordarea plăților prealabile; monitorizarea de către beneficiari a contractelor de executare a lucrărilor la obiectivele stabile. De asemenea, n-au fost realizate politicile de constituire a bazei normative în construcții, cu toate că fondul special pentru finanțarea acestor scopuri a fost creat și utilizat. Reieșind din cele menționate, se consideră necesar de a îmbunătăți managementul financiar și de control în domeniul investițiilor capitale, precum și de a descentraliza responsabilitățile la utilizarea mijloacelor publice pentru beneficiarii de diverse niveluri; de a reexamina necesitatea și mecanismul de efectuare a plăților în prealabil.

12. **Neducerea tuturor actelor normative guvernamentale în corespundere cu Legea salarizării** distorsionează conceptul noii legi, creează condiții inechitabile de salarizare și are un impact negativ asupra motivării activităților desfășurate în condiții uniforme. Revizuirea și ajustarea cadrului normativ guvernamental din domeniul salarizării la cadrul legal din acest domeniu trebuie să fie o prioritate pentru Guvern.

13. Auditele-pilot ale regularității și de atestare a rapoartelor financiare au scos la iveală un șir de **nereguli și probleme în domeniul contabilității, controlului și auditului intern**. Neînregistrarea la organele cadastrale și nereflectarea în evidență a

întregului patrimoniu imobil, inclusiv a terenurilor, precum și a investițiilor financiare, lipsa unor metodologii de evidență specifică a unor operațiuni economice, aplicarea unor sisteme de evidență contabilă neadecvate statutelor juridice ale unor entități, capacitățile tehnice și umane reduse ale cadrului financiar-contabil, neexaminarea și aprobarea de către organele centrale de specialitate a rapoartelor financiare ale entităților din subordine, controlul intern bazat mai mult pe factori obiectivi decît pe sistem prezintă un risc pentru complexitatea și veridicitatea rapoartelor financiare.

14. **Achizițiile publice**, nu în toate cazurile se efectuează conform prevederilor legale. Unele entități contractează volume peste plafonul stabilit, modifică elementele contractelor de achiziție, și anume cantitatea, prețul, sortimentul mărfurilor, față de cel prevăzut în condițiile ofertei specificațiilor de contract; divizează loturile de mărfuri și servicii; nu solicită de la operatorii economici să depună în timpul încheierii contractului o garanție de asigurare a executării lor. Obținerea unor rezultate eficiente în cadrul procedurilor de achiziție publică se menține ca o prioritate a sistemului de achiziții publice din Republica Moldova, care poate fi realizată cu succes doar prin elaborarea și implementarea unui cadru normativ perfect, dar și prin sporirea transparenței și publicității procesului de achiziție, creșterea responsabilității persoanelor implicate în acest proces.

15. Implementarea treptată a noilor **abordări și standarde privind managementul financiar și controlul** înaintază față de Curtea de Conturi a Republicii Moldova mari cerințe și așteptări. Rolul prevăzut pentru CCRM, în calitate de instituție supremă de audit extern, va fi unul important pentru sistemul de răspundere. Spre deosebire de controalele anterioare auditul se va baza mai mult pe standarde. Sarcina de bază a Curții de Conturi a Republicii Moldova va fi să auditeze anual Raportul cu privire la executarea bugetului de către Guvern. În baza auditului său anual, CCRM va oferi o opinie și va contribui la procesul de responsabilitate între Parlament și Guvern. Alte audite efectuate de CCRM se vor referi la economicitate, eficiență și eficacitate. Curtea de Conturi a Republicii Moldova este membru al INTOSAI. Drept urmare, aceasta o ajută să asigure adoptarea și implementarea standardelor corespunzătoare de audit în sectorul public, precum și aplicarea principiilor etice adecvate.

Întru executarea prevederilor art. 133 din Constituția Republicii Moldova și art. 21 alin. (1) din legea sa organică, Curtea de Conturi a efectuat controlul financiar public extern asupra modului de formare, de administrare și de întrebuințare a resurselor financiare publice, precum și asupra modului de gestionare a patrimoniului public și prezintă Parlamentului Raportul asupra modului de gestionare a resurselor financiare publice din exercițiul bugetar 2007.

Raportul este o analiză sintetică a rezultatelor controalelor asupra modului de gestionare a mijloacelor financiare publice în anul gestionar 2007, exercitate în perioada 2007 (semestrul II) – 2008 (semestrul I) în conformitate cu Programele activității de control/audit pe anii 2007 și 2008, aprobate în cadrul ședințelor Curții de Conturi. Raportul, de asemenea, conține și unele generalizări privind controalele efectuate pe perioadele precedente exercițiului bugetar 2007, neincluse în raportul pentru exercițiul bugetar 2006.

Controalele desfășurate au avut ca obiectiv de bază constatarea legalității și a regularității efectuării cheltuielilor din mijloacele bugetare puse la dispoziția executorilor de bugete, inclusiv analiza și evaluarea eficienței utilizării banilor publici și a funcționalității sistemelor de control intern.

Raportul include și rezultatele a 10 misiuni de audit, scopul cărora a fost oferirea unei asigurări rezonabile că rapoartele financiare întocmite oferă o imagine veridică, autentică și completă sub toate aspectele semnificative, iar operațiunile economice au fost efectuate în conformitate cu cadrul legal și regulamentar. Misiunile de audit au fost efectuate în cadrul realizării obiectivelor Planului de Dezvoltare Strategică a Curții de Conturi (PDS) privind asigurarea profesionalismului și dezvoltarea capacităților aparatului de control al Curții de Conturi de a exercita audite.

Raportul conține următoarele Capitoare:

Rezumat – este o sinteză a principalelor constatări și concluzii asupra modului de gestionare a mijloacelor financiare publice de către entitățile controlate.

Capitolul I – reflectă unele realizări în procesul de implementare a reformei în domeniul managementului financiar public în Republica Moldova, aceasta având drept scop promovarea unui management

financiar public eficient și transparent conform standardelor internaționale.

Capitolul II – se referă la *modul de formare și de întrebuințare a resurselor financiare publice*, a bugetului de stat, a bugetului asigurărilor sociale de stat, a fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală și a unor bugete ale unităților administrativ-teritoriale. În compartimente separate se reflectă modul de utilizare a mijloacelor financiare publice de către autoritățile publice pentru implementarea unor funcții de bază ale statului (activitatea externă, justiția, învățământul, ocrotirea sănătății, asigurarea și asistența socială, agricultura ș.a.), modul de gestionare a datoriei publice, precum și modul de folosire a mijloacelor alocate din bugetul public național pentru investiții capitale.

Capitolul III – include constatări și concluzii asupra *modului de gestionare a patrimoniului public* de către autoritățile publice, întreprinderile de stat și societățile pe acțiuni cu capital majoritar de stat. În compartimente separate se reflectă principalele concluzii și constatări pe marginea controalelor asupra activității postprivatizare și asupra reglementării de stat a regimului proprietății funciare.

Capitolul IV – informează asupra modului în care Curtea de Conturi a realizat alte competențe atribuite prin legea sa organică și alte acte normative și conține 2 compartimente, care includ Avizul Curții de Conturi la Raportul Comisiei Electorale Centrale și avizele asupra proiectelor legilor bugetare anuale și altor proiecte de acte normative.

Capitolul V – este structurat în două subcapitole, acestea prezentând o analiză generală a activității de control și de monitorizare a executării cerințelor și recomandărilor Curții de Conturi în anul 2007, precum și acțiunile întreprinse de către entități în vederea lichidării încălcărilor și abaterilor constatate în Raportul asupra modului de gestionare a resurselor financiare publice din exercițiul bugetar 2006.

Curtea de Conturi, urmînd bunele practici ale instituțiilor supreme de audit, își evaluează periodic propriile activități. Prezentul Raport, în Anexă, include și *Raportul asupra activității Curții de Conturi în anul 2007*, prin intermediul căruia Curtea de Conturi informează Parlamentul și factorii interesați asupra principalelor realizări și privind

modul în care și-a gestionat resursele proprii (financiare, umane etc.); Raportul mai include o secțiune despre progresele înregistrate în anul 2007 în procesul de realizare a obiectivelor de dezvoltare strategică, care poate fi examinată ca un ra-

port privind executarea Hotărîrilor Parlamentului Republicii Moldova, adoptate urmare examinării Rapoartelor Curții de Conturi asupra modului de gestionare a mijloacelor financiare publice din exercițiile bugetare 2005 și 2006.

Capitolul I. Managementul finanțelor publice

Concentrându-și eforturile asupra realizării obiectivelor și sarcinilor strategiei Guvernului, pornind de la necesitățile și prioritățile urmărite în îmbunătățirea managementului financiar în sectorul public, Ministerul Finanțelor a inițiat și implementează Proiectul „Managementul Finanțelor Publice” (PMFP) ca instrument de bază în realizarea obiectivelor de consolidare a gestionării finanțelor publice conținute în Planul Național de Dezvoltare.

Proiectul prezintă și o acțiune de susținere a Guvernului de către Banca Mondială în cadrul Strategiei de Asistență a Țării 2005-2008.

Reieșind din scopurile Curții de Conturi, precum și întru sincronizarea și armonizarea reformelor din domeniul auditului intern și extern, Curtea de Conturi este interesată în implementarea cu succes a PMFP, analizând în mod sistematic procesul de reformare. În anul de gestiune, PMFP a realizat unii indicatori și a dezvoltat pilonii principali, după cum urmează.

Componenta 1. Metodologia de elaborare și executare a bugetului

În CCTM pe anii 2007-2009, în comparație cu CCTM pe anii 2006-2008, a fost extinsă aria de acoperire cu planificare strategică, aceasta din urmă cuprinzând investițiile capitale și cheltuielile din domeniul agriculturii.

Din legea bugetară pe anul 2007 au fost excluse 6 fonduri speciale (fondul sistemului penitenciar, fondul pentru susținerea financiară a unor măsuri în domeniul învățământului, fondul pentru susținerea financiară a unor măsuri în domeniul ocrotirii sănătății, fondul național pentru conservarea energiei, fondul pentru realizarea Programului complex de valorificare a terenurilor noi și de sporire a fertilității solurilor și fondul de susținere a exporturilor), în buget fiind incluse 9 fonduri speciale.

În anul 2007 au fost elaborate clasificarea organizațională, clasificarea programelor (nivelul I și II) și clasificarea surselor. Noua clasificare a programelor a fost utilizată de către ministerele care elaborează strategii sectoriale în cadrul CCTM 2008-2010, precum și în bugetul aprobat pe anul 2008.

Au fost elaborate Indicațiile metodice pentru aplicarea clasificărilor funcționale și clasificărilor economice și a început testarea acestor clasificări în sistemul informațional actual al ministerului.

Începând cu 01.01.2007, Trezoreria de Stat este deservită de către Banca Națională a Moldovei (BNM), în baza unui acord de deservire negociat, iar din 01.03.2007 aceasta a devenit participant direct la Sistemul automatizat de plăți interbancare (SAPI) BNM. Operațiunile în valută națională sînt efectuate prin Contul Unic Trezorerial (CUT) al Ministerului Finanțelor la BNM. La 29.12.2007, soldurile conturilor CNAS, CNAM și bugetelor UAT au fost transferate în CUT, ceea ce va permite optimizarea fluxului de mijloace bugetare, diminuarea riscurilor legate de păstrarea acestora în băncile comerciale, obținerea informației despre situația fondurilor publice în regim real și îmbunătățirea procesului decizional în administrarea acestora.

Au fost elaborate (i) proiectul Planului de conturi unic pentru sectorul public; (ii) Concepția de reformare a evidenței contabile și raportării în sectorul bugetar; (iii) proiectul inițial al Instrucțiunii cu privire evidența contabilă în instituțiile publice. Proiectul Planului de conturi elaborat este testat pe operațiunile și rapoartele contabile ale Ministerului Finanțelor.

A fost instituit, în comun cu BNM, Comitetul de gestionare a lichidității, care are drept scop colaborarea în vederea dirijării și monitorizării lichidităților. În contextul introducerii mecanismului CUT și participării Ministerului Finanțelor la SAPI, instituirea comitetului respectiv a îmbunătățit prognozarea și gestionarea fluxului de numerar.

Conform indicatorilor stabiliți, urma să fie elaborat Ghidul metodologic al Ministerului Finanțelor pentru elaborarea bugetului asigurărilor sociale de stat și fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, utilizat pentru elaborarea acestor bugete pe anul 2008. Realizarea celor enumerate nu a fost posibilă în anul 2007, datorită întârzierilor în procedura de achiziție. De asemenea, datorită întârzierilor în procedura de achiziție, în anul 2007, nu a fost posibilă procurarea, instalarea și testarea echipamentului și programelor pentru sistemul de evidență contabilă al Trezoreriei.

Componenta 2. Controlul și auditul intern

Guvernul i-a atribuit funcția de audit intern Serviciului Control Financiar și Revizie (SCFR), în cadrul acestuia fiind instituită Direcția centrală de armonizare a sistemului de audit intern și control intern. Formarea acestei structuri este una dintre cerințele de bază ale Uniunii Europene privind existența așa-numitei unități centrale de armonizare, care va asigura coordonarea activităților ce țin de implementarea sistemului de control financiar,

management și audit intern în sectorul public.

Au fost organizate seminare de mediatizare privind managementul financiar, controlul și auditul intern în sectorul public, prin intermediul Academiei de Administrare Publică pe lângă Președintele Republicii Moldova. Pentru angajații SCFR au fost desfășurate cursuri de instruire în domeniu.

În cadrul Academiei de Administrare Publică (AAP) a fost implementat modulul-pilot „Control și audit intern”.

În anul de gestiune a început procesul de elaborare a cadrului normativ pentru auditorii interni. Astfel, a fost elaborat proiectul Standardele Naționale de Audit Intern, aprobate în comun prin Ordinul Ministerului Finanțelor nr.98 din 27.11.2007 și Hotărârea Curții de Conturi nr.82 din 29.11.2007, iar prin Ordinul Ministerului Finanțelor nr.111 din 26.12.2007 au fost aprobate Codul etic al auditorului intern și Carta auditului intern (Regulamentul-tip privind efectuarea auditului intern).

Au fost inițiate 4 misiuni-pilot de audit intern în cadrul Serviciului Vamal, Casei Naționale de Asigurări Sociale, Muzeului Național de Arheologie și Istorie a Moldovei, Liceului-internat republican de arte plastice „Igor Vieru”. În decembrie 2007, în domeniul controlului intern a fost lansat exercițiul-pilot privind implementarea controlului intern în cadrul Ministerului Finanțelor. A fost organizat un seminar de mediatizare, la care au participat 30 de angajați, șefi de departamente și direcții.

Studiul de fezabilitate pentru implementarea auditului intern la nivel local încă nu a fost efectuat.

Componenta 3. Capacitatea de instruire și școlarizarea

Au fost elaborate 5 module, în baza acestora fiind ținute cursuri de 40 de ore academice fiecare. Acestea sînt: Managementul personalului, Control și audit intern, Management și planificare strategică, Managementul schimbărilor și dezvoltarea organizațională, Management și elaborare a programelor.

Au fost instruiți 471 de funcționari din cadrul administrației publice centrale, din care 266 – personal cu funcții de conducere.

Concomitent, întru aprecierea stării de lucruri, Curtea de Conturi, în procesul controalelor și

auditelor efectuate la entitățile publice, a aplicat autoevaluarea și evaluarea sistemelor de control și audit intern. Aplicînd metodologia elaborată în baza standardelor INTOSAI de evaluare a sistemelor de control intern conform Cadrului integrat COSO¹ pentru controalele interne, constatăm un nivel de organizare a controlului intern care necesită optimizare, îndeosebi la compartimentele ce țin de perfecționarea sistemelor de control intern, evaluarea riscurilor, documentarea și monitorizarea unor procese semnificative. Cele mai importante constatări și concluzii pe componente se referă la:

„*Mediul de control*” – acesta urmează a fi îmbunătățit la evaluarea activității angajaților, stabilirea unor responsabilități clare privind administrarea mijloacelor financiare publice, stabilirea unor proceduri de raportare etc.

„*Evaluarea riscurilor*” – nu sînt identificate și analizate riscurile interne și externe relevante realizării obiectivelor, care ar servi drept bază pentru gestionarea acestora.

„*Activitățile de control*” – nu sînt elaborate și implementate regulamente care să definească clar sfera de aplicare, politicile, obiectivele și standardele privind controlul intern și să abordeze administrarea riscurilor și responsabilitățile conducerii și personalului pentru controlul intern eficient pe unele domenii importante (achiziții publice, evidența patrimoniului, resursele umane, evidența contabilă).

„*Informarea și comunicarea*” – nu este dezvoltat un sistem de informare și comunicare eficient, care ar permite monitorizarea activităților pentru luarea unor decizii prompte. Deși în cadrul unor autorități funcționează sisteme informaționale, care cuprind practic toate segmentele de activitate, din motivul lipsei unei sistematizări a riscurilor există probabilitatea ca informațiile prezentate să nu identifice deficiențele în activitate.

„*Monitorizarea corectării deficiențelor*” – activitățile aferente nu au un caracter sistematic, iar activitățile periodice de monitorizare nu sînt documentate și nu se raportează conducerii; nu sînt stabilite responsabilități clare pentru monitorizarea sistemului de control intern și corectarea deficiențelor.

Progresele înregistrate în procesul realizării reformei în domeniul auditului extern sînt expuse în Anexa la prezentul Raport.

¹ Comitetul Entităților Publice de Sponsorizare a Comisiei Treadway (COSO), 1992, Controlul intern – cadru integrat, vol.2, Cadru, raport prezentat de către Comitetul Entităților Publice de Sponsorizare a Comisiei Treadway (COSO), Institutul American al Contabililor Publici Certificați, Jersey City NJ.

Capitolul II.

Formarea și întrebuințarea resurselor bugetului public național

II. 1. Bugetul de stat

II.1.1. Formarea și utilizarea resurselor bugetului de stat pe anul 2007

Rezumat

Controlul asupra formării și utilizării resurselor bugetului de stat pe anul 2007 a relevat următoarele.

- În perioada raportată, Ministerul Finanțelor și Trezoreria de Stat, potrivit funcțiilor atribuite, au asigurat concentrarea activităților asupra îmbunătățirii administrării și gestionării finanțelor publice în procesul de execuție a bugetului de stat, determinând realizarea legii bugetare anuale la nivelul de 100,7% – la partea de venituri și de 98,6% – la partea de cheltuieli;
- Raportul privind executarea bugetului de stat pe anul 2007 a fost elaborat în conformitate cu prevederile acceptate și prezintă informația financiară bazată pe datele evidenței sistemului Trezoreriei de Stat și consolidarea datelor rapoartelor executorilor de buget. Raportul

comunică, prin totalitatea sistematizată de indicatori, informația ce caracterizează situația financiară, prezintă veniturile și cheltuielile din perioada de gestiune, explică mișcările mijloacelor bănești în conturi, totalitatea cheltuielilor sistematizate în toate aspectele Clasificației bugetare etc.

- Totodată, au fost constatate unele abateri de la cadrul legislativ și normativ în vigoare la efectuarea cheltuielilor din contul mijloacelor bugetare, precum și la ținerea evidenței contabile a veniturilor, cheltuielilor și bunurilor din proprietatea statului.
- Pe parcursul controlului au fost întreprinse unele măsuri de înlăturare a deficiențelor depistate și de îmbunătățire a Raportului.

Context

A acțiunile de control s-au efectuat la Ministerul Finanțelor (MF) și Trezoreria de Stat (TS), având drept obiectiv verificarea contului general anual de execuție a bugetului de stat și respectării reglementărilor la întocmirea și consolidarea indicatorilor Raportului privind executarea bugetului de stat pe anul 2007 și ai materialului adițional acestuia. De asemenea, a fost verificată utilizarea alocațiilor bugetare prevăzute pentru întreținerea aparatului central al Ministerului Finanțelor și Trezoreriei de Stat.

Executarea de casă a mijloacelor bugetului de stat se efectuează prin TS – unitate instituită pe lângă aparatul central al MF, cu statut de Direcție generală, constituită din Trezoreria Centrală și unitățile teritoriale ale TS, fără statut de persoană juridică.

Potrivit atribuțiilor sale, Trezoreria Centrală, în anul 2007, a gestionat conturile curente bancare în valută națională și străină, deschise în BNM, și conturile de depozitare, deschise în băncile comerciale.

Constatări principale

Cu privire la execuția pe ansamblu a bugetului de stat

Bugetul de stat pe anul 2007 a fost aprobat inițial la venituri în sumă de 12088,5 mil. lei și la cheltuieli – în sumă de 12161,4 mil. lei, cu o depășire a cheltuielilor asupra veniturilor de 72,9 mil. lei. Pe parcursul anului bugetar de Parlament au fost aprobate trei rectificări de buget, în urma cărora parametrii bugetari s-au stabilit la venituri în sumă de 13878,4 mil. lei și la cheltuieli în sumă de 14234,9 mil. lei cu un deficit de 356,5 mil. lei. Parametrii bugetului de stat precizați definitiv de MF, luând în considerație cererile executorilor primari de buget, s-au stabilit la venituri – de 13954,3 mil. lei și la cheltuieli – de 14453,3 mil. lei, cu un deficit de 499,0 mil. lei, fapt care a condiționat majorarea deficitului aprobat de Parlament cu 142,5 mil. lei. Exercițiul bugetar 2007 s-a încheiat cu executarea la venituri în mărime de 14058,6 mil. lei și la cheltuieli – de 14257,1 mil. lei, cu un deficit bugetar de 198,5 mil. lei.

Analiza cadrului legal ce reglementează modul

de aprobare a deficitului bugetar denotă discrepanțe între prevederile art.43(42) din Legea nr.847-XIII din 24.05.1996 „Privind sistemul bugetar și procesul bugetar” (în continuare – Legea nr.847-XIII), care atribuie orice modificare a deficitului bugetar în exclusivitate Parlamentului, și prevederile art.19 din Legea bugetului de stat pe anul 2007 nr.348-XVI din 23.11.2006 (în continuare – Legea nr.348-XVI), care a autorizat Ministerul Finanțelor să modifice prevederile aprobate ale bugetului pe mijloacele speciale, fondurile speciale și proiectele finanțate din surse externe. În același timp, art.41(40) din Legea nr.847-XIII stipulează că repartizarea soldurilor de mijloace bănești constituite în urma executării bugetului în anul bugetar precedent ține de procedura de rectificare a legii bugetare de către Parlament.

Cu privire la veniturile bugetului de stat

- În timp ce partea de venituri în ansamblu a fost executată peste prevederile precizate, nivelul de executare, în aspectul tipurilor de venit, variază semnificativ de la 39,5% și de 4,2 ori mai mult față de indicii precizați. Neîncăsările la 19 tipuri de venit ale bugetului de stat, executate sub nivelul indicilor bugetari definitivi (pe toate componentele), au constituit 194,7 mil.lei. Concomitent, nivelul de executare a veniturilor totale a fost influențat nesemnificativ de neprecizarea ca surse de formare a bugetului a încasărilor în sumă de 2,5 mil.lei pe 12 tipuri de venit.
- Unele tipuri de venit nu au fost reflectate în rapoartele financiare la tipul corespunzător. Astfel, la tipul „Dobânzile aferente soldurilor mijloacelor bănești la conturile bancare ale Trezoreriei de Stat” au fost înscrise încasări provenite din „Dobânzile de la depunerea mijloacelor bugetare la conturile de depozitare bancare” în sumă de 16,2 mil.lei, acest fapt influențând pe parcursul anului asupra corectitudinii executării tipurilor de venit respective și ulterior asupra corectitudinii rectificărilor surselor de formare a bugetului. Ca rezultat, nivelul de executare a acestor surse a constituit 54,3% și, respectiv, 236,3% față de prevederile definitive.
- Restanțele agenților economici la plățile de bază, calculate pentru încasare la bugetul de stat (fără penalități și amenzi), la 31.12.2007, au însumat 316,9 mil.lei, înregistrând o micșorare de circa 3,3 ori în comparație cu 31.12.2006. Micșorarea considerabilă a restanțelor agenților economici la plățile de bază a fost condiționată de amnis-

tia fiscală aplicată în baza Legii nr.111-XVI din 27.04.2007 „Pentru modificarea și completarea unor acte legislative” (în continuare – Legea nr. 111-XVI), în temeiul căreia au fost amnistiate restanțele la plățile de bază în sumă de circa 980,2 mil.lei.

- În structura restanțelor, partea preponderentă o dețin neplățile la impozitele și taxele administrate de către organele Serviciului Fiscal de Stat (SFS) – 63,6% (201,6 mil.lei), Serviciul Vamal (SV) – 34,8% (110,3 mil.lei) și Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției (CCCEC) – 1,6% (5,0 mil.lei).

Cu privire la cheltuielile bugetului de stat

- Nivelul executării de 98,6% a cheltuielilor pe toate componentele bugetului de stat a determinat neînsușirea alocațiilor bugetare anuale pe toate componentele în sumă de 302,5 mil.lei.

Gradul de executare a cheltuielilor pe grupele principale de funcție, în comparație cu prevederile definitive, este cuprins între 85,4% și 111,4%. Pe 5 grupe principale de funcție se constată realizarea cheltuielilor cu depășirea limitelor bugetare definitive în sumă de 57,4 mil.lei, din care în sumă de 29,4 mil.lei – neregulamentar. Sub nivelul limitelor bugetare au fost executate cheltuielile pe 15 grupe principale de funcție, determinând neînsușirea alocațiilor în sumă de 240,0 mil.lei.

- Ministerul Finanțelor n-a asigurat corectitudinea aplicării clasificăției organizaționale a cheltuielilor bugetare la atribuirea cheltuielilor în sumă de 14,0 mil lei, planificate și utilizate pentru procurarea centralizată de către Inspectoratul Fiscal Principal de Stat (IFPS) (tipul 19) a mijloacelor fixe distribuite inspectoratelor fiscale teritoriale (tipul 20).
- Atât din componenta de bază, cât și din proiectele investiționale finanțate din surse externe deservite prin sistemul bancar de către unii executori de bugete s-au admis cheltuieli efective cu depășirea limitelor definitive ale alocațiilor planificate. Astfel, Agenția Agroindustrială „Moldova-Vin” a depășit limitele definitive ale alocațiilor planificate cu circa 40,0 mil.lei, iar beneficiarii de proiecte investiționale – cu 47,2 mil.lei.
- În aspectul destinațiilor economice, cheltuielile bugetare au fost executate sub nivelul definitiv, excepție făcând doar transferurile curente

- și primele de asigurare obligatorie de asistență medicală achitate de Guvern. Astfel, mai puțin decât limitele bugetare au fost executate cheltuielile pentru: retribuirea muncii – cu 21,5 mil. lei, (99,0%); plata mărfurilor și serviciilor – cu 66,2 mil. lei (96,2%); transferuri capitale pentru implementarea proiectelor investiționale – cu 23,9 mil. lei (97,0%); procurarea mijloacelor fixe – cu 24,0 mil. lei (95,1%) etc. Totodată, a fost admisă majorarea datoriilor creditoare.
- Pe parcursul anului, în baza hotărârilor emise de Guvern, s-au înregistrat alocări de mijloace financiare unor executori de buget din contul veniturilor generale ale bugetului de stat în sumă de 487,1 mil. lei și din contul redistribuirii alocațiilor totale prevăzute pentru investiții capitale în sumă de 28,9 mil. lei, înainte de aprobarea sursei de finanțare și limitei bugetare de către Parlament.
  - Cheltuielile pentru achitarea titlurilor executorii din contul bugetului de stat au crescut de 2,5 ori față de anul 2006, constituind 18,6 mil. lei.
  - Finanțarea cheltuielilor de la bugetul de stat, pe parcursul anului, s-a efectuat după cum urmează: trimestrul I – 21,5% din totalul anual; trimestrul II – 23,2%; trimestrul III – 24,4%; trimestrul IV – 30,9%. De menționat că ponderea semnificativă în totalul finanțărilor pe trimestrul IV revine celor pentru luna decembrie, care constituie 50,5% din finanțările trimestrului respectiv și 15,6% – din totalul finanțărilor anuale. Acest fapt condiționează majorarea datoriilor debitoare înregistrate la finele anului bugetar, impunând o planificare și executare ritmică a bugetului de stat. Datoriile debitoare pe toate componentele, la 31.12.2007, au însumat 312,4 mil. lei, din care 35,4 mil. lei – cu termenul de achitare expirat.
  - Pe parcursul anului 2007 au fost emise hotărâri de Guvern pentru alocarea mijloacelor din Fondul de rezervă al Guvernului în sumă de 62,6 mil. lei, pe când limita bugetară precizată a acestuia a fost de 61,0 mil. lei. Unele acțiuni finanțate în sumă de circa 2,5 mil. lei din Fondul de rezervă al Guvernului nu corespund destinației acestuia.
  - Cheltuielile bugetului de stat pentru achitarea cotelor de membru al Republicii Moldova în organismele internaționale, transferate în mod centralizat de către Ministerul Finanțelor, sînt cu 2,5 mil. lei mai mici decât datele reflectate în Raportul privind executarea bugetului de stat pe anul 2007 la acest articol.
  - În anul 2007, din contul bugetului de stat, unor autorități publice centrale le-au fost alocate mijloace în sumă totală de 224,0 mil. lei pentru efectuarea investițiilor pe termen lung (pentru majorarea capitalului social al unor întreprinderi de stat), care ulterior n-au fost reflectate de autoritățile publice respective în bilanțul lor. La momentul controlului, din totalul mijloacelor alocate, în bilanțul autorității publice respective și-a găsit reflectare numai suma de 32,0 mil. lei.
  - Continuă formarea de către executorii de buget a surplusurilor de bunuri materiale în sume semnificative. Volumul acestor stocuri, la finele anului bugetar 2007, au constituit 723,7 mil. lei.
  - La efectuarea operațiunilor de consolidare nu s-au luat în considerație raporturile între componentele bugetului de stat în sumă de 1,0 mil. lei, fapt care a determinat dublarea cheltuielilor totale.
  - Unele instituții publice n-au prezentat nomenclatorul lucrărilor efectuate și serviciilor prestate contra plată și mărimile taxelor la servicii, precum și modul și direcțiile de utilizare a mijloacelor speciale pe tipuri, pentru adoptare de către Guvern. Astfel, de către Guvern n-au fost aprobate mijloacele speciale formate și gestionate de Ministerul Economiei și Comerțului, Ministerul Finanțelor, Ministerul Dezvoltării Informaționale.
  - Ministerul Finanțelor n-a reflectat în evidența contabilă capitalul social al întreprinderilor de stat pe lingă MF în sumă de 2,4 mil. lei, precum și acțiunile Ministerului Finanțelor în S.A. „Banca de Economii” în sumă de circa 16,0 mil. lei. Mijloacele alocate și utilizate pentru elaborarea documentației tipice de proiect la obiectivul „Galeria de acces din sediul aparatului central la sediul Întreprinderii de Stat „Fintehinform”” în sumă de 0,8 mil. lei, care urmau a fi reflectate în evidența contabilă ca „Cheltuieli din buget pentru investiții capitale”, au fost trecute incorect la cheltuieli bugetare.

Analize

Neajunsurile

și încălcările comise au fost cauzate de:

- Necorelarea procedurii legale de aprobare a deficitului bugetului de stat cu drepturile acordate MF prin legile bugetare anuale referitor la modificarea parametrilor bugetari.

- Neasigurarea de către MF și TS a atribuirii în corespundere cu Clasificația bugetară a unor tipuri de venituri și cheltuieli.
- Nerespectarea de către unii executori de buget a prevederilor art.19 din Legea nr. 348-XVI la efectuarea cheltuielilor, ca rezultat fiind admisă depășirea limitelor aprobate.
- Neintroducerea în ordinea stabilită a modificărilor la indicii definitivi pe componenta „Proiecte finanțate din surse externe”, reieșind din resursele disbursate efectiv pe parcursul anului.
- Nerespectarea prevederilor Legii nr.847-XIII, precum și ale Legii nr.348-XVI la alocarea mijloacelor financiare de către MF în baza unor hotărâri de Guvern, anticipat aprobării rectificărilor respective.
- Transferarea în avans a mijloacelor bugetare de către unii executori de buget pentru procurări de mărfuri, lucrări și servicii, precum și finanțarea preponderentă a cheltuielilor la sfârșit de an.
- Emiterea hotărârilor pentru alocarea mijloacelor financiare din Fondul de rezervă al Guvernului, care nu corespunde limitelor aprobate prin Legea nr.348-XVI, precum și destinațiilor de utilizare al acestuia.
- Nerespectarea de către unii executori de buget a modului regulamentar de evidență contabilă în instituțiile publice.
- Depășirea de către executorii de buget a normativelor stabilite pentru formarea stocurilor de bunuri materiale, aprobate de către Ministerul Finanțelor, în comun cu unele autorități publice centrale.

Erori înlăturate pe parcursul controlului:

- TS nu întocmise Bilanțul general al bugetului de stat pe anul 2007, acesta fiind elaborat în perioa-

da controlului și ulterior inclus în Raportul privind executarea bugetului de stat pe anul 2007.

- Soldurile de mijloace reflectate în Raportul privind situația conturilor extrabilanțiere la 31.12.2007 au fost diminuate cu 141,1 mil.lei (ceea ce reprezintă datoria bugetului de stat la creditele preferențiale), care pe parcursul controlului s-au corectat corespunzător.
- În bilanțul Ministerului Transporturilor și Gospodăriei Drumurilor au fost reflectate investițiile pentru majorarea capitalului social al Î.S. „Calea Ferată din Moldova” în sumă de 192,0 mil.lei.
- Au fost reflectate la majorarea valorii mijloacelor fixe cheltuielile efectuate pentru reparația capitală a sediului Centrului de Recuperare „Sergheevca”, în sumă de 362,0 mii lei (executor primar de buget – Ministerul Sănătății).
- Au fost corectate erori la unii indicatori ai raportului în sumă totală de 131,5 mii.lei.

Recomandări

Guvernului:

- *Examinarea și aprobarea în modul stabilit a nomenclatorului lucrărilor efectuate și serviciilor prestate contra plată de către Ministerul Economiei și Comerțului, Ministerul Finanțelor și Ministerul Dezvoltării Informaționale.*

Parlamentului:

- *Examinarea competențelor Ministerului Finanțelor prin prisma art.19 din Legea nr.348-XVI, menținute și prin prevederile art.18 din Legea bugetului de stat pe anul 2008 nr. 254-XVI din 23.11.2007, raportate la prevederile art.41(40) și art.43(42) din Legea nr.847-XIII, care condiționează în mod direct modificarea parametrilor balanței bugetului de stat (deficit/excedent), aprobați de Parlament pentru anul bugetar în exercițiu.*

II.1.2. Utilizarea mijloacelor financiare publice de către autoritățile publice sub aspectul clasificății funcționale a cheltuielilor

II.1.2.1. Servicii de stat cu destinație generală

Ministerul Economiei și Comerțului

Rezumat

Curtea de Conturi a constatat că situațiile financiare înregistrate în rapoartele financiare ale Ministerului Economiei și Comerțului (MEC) pe anul 2007 prezintă o imagine veridică și completă (ținându-se cont de caracterul semnificativ).

În cadrul auditului de atestare asupra rapoartelor financiare ale MEC, au fost constatate unele deficiențe și erori, care nu au depășit nivelul semnificativ maxim admisibil și nu au influențat asupra situației financiare a entităților.

Context

În scopul determinării veridicității situațiilor financiare ale MEC, a fost efectuat auditul de atestare asupra rapoartelor financiare ale MEC și unor instituții din subordine pe anul 2007.

În procesul auditului au fost examinate, în baza testării, dovezile ce confirmă datele din bilanțurile contabile, rapoartele privind executarea bugetului instituției publice din contul cheltuielilor de bază pe anul 2007 ale MEC și instituțiilor subordonate.

MEC și unele instituții din subordine în anul 2007 au gestionat mijloace bugetare în sumă totală de 34,6 mil. lei, din care s-au efectuat plăți de 34,5 mil. lei, rezultând o execuție bugetară de 99,7%.

Constatări principale

- În unele cazuri MEC a efectuat cheltuieli pentru retribuirea muncii cu abateri de la prevederile actelor normative.
- Urmare tratării neexhaustive a statutului de organizație necomercială, sub formă de instituție publică și executor de buget, Biroul Național de Statistică n-a atribuit codul statistic Organizației pentru dezvoltarea sectorului întreprinderilor mici și mijlocii, factor care a condiționat și neîntocmirea rapoartelor financiare conform prevederilor regulamentare stabilite, nedeterminarea modalității de consolidare a acestora de către MEC cu soldurile înregistrate la finele perioadei de gestiune. Organizația pentru dezvoltarea sectorului întreprinderilor mici și mijlocii prezintă MEC doar informația despre utilizarea mijloacelor bugetare, neindicând soldul mijloacelor nefolosite. Astfel, MEC, la consolidarea rapoartelor, nu ține cont de mijloacele disponibile în sold.

- Înregistrarea eronată a cheltuielilor efective în sumă de 279,6 mii lei de către Agenția de Ocupare a Forței de Muncă Cahul, care a influențat asupra veridicității contului „Decontări cu diferiți debitori și creditori” al instituției respective, dar n-a depășit nivelul materialității (694,3 mii lei) și n-a influențat asupra situației financiare în întregime.
- Agenția de Ocupare a Forței de Muncă Bălți a înregistrat cheltuieli la articolul „Reparații capitale”, deși, potrivit Clasificației bugetare, acestea urmau a fi atribuite la articolul „Plata mărfurilor și serviciilor”, factor ce a influențat asupra veridicității înregistrărilor la acest articol, dar nu asupra situației financiare.

Analize

Deficiențele stabilite în procesul auditului au fost cauzate de nerespectarea întocmai a prevederilor legislației referitor la înregistrarea cheltuielilor în evidența contabilă, precum și de lipsa reglementării sistemului de controlul intern la autoritatea publică centrală și, respectiv, la instituțiile din subordine.

Recomandări MEC:

- să determine și să monitorizeze, în comun cu Ministerul Finanțelor, procedurile de înregistrare finală la Biroul Național de Statistică a Organizației pentru dezvoltarea sectorului întreprinderilor mici și mijlocii, modalitatea de raportare financiară, precum și modul de consolidare în perspectivă a rapoartelor financiare.

Rezumat

Auditul regularității la Ministerul Dezvoltării Informaționale (MDI) și unele instituții din subordine a relevat existența unor neregularități la gestionarea resurselor financiare, cum ar fi: utilizarea mijloacelor financiare ale instituțiilor și întreprinderilor din subordine pentru cheltuielile Ministerului, lipsa reglementărilor la aproba-

rea unor tarife pentru serviciile prestate, precum și efectuarea cheltuielilor ce țin de remunerarea muncii, achiziția de mărfuri și servicii cu nerespectarea prevederilor legale ș.a.

Materialele privind utilizarea mijloacelor financiare la reconstrucția Palatului de căsătorii din mun. Chișinău au fost remise CCCEC, pentru examinare conform competenței.

Context

Ministerul Dezvoltării Informaționale, ca organ central de specialitate al administrației publice, are în subordinea sa întreprinderi, instituții și organizații. Conform Hotărîrii Guvernului nr.606 din 24.06.2005², Direcția generală stare civilă (actualmente Serviciul Stare Civilă - SSC) a fost stabilită ca instituție publică subordonată ministerului, totodată nefiind persoană juridică, din care cauză toate deciziile privind administrarea mijloacelor speciale, obținute din prestarea serviciilor contra plată, administrarea și gestionarea patrimoniului aflat la balanța SSC și oficiilor teritoriale stare civilă au fost luate de către conducerea MDI, prin Î.S. „Registru”. Cu toate că, în baza Legii nr.203-XVI din 26.07.2007³, a fost format sistemul organelor de stare civilă, Regulamentul cu privire la Serviciul Stare Civilă a fost aprobat abia la 31.01.2008, prin Hotărîrea Guvernului nr.82 din 31.01.2008⁴, prin care acestuia i-a fost atribuit statutul de persoană juridică.

Modul de gestionare a patrimoniului public la MDI și întreprinderile din subordine se reflectă în Capitolul III din prezentul raport.

MDI, în anul 2007, a gestionat mijloace bugetare în sumă totală de 10,9 mil. lei, execuția bugetară fiind de 98,2%. SSC a înregistrat venituri în sumă de 35,1 mil. lei, cheltuielile fiind efectuate în sumă de 38,9 mil. lei, inclusiv oficiile teritoriale stare civilă (23,1 mil. lei și, respectiv, 28,2 mil. lei). Camera Înregistrării de Stat a acumulat venituri de la serviciile prestate în sumă de 17,4 mil. lei, realizând prognozele stabilite.

Constatări principale

- MDI a admis utilizarea mijloacelor financiare ale instituțiilor și întreprinderilor din subordine pentru întreținerea aparatului Ministerului și a unor obiective stabilite pentru instituțiile din subordine:
- Pentru lucrări de reconstrucție a Palatului de căsătorii din mun. Chișinău (imobilul SSC), MDI (beneficiar, conform Legii nr.348-XVI) a solicitat și Î.S. „Registru” a achitat pentru aceste lucrări 17,1 mil. lei, din care n-a fost înregistrată datoria creditoare în sumă de 7,9 mil. lei față de întreprindere și, respectiv, datoria debitoare a antreprenorului.
- De asemenea, de către MDI au fost utilizate mijloace financiare în sumă de 264,8 mii lei, preconizate finanțării activității SSC – instituție publică subordonată Ministerului.
- Achizițiile de mărfuri, lucrări și servicii pentru necesitățile MDI și SSC au fost efectuate cu nerespectarea prevederilor legale aferente achizițiilor publice, unele din care s-au înfăptuit prin intermediul Î.S. „Registru” (circa 3,0 mil. lei), astfel evitîndu-se aceste proceduri.
- MDI, la capitolul retribuirea muncii, a stabilit adaosuri pentru lucru în condiții nocive, compensarea pentru călătorie în transportul public (247,4 mii lei), în lipsa prevederilor actelor normative referitor la retribuirea muncii funcționarilor publici.
- Încasarea veniturilor SSC (32,1 mil. lei) s-a efectuat în lipsa aprobării tarifelor conform prevederilor legii - prin hotărîre de Guvern, acestea fiind încasate nu prin conturile trezoreriale, dar pe conturile curente ale Î.S. „Registru”.
- În evidența contabilă – în bilanțurile SSC și oficiilor teritoriale stare civilă n-au fost înregistrate avansurile primite de la populație pentru prestarea serviciilor cu plată.
- MDI a admis pentru SSC majorarea cuantumului datoriilor debitoare (de la 100 mii lei pînă la 1,3 mil. lei) și a datoriilor creditoare (de la 4,8 mil. lei pînă la 9,5 mil. lei).

² „Cu privire la aprobarea structurii și efectivului-limită ale aparatului central al Ministerului Dezvoltării Informaționale”.

³ „Pentru modificarea și completarea Legii nr.100-XV din 26 aprilie 2001 privind actele de stare civilă”.

⁴ „Cu privire la Serviciul Stare Civilă”.

La Camera Înregistrării de Stat s-au constatat următoarele nereguli:

- Înregistrarea operațiunilor financiare și a bunurilor imobile s-a efectuat cu unele abateri de la cerințele stabilite.
- S-a admis formarea datoriilor debitoare ale arendașilor, precum și s-au suportat cheltuieli nesemnificative din contul Camerei pentru serviciile comunale ale acestora.

Analize:

Deficiențele stabilite în procesul auditului au fost cauzate de:

II.1.2.2. Activitatea externă

Misiunile diplomatice

Rezumat

Controalele efectuate în cadrul misiunilor diplomatice denotă că pînă în anul 2007 acestea se confruntau cu aceleași probleme și comiteau încălcări similare la utilizarea mijloacelor financiare.

- nerespectarea întocmai a prevederilor legislației referitor la înregistrarea cheltuielilor în evidența contabilă, nedefinirea și nedelegarea clară a responsabilităților în procesul de utilizare a mijloacelor financiare, precum și de lipsa reglementării sistemului de control intern la autoritatea publică centrală și, respectiv, la instituțiile din subordine.

Recomandări Ministerului Dezvoltării Informaționale:

- să întreprindă măsuri în vederea înregistrării datoriilor creditoare aferente reconstrucției Palatului de căsătorii din mun. Chișinău față de Î.S. „Registru” în sumă de 7,9 mil. lei și, respectiv, față de antreprenor.

Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene (MAEIE) a întreprins un șir de măsuri pentru îmbunătățirea cadrului legal cu privire la managementul financiar și control în cadrul misiunilor diplomatice.

Context

Curtea de Conturi a efectuat în trimestrul IV al anului 2007 controale asupra modului de gestionare a resurselor financiare în perioada anilor 2004-2007 (9 luni) de către șase misiuni diplomatice, care se află în următoarele țări: Republica Turcia; Republica Populară Chineză; Republica Letonia; Statul Israel; Statele Unite ale Americii; Reprezentanța Permanentă a Republicii Moldova pe lângă Organizația Națiunilor Unite.

În trimestrul IV al anului 2006 au fost supuse controlului, pentru perioada anilor 2005-2006, opt misiuni diplomatice, care se află în următoarele țări: Federația Rusă; Italia; Franța; Belgia; Germania; Consulatul General al Republicii Moldova în or. Frankfurt-pe-Main; Reprezentanța Permanentă a Republicii Moldova pe lângă Consiliul Europei; Reprezentanța Republicii Moldova pe lângă Comunitățile Europene.

Constatări principale

- Toate misiunile verificate au folosit mijloace aprobate la unele articole de cheltuieli pentru efectuarea cheltuielilor la alte articole în sumă de 6968,0 mii lei, inclusiv misiunile verificate în anul 2007 – 2109,1 mii lei.
- Toate misiunile diplomatice n-au reținut impozitele pe venit din sumele achitate cu titlu de re-

tribuire a muncii personalului netitular, angajat din rîndul cetățenilor Republicii Moldova.

- Toate misiunile au efectuat cheltuieli pentru diferite acțiuni protocolare în lipsa planurilor de desfășurare a acestora, fără aprobarea de către șefii misiunilor diplomatice și cu depășirea normativelor stabilite.
- 11 misiuni n-au asigurat conformitatea ținerii evidenței contabile.
- 7 misiuni au utilizat neautorizat TVA rambursată de la procurările de mărfuri și servicii, precum și mijloacele încasate de la angajați pentru serviciile comunale și convorbirile telefonice în perioadele ulterioare perioadei din exercițiul bugetar, care urmau a fi transferate la bugetul de stat în sumă de 783,8 mii lei, inclusiv 2 misiuni verificate în anul 2007 – 206,0 mii lei.
- 7 misiuni au decontat combustibilul folosit pentru alimentarea mijloacelor de transport aflate în dotare în lipsa foilor de parcurs și a datelor vitezometrului în sumă de 773,4 mii lei, inclusiv 5 misiuni verificate în anul 2007 – de 366,3 mii lei.
- 5 misiuni au efectuat cheltuieli pentru procurări de bunuri materiale și servicii neprevăzute de normativele stabilite, care urmau a fi achiziționate de către membrii misiunilor din cont propriu, în sumă de 483,0 mii lei, inclusiv 2 misiuni verificate în anul 2007 – de 213,6 mii lei.

- 5 misiuni au admis cazuri de restituire nejustificată a cheltuielilor pentru transport, diurnă și cazare, din care 3 misiuni verificate în anul 2007 în sumă de 63,2 mii lei.
- Misiunile diplomatice în Republicile: Franceză, Turcia, Populară Chineză au acordat neîntemeiat unor persoane vize gratuit și cu reducere.
- a elaborat alte două regulamente⁶, care au fost aprobate prin Hotărârea Guvernului nr.1036 din 17.09.2007;
- a elaborat și înaintat spre aprobare proiectul Legii privind taxele consulare, conform căreia taxele consulare sînt prevăzute și în valută euro;

Analize

Încălările și neajunsurile comise au fost cauzate de nerespectarea de către unele persoane cu funcții de răspundere a actelor legislative și normative, precum și de lipsa:

- controlului intern și, ca urmare, nedefinirea și ne-delegarea clară a responsabilităților fiecărui angajat în procesul de utilizare a banilor publici;
- delimitării stricte a cheltuielilor personale ale angajaților de cele ale misiunii și achitării lor conforme;
- unor proceduri de asigurare a continuității în activitatea administrativ-financiară a misiunilor, precum și privind instruirea personalului diplomatic și personalului tehnic; încadrarea specialiștilor fără studiile necesare și experiență în domeniu pentru exercitarea funcțiilor tehnice;
- reglementărilor la soluționarea unor situații neprevăzute de actele normative în vigoare; concordanței normelor de drept în unele acte legislative și normative;
- evidenței computerizate;
- la unele misiuni diplomatice a bazei tehnico-materiale adecvate (misiunile nu dispun de condiții favorabile de muncă pentru angajați, de condiții necesare pentru prestarea serviciilor consulare calitative și de condiții de audiere a solicitanților).

Măsuri întreprinse de către MAEIE:

- au fost elaborate și înaintate spre aprobare propuneri de reglementare a problemelor menționate prin modificarea și completarea Regulamentului „Privind activitatea administrativ-financiară a instituțiilor Serviciului diplomatic al Republicii Moldova peste hotare”⁵, care au fost aprobate de Guvern prin Hotărârea nr.871 din 03.08.2007;

- a înaintat Ministerului Finanțelor propuneri de modificare a Instrucțiunii „Cu privire la evidența contabilă în instituțiile publice”, aprobată prin Ordinul ministrului finanțelor nr. 85 din 09.10.1996 (în continuare – Instrucțiunea nr.85) referitor la reglementarea ținerii evidenței contabile a mărfurilor pentru care se restituie TVA, precum și propuneri ce țin de modalitatea de finanțare, utilizarea veniturilor din taxele consulare și raportarea veniturilor și cheltuielilor de bază.

Măsurile întreprinse urmează să contribuie la crearea unei situații mai bune în managementul financiar al misiunilor diplomatice în perioadele ulterioare.

În anul 2008 se preconizează efectuarea controalelor la alte 13 misiuni diplomatice, cu monitorizarea aplicării prevederilor actelor normative sus-menționate și modului în care s-au realizat recomandările Curții de Conturi de înlăturare a încălcărilor.

Recomandări

MAEIE și conducerii misiunilor diplomatice supuse controlului:

- să întreprindă măsuri de lichidare a încălcărilor și neajunsurilor menționate în vederea îmbunătățirii a situației economico-financiare la misiunile diplomatice.

Parlamentului:

- să inițieze un dialog cu MAEIE cu privire la un plan menit să consolideze managementul financiar și controlul intern în cadrul misiunilor diplomatice. O acțiune, în acest context, ar fi înaintarea recomandării către Guvern de a instrui personalul administrativ al misiunilor diplomatice și de a stabili o funcție de audit intern în cadrul ministerului.

⁵ Hotărârea Guvernului nr. 987 din 11.08.2003.

⁶ Regulamentul „Privind modul de încasare, utilizare și evidență a taxelor și serviciilor consulare prestate de către Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, misiunile diplomatice și oficiile consulare ale Republicii Moldova” și Regulamentul „Privind modul de încasare, utilizare și evidență a mijloacelor speciale provenite de la serviciile prestate, contra plată, de către misiunile diplomatice și oficiile consulare ale Republicii Moldova”.

II.1.2.3. Justiția

Rezumat

În cadrul grupei funcționale „Justiția”, în sfera de control/audit a Curții de Conturi, în anul 2007, au intrat:

- Ministerul Justiției (executor principal de buget), care finanțează în modul stabilit aparatul central, Direcția de justiție a Unității teritoriale autonome cu statut special Găgăuzia, birourile notariale de stat și asigură finanțarea asistenței juridice acordate de către avocații numiți din oficiu;
- Centrul de Informații Juridice, subordonat MJ;

- 35 de judecătorii (78% din numărul total);
- Curtea Supremă de Justiție;
- Curtea de Apel Economică și Judecătoria Economică de Circumscripție.

Instituțiile menționate au gestionat în anul 2007 mijloace alocate de la bugetul de stat în sumă totală de 112,1 mil. lei, din care s-au efectuat plăți de 99,5 mil. lei, rezultând o execuție bugetară de 88,8%, inclusiv instituțiile menționate au fost finanțate și din veniturile proprii (mijloace speciale) în volum de 19,1 mil. lei.

Ministerul Justiției și unele instituții de domeniu

Rezumat

Auditul la Ministerul Justiției (MJ) a relevat un șir de nereguli, deficiențe și încălcări la gestionarea mijloacelor financiare și a patrimoniului public, iar cheltuielile înregistrate în Raport nu reflectă situația reală privind cheltuielile de casă și efective suportate din contul mijloacelor speciale pentru întreținerea aparatului central, deoarece majoritatea cheltuielilor (70%) au fost utilizate pentru întreținerea instituțiilor care dispun de bugete distincte, aprobate separat prin Legea bugetului de stat, ceea ce denotă că managementul financiar la acestea urmează a fi îmbunătățit.

Deși operațiunile economico-financiare exercitate și înregistrate în evidența contabilă a apar-

atului central sînt corecte și situațiile financiare privind operațiunile în cauză oferă o imagine veridică și autentică, Raportul financiar consolidat al MJ a fost afectat de prezența unor nereguli în procesul efectuării cheltuielilor. Luînd în considerație acest fapt, s-a *exprimat opinia cu rezerve, prin limitarea sferei de aplicare a auditului* asupra situațiilor financiare raportate de către MJ la finele anilor bugetari 2006 și 2007.

Incapacitatea MJ de a utiliza integral și conform destinației volumul considerabil de venituri realizate în urma aplicării apostilei pe actele oficiale pe parcursul anului 2007 a generat un nivel redus de executare a cheltuielilor la componenta „Mijloace speciale”, care a constituit 59,6%.

Context

Curtea de Conturi a realizat la MJ și la 4 structuri de domeniu (Direcția de justiție a Unității teritoriale autonome cu statut special Găgăuzia; birourile notariale de stat, Centrul de Informații Juridice, finanțarea asistenței juridice acordate de către avocații numiți din oficiu) auditul regularității pe perioada anilor 2006-2007.

Constatări principale:

- neregulamentar, în anul 2007, au fost utilizate de către MJ mijloace speciale în sumă de 10784,2 mii. lei (sau 70% din totalul mijloacelor speciale precizate pentru aparatul central) la procurarea echipamentului tehnic, produselor alimentare și altor bunuri pentru unele instituții care dispun de bugete distincte, aprobate separat prin Legea nr.348-XVI (Departamen-

ul Instituțiilor Penitenciare – 3839,6 mii lei; judecătoriile – 2091,4 mii lei; Departamentul de executare – 4329,0 mii lei și alte instituții subordonate Ministerului – 524,2 mii lei);

- personalului aparatului central, cu excepția funcțiilor de conducere (pînă la 72,3%), le-au fost stabilite categorii de salarizare mai joase față de cele prevăzute în statele de personal, ca urmare, în perioada de referință, a fost obținută o economie a fondului de salarizare în sumă de 485,5 mii lei, precum și de la locurile vacante înregistrate – în sumă de 1227,0 mii lei, care au fost raportate sub formă de premii angajaților, relevîndu-se riscul repartizării neconforme a premiilor în lipsa criteriilor de repartizare a acestora;
- la achiziționarea mărfurilor nu în toate cazurile au fost respectate prevederile cadrului legal, fiind

procurate bunuri materiale în sumă de 185,3 mii lei, fără desfășurarea procedurii de achiziție și încheierea contractelor în modul stabilit;

- n-au fost respectate clauzele contractului privind calitatea computerelor achiziționate (654 de computere cu valoarea de 6708,7 mii lei), parametrii tehnici ai cărora nu corespundeau celor contractați și, respectiv, prețul computerelor recepționate a fost mai mic în raport cu cel achitat de către Minister;
- din contul mijloacelor bugetare alocate pentru întreținerea birourilor notariale de stat au fost efectuate cheltuieli la procurarea unor bunuri materiale, care nu sînt solicitate de către notarii de stat, în depozit formîndu-se stocuri, la momentul exercitării auditului, în sumă de 713,1 mii lei, ceea ce a generat utilizarea ineficientă a mijloacelor bugetare în exercițiile bugetare respective;
- Centrul de Informații Juridice (CIJ) utilizează bunuri materiale, înregistrate în evidența contabilă a aparatului central, în sumă de 545,4 mii lei, obținînd venituri din mijloace speciale, iar uzura mijloacelor fixe se înregistrează în bilanțul aparatului central;
- nivelul de executare a cheltuielilor la CIJ, în anul 2007, la componenta „Mijloace speciale” a constituit doar 41,6%, soldul mijloacelor neutilizate, la 01.01.2008, însumînd 477,7 mii lei, ceea ce este la nivelul veniturilor anuale;
- la 01.01.2008, la CIJ erau înregistrate datorii debitoare la partea de venituri din mijloace speciale în sumă de 132,9 mii lei, în urma neachitării taxelor pentru abonamentul lunar privind accesul activ, înregistrarea, evidența și ținerea Registrului gajului de către notarii privați;
- au fost stabilite încălcări la aplicarea apostilei pe actele oficiale și la evidența apostilelor aplicate:
  - în Registrele de evidență a apostilelor aplicate, nu în toate cazurile au fost indicate numele semnatarului actului oficial și calitatea persoanei care a depus actele, precum și a instanței care a eliberat actul, relevîndu-se riscul încasării nejustificate a sumelor pentru apostilare;
  - în unele cazuri, cu unul și același număr se aplică apostila pe mai multe acte depuse;
  - în multiple cazuri în Registrele de evidență a apostilelor lipsește suma achitată și semnăturile persoanelor care au solicitat apostila, iar în unele cazuri suma este indicată greșit, ce generează

ză imposibilitatea verificării, prin confruntare, a corespunderii sumelor încasate cu sumele din registre.

Analize

Încălcările și neajunsurile comise au fost cauzate de:

- funcționarea neadecvată a controlului intern, mai ales a componentei activității de control în domeniile ce țin de achiziții, gestionarea patrimoniului, remunerarea muncii;
- lipsa delimitării stricte a cheltuielilor instituțiilor finanțate de MJ;
- nedifinirea și nedelegarea clară a responsabilităților în procesul de utilizare a banilor publici;
- nivelul înalt al fluctuației cadrelor;
- nivelul insuficient de calificare și experiență a membrilor grupului de achiziții publice;
- lipsa evidenței computerizate a serviciilor prestate;
- nerespectarea de către unele persoane cu funcții de răspundere a actelor legislative și normative referitor la gestionarea mijloacelor financiare publice.

Măsuri întreprinse de către Ministerul Justiției:

- a redresat situația privind procurarea computerelor cu parametri tehnici necorespunzători; firma care le-a furnizat a micșorat în perioada auditului valoarea computerelor cu 1273,3 mii lei, livrînd suplimentar în contul valorii contractului de procurare a computerelor și programul „Antivirus”.
- a reflectat corect în evidența contabilă suma investițiilor capitale în mărime de 315,7 mii lei, alocate Judecătoriei Basarabeasca;
- a majorat valoarea de bilanț a clădirii Judecătoriei Cahul cu volumul lucrărilor de reparație capitală în sumă de 130,1 mii lei.

Se recomandă Guvernului:

- să examineze oportunitatea încasării mijloacelor obținute în urma aplicării apostilei pe actele oficiale la componenta de bază a părții de venituri a bugetului de stat, cu repartizarea acestora, prin Legea bugetului de stat anuală, conform necesităților reale și argumentate ale executorilor de buget.

Rezumat

La unele judecătoria nivelului managementului financiar a fost afectat de nerespectarea normelor de disciplină financiar-bugetară. Ca rezultat, din 35 de opinii de audit asupra situațiilor financiare încheiate și raportate la finele exercițiului bugetar 2006 și, respectiv, 35–la finele exercițiului bugetar 2007, au fost exprimate:

- 56 (80%) „Opinii fără rezerve”;
- 6 (8,6%) „Opinii fără rezerve (favorabile) cu paragraf explicativ” (Judecătoriile Cahul, Ialoveni și Taraclia), dată fiind stabilirea unor incertitudini în rapoartele pe mijloacele speciale (la raportarea mijloacelor intrate temporar în posesia entității), care urmează a fi soluționate pe viitor, deși acestea nu se află sub controlul entității;

- 2 (2,9%) „Opinii cu rezerve” (calificate), prin limitarea sferei de aplicare a auditului (Judecătoriile Călărași și Cimișlia), fapt ce atestă că controlorul a avut îndoieli la unele situații financiare reflectate în rapoartele financiare ale entității, dar care nu afectează activitatea financiară a acesteia;

- 6 (8,6%) „Opinii nefavorabile” (Judecătoriile Basarabeasca, Telenești, Ștefan Vodă, Căușeni, Cimișlia, Sîngerei), ceea ce denotă că situațiile financiare reflectate în rapoartele financiare ale entităților conțin erori semnificative, care depășesc pragul de semnificație și, în ansamblu, nu oferă o imagine reală și fidelă, concomitent fiind stabilite neregularități la utilizarea mijloacelor bugetare.

Context

Curtea de Conturi a efectuat la 35 de judecătoria (mai mult de 80% din judecătoria) din unitățile administrativ-teritoriale ale republicii audite ale regularității pe perioada anilor 2006-2007, avînd drept obiectiv stabilirea gradului de regularitate la respectarea actelor normative, regulamentelor interne în procesul utilizării mijloacelor financiare publice și exprimarea opiniei asupra rapoartelor financiare.

Constatări principale

Urmare desfășurării misiunilor de audit la judecătoria, în anii de gestiune 2006-2007 s-au consemnat unele probleme, deficiențe și erori de regularitate în ceea ce privește legalitatea cheltuielilor, organizarea și ținerea evidenței contabile, gestionarea patrimoniului de stat, încasarea taxei de stat, precum și modul de ținere a evidenței și de raportare a datelor respective, dintre care se exemplifică următoarele:

- unele judecătoria au efectuat cheltuieli efective cu depășirea alocațiilor programate în devizele de cheltuieli (Judecătoria Basarabeasca – cu 340,4 mii lei; Judecătoria Criuleni – cu 45,8 mii lei; Judecătoria Strășeni – cu 10,5 mii lei);
- la majoritatea judecătoriilor s-au înregistrat depășiri la unele articole legate de salarizarea an-

gajaților, determinate de majorarea salariilor angajaților în conformitate cu prevederile legale, fără a fi precizate alocații în aceste scopuri, cele mai semnificative fiind constatate la: Judecătoria Strășeni – 26,3 mii lei; Judecătoria Călărași -19,9 mii lei; Judecătoria Soroca – 20,1 mii lei, ș.a.;

- au fost constatate încălcări la calcularea salariilor personalului judecătoriilor, precum și a plăților aferente acestora, care au cauzat achitarea nejustificată a mijloacelor bugetare în sumă de 31,9 mii lei la Judecătoriile Cimișlia, Ungheni, Ștefan Vodă, Căușeni, Călărași, Dubăsari, Dondușeni, Sîngerei, Ocnîța și Judecătoria Ciocana, mun. Chișinău;
- nu a fost asigurată calcularea, înregistrarea și achitarea regulamentară la bugetul asigurărilor sociale de stat a plăților în sumă de 22,9 mii lei (Judecătoriile Sîngerei și Ștefan Vodă);
- la achiziționarea mărfurilor și serviciilor unele judecătoria au aplicat neregulamentar prevederile legislației și actelor normative în vigoare:
  - contractarea bunurilor materiale și serviciilor în valoare totală de 384,6 mii lei fără desfășurarea regulamentară a procedurilor de achiziție și fără încheierea contractelor respective (Judecătoriile Ciocana, Centru, Buiucani, Rîșcani, Botanica din mun. Chișinău);

- achiziționarea acelorași tipuri de mărfuri și lucrări prin contracte separate (Judecătoriile Fălești, Ialoveni, Leova, Orhei, Călărași, Telenești și Ungheni);
- achiziționarea bunurilor materiale la prețuri majorate comparativ cu prețurile contractuale (Judecătoriile Ungheni, Orhei, Ștefan Vodă);
- contractarea și recepționarea lucrărilor de reparație în sumă de 502,4 mii lei în lipsa documentației de proiect, verificată și expertizată în modul stabilit (Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău și Judecătoria Cimișlia);
- situațiile financiare reflectate în rapoartele financiare nu oferă o imagine reală, includ erori materiale și neregularități (Judecătoriile Basarabeasca, Călărași, Telenești, Cimișlia, Căușeni, Ștefan Vodă), care se exprimă prin:
  - existența unor devieri între datele evidenței analitice și celei sintetice, ținerea neconformă a evidenței analitice a cheltuielilor de casă și celor efective;
  - neînregistrarea în evidența contabilă a tuturor bunurilor și angajamentelor legale;
  - decontarea la cheltuieli a valorilor materiale, mijloacelor financiare în lipsa documentelor justificative;
- au fost relevate probleme și deficiențe asupra plenitudinii și corectitudinii încasării taxei de stat, precum și asupra modului de ținere a evidenței și de raportare a acestor date, care sporesc riscul neîncasării integrale la bugetul de stat a plăților respective și care constau în următoarele:
  - deși judecătoriile prezintă trimestrial și anual Ministerului Justiției „Dările de seamă statistice despre activitatea judecătorilor în prima instanță privind examinarea dosarelor civile” (Formularul nr.2), care conțin și informația referitor la încasarea taxelor de stat, datele din acestea nu sînt exhaustive și nu pot oferi o imagine reală despre plățile aferente taxei de stat. Cu abateri de la normele interne stabilite au fost ținute în cadrul judecătoriilor și „Fișele de evidență statistică a dosarului civil, economic examinat în prima instanță”, din formularul respectiv fiind excluse unele rubrici ce conțin informația relevantă vizînd plata taxei de stat;
  - în cadrul unor judecătoria există neregularități la stabilirea și încasarea taxei de stat; datele pri-

vind încasarea taxei de stat la judecătoria diferă esențial de datele pe care le deține SFS la această componentă a veniturilor bugetare;

- la organele fiscale lipsește evidența separată a taxei de stat, încasată de judecătoria în parte;
- la unele judecătoria n-a fost asigurată plenitudinea și corectitudinea încasării taxelor de stat (Judecătoriile Orhei, Dondușeni, Florești, Telenești).

Analize

Încălcările

și neajunsurile comise au fost cauzate de:

- nivelul insuficient de calificare și experiență a factorilor responsabili de domeniul economico-financiar (în principal, cauzat de fluctuația cadrelor);
- nedelegarea clară a responsabilităților fiecărui angajat în procesul de utilizare a banilor publici;
- nerespectarea întocmai a prevederilor legislației referitor la normele de disciplină financiar-bugetară în ce privește legalitatea cheltuielilor, înregistrarea în evidența contabilă a tuturor valorilor materiale și patrimoniului de stat;
- cadrul legislativ ce reglementează taxa de stat este ambiguu și nu prevede mecanismul de exercitare a responsabilităților legate de evidența încasării taxei de stat; lipsesc reglementări clare și exhaustive ale legislației în vigoare privind raportarea veniturilor acumulate de la încasarea taxei de stat;
- actele normative în vigoare nu prevăd modalitatea de prezentare de către judecătoria Serviciului Fiscal de Stat a datelor privind încasarea taxei de stat, lipsește segmentul de confruntare și corelare a acestora.

Recomandări

Ministerului Justiției:

- *examinarea rezultatelor auditelor efectuate la judecătoria și întreprinderea măsurilor în vederea excluderii neregulilor și deficiențelor stabilite în cadrul acestora, la organizarea și ținerea evidenței contabile și gestionarea patrimoniului public, în scopul sporirii disciplinei financiar-bugetare a entităților respective;*
- *implementarea tehnologiilor informaționale în integrul proces de stabilire și monitorizare a încasării taxei de stat la buget, în contextul prevederilor Hotărîrii Guvernului nr.776 din 03.07.2007⁷.*

⁷ „Cu privire la aprobarea Concepției Sistemului informațional judiciar pentru anii 2007-2008”.

Consiliului Superior al Magistraturii, de comun acord cu Ministerul Justiției, examinarea oportunității:

- elaborării unei redacții noi a Instrucțiunii cu privire la rapoartele statistice, prin includerea obligației de ținere a evidenței taxei de stat de către judecătorii, inclusiv la componentele: stabilirea, achitarea, scutirea, amânarea și eşalonarea acestor plăți, întru monitorizarea încasării veniturilor la buget;
- remedierii riscurilor asociate încasării incorecte a taxei de stat, în special la desfacerea căsătoriei.

Inspectoratului Fiscal Principal de Stat (IFPS):

- verificarea la Judecătoriile Orhei, Dondușeni, Florești și Telenești a corectitudinii încasării taxei de stat, precum și a transferării ei în termen și integral la bugetul de stat.

Parlamentului:

- să inițieze un dialog cu Consiliul Superior al Magistraturii, de comun acord cu Ministerul Justiției, în vederea elaborării și aprobării unui act care ar prevedea obligativitatea ținerii evidenței taxei de stat de către judecătorii, inclusiv la componentele:

Curtea Supremă de Justiție

Rezumat

Revizia financiară efectuată în anul 2007 la Curtea Supremă de Justiție (CSJ) a relevat că neîntreprinderea de către aceasta a măsurilor de rigoare în vederea lichidării încălcărilor și neajunsurilor constatate în urma reviziei financiare efectuate în anul 2006⁸, precum: admiterea depășirii limitelor

de cheltuieli precizate, efectuarea cheltuielilor nejustificate la retribuirea muncii, utilizarea în alte scopuri a unei părți din numerarul eliberat pentru retribuirea muncii, nerespectarea cadrului legal la utilizarea investițiilor capitale, neasigurarea veridicității datelor evidenței contabile, a determinat comiterea în continuare a unor deficiențe similare.

Constatări principale

- au fost calculate și achitate unor persoane cu funcții de conducere plăți pentru cumularea în orele de program a unor funcții vacante și sporuri la salariul de funcție pentru acces permanent la secretul de stat cu depășirea normativelor stabilite în sumă totală de 65,6 mii lei;
- n-au fost incluse în sursele de venit impozabil și n-au fost supuse impozitării indemnizațiile unice în mărime de 31,4 mii lei, nefiind calculate și achitate din suma respectivă contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii;
- a fost admisă majorarea prețurilor de cost și a volumelor la un șir de lucrări executate, fapt ce a condiționat achitarea suplimentară a mijloacelor bugetare în sumă de 342,0 mii lei, precum și înlocuirea unor lucrări prevăzute în proiectul de execuție cu altele în sumă totală de 704,9 mii lei;
- n-au fost înregistrate în evidența contabilă datele pentru chirie și serviciile comunale, neachitate de către unii locatari, la 01.01.2007, în sumă de 49,6 mii lei și n-au fost atribuite la venituri din mijloace speciale plățile pentru chirie și servicii comunale în sumă de 68,1 mii lei;
- a fost utilizată contrar destinației (pentru procu-

rarea mărfurilor) o parte din numerarul primit pentru retribuirea muncii și pentru cheltuieli de protocol.

Analize

Încălcările și

neajunsurile comise au fost cauzate de:

- controlul intern insuficient;
- nedefinirea și nedelegarea clară a responsabilităților în procesul de utilizare a banilor publici
- nivelul insuficient de calificare a angajaților Direcției economico-administrative, precum și a membrilor grupului de achiziții.

Măsurile întreprinse:

• Curtea Supremă de Justiție

- încălcările comise la retribuirea muncii și la întocmirea raportului financiar au fost lichidate în perioada imediat următoare reviziei, totodată fiind atenționați angajații secției financiare asupra neadmiterii abaterilor de la cadrul legal;
- în scopul ameliorării situației create și întru eficientizarea controlului asupra utilizării conforme a alocațiilor aprobate, prin ordinul Președintelui

⁸ Hotărârea Curții de Conturi nr.80 din 17.11.2006 „Privind raportul asupra reviziei financiare efectuate la Curtea Supremă de Justiție pe perioada anilor 2004-2005”.

CSJ, au fost nominalizate persoanele responsabile de întreprinderea unor măsuri concrete în vederea executării cerințelor înaintate;

- la cerința Curții de Conturi privind examinarea oportunității menținerii în funcție a șefului Direcției economico-administrative și a contabilului-șef de la CSJ, primului i-a fost aplicată sancțiune disciplinară (muștrare aspră), iar ultimul a fost demis din funcție.
- Oficiul fiscal Buiucani a efectuat la CSJ, în decembrie 2007, un control fiscal, în urma căruia a fost emisă decizia asupra cazului de încălcare a legislației de către CSJ, fiind prevăzută încasarea

la buget a impozitului pe venit diminuat, a penalității pentru netransferarea în termen a impozitului pe venit și a amenzii pentru diminuarea impozitului pe venit.

Cerințe înaintate :

Curții Supreme de Justiție:

- Înlăturarea încălcărilor comise.

Inspectoratului Fiscal Principal de Stat :

- Întreprinderea acțiunilor prevăzute de legislația fiscală în vederea impozitării conform legislației a indemnizațiilor unice unor funcționari publici.

Curtea de Apel Economică și Judecătoria Economică de Circumscripție

Rezumat

Auditul de atestare exercitat la Curtea de Apel Economică (CAE) a relevat existența unor abateri și încălcări la gestionarea resurselor financiare publice, ce țin de nerespectarea de către conducerea CAE a cadrului legal vizînd legalitatea desfășurării procedurilor de achiziții publice și de administrare a mijloacelor alocate pentru reparații capitale, managementul financiar scăzut, precum și nivelul insuficient al controlului intern.

În ansamblu, operațiunile economico-financiare efectuate și înregistrate în evidența contabilă a CAE sînt corecte și corespund cu înscrierile din registrele contabile privind cheltuielile de casă și efective. Totodată, se atestă prezența unor încălcări în actele de executare a lucrărilor de reparație capitală privind volumele de lucrări executate, care sînt majorate considerabil, majorîndu-se și cheltuielile înregistrate în Rapoartele financiare. Ca urmare, a fost exprimată opinia cu rezerve

prin limitarea sferei de aplicare a auditului asupra situațiilor financiare raportate de CAE la finele anilor bugetari 2006 și 2007 în rapoartele acestuia și în rapoartele consolidate.

Auditul efectuat la Judecătoria Economică de Circumscripție (JEC) a relevat că Rapoartele financiare la 31.12.2006 și 31.12.2007, în toate aspectele semnificative, oferă o imagine veridică și completă, totodată fiind consemnate unele erori la gestionarea mijloacelor financiare și la achiziționarea mărfurilor.

Materialele privind legalitatea desfășurării procedurilor de achiziții publice ce țin de serviciile de reparație capitală a încăperilor CAE și JEC și privind legalitatea și corectitudinea lucrărilor executate de către antreprenorul „Sinec-Noroc” S.R.L. au fost remise CCCEC, pentru examinare după competență.

Context

Auditul de atestare a fost exercitat la CAE și JEC pe perioada anilor 2006-2007, avînd drept scop evaluarea veridicității rapoartelor financiare și a documentelor de însoțire, dărilor de seamă; conformității cu cadrul legal a modului de administrare și gestionare a mijloacelor publice.

Constatări principale

La Curtea de Apel Economică

- Au fost efectuate cheltuieli ce depășesc cu 60,1 mii lei alocațiile programate în devizul de cheltuieli integral pe anul 2007.
- Investițiile capitale alocate pentru reparația încăperilor CAE și JEC în sumă de 2,0 mil. lei au fost gestionate de către președintele CAE, care,

cu încălcarea cadrului legal, a fost și președintele Grupului de achiziții la licitația publică privind lucrările de reparație capitală a încăperilor, precum și unica persoană care a recepționat lucrările executate.

- Grupul de lucru pentru achiziții publice al CAE n-a respectat principiile de liberă concurență și eficiență a utilizării banilor publici la reparații, desemnând drept câștigătoare oferta firmei care a propus servicii la un preț mai mare cu 149,8 mii lei în raport cu costul serviciilor propuse de altă firmă.
- Urmare lipsei unui control eficient din partea CAE, antreprenorul n-a asigurat gradul de îndeplinire, calitatea și conformitatea lucrărilor de reparație capitală executate, acesta nedispunând de cartea tehnică a obiectivului, de manualul calității, de procesele-verbale pentru lucrările ascunse, precum și de certificatele de calitate a materialelor.
- Au fost constatate devieri esențiale ale volumelor lucrărilor recepționate față de cele specificate în devizele-anexe la contractul de antrepriză. Din 75 de tipuri de lucrări care urmau a fi executate la reparația etajului I din încăperile în care este amplasată CAE, 33 de tipuri de lucrări (44,0%) nu au fost executate; din 42 de tipuri de lucrări executate, 15 au fost îndeplinite parțial; la 10 tipuri de lucrări a fost majorat volumul prevăzut; la 5 tipuri de lucrări au fost majorate prețurile în raport cu cele aprobate în deviz. Ca urmare, s-a constatat exagerarea cu 672,1 mii lei a costului total al lucrărilor de reparație capitală, care au fost acceptate și achitate de către CAE.
- S-au efectuat procurări de bunuri materiale în sumă de 64,8 mii lei fără desfășurarea procedurii de achiziție și încheierea contractelor în modul stabilit.

La Judecătoria Economică de Circumscripție

- În anul 2007, a admis depășirea cu 25,0 mii lei a limitei programate la unele articole de cheltuieli.
- A efectuat achiziția de bunuri în valoare de 31,3 mii lei fără desfășurarea procedurilor de achiziție și fără încheierea contractelor în modul stabilit.

Analize

Încălcările și

neajunsurile comise au fost cauzate de:

- nedefinirea și nedelegarea clară a responsabilităților în procesul de utilizare a banilor publici;
- nivelul insuficient de calificare și experiență a membrilor grupului de achiziții publice, îndeosebi în domeniul ce ține de reparațiile capitale;
- nerespectarea de către persoanele cu funcții de răspundere ale CAE a actelor legislative și normative referitor la gestionarea cheltuielilor, precum și de lipsa de responsabilitate a acestora.

Cerințe și recomandări

Curții de Apel Economice:

- *să întreprindă măsuri eficiente în vederea lichidării încălcărilor constatate la utilizarea mijloacelor alocate pentru reparații capitale;*
- *să asigure controlul asupra executării corespunzătoare a obligațiilor contractuale și să monitorizeze cheltuielile efectuate;*
- *să stabilească în cadrul instituției un sistem de management financiar și control capabil să asigure îndeplinirea obiectivelor acestuia, în condițiile gestiunii economice și eficiente a resurselor financiare publice, și să dezvolte responsabilitatea persoanelor cu funcții de răspundere de orice nivel în așa mod, ca acestea să tindă spre utilizarea eficientă a resurselor puse la dispoziția lor, pentru a realiza activitățile necesare atingerii scopurilor stabilite și obținerii rezultatelor cu cel mai bun raport calitate-preț.*

II.1.2.4. Învățământul

Rezumat

Controalele asupra gestionării mijloacelor publice de către instituțiile de învățământ mediu de specialitate și de către instituțiile de învățământ secundar profesional au fost efectuate sub aspectul asigurării îndeplinirii obiectivelor propuse și a eficienței instituționale, consolidării și dezvoltării continue a acestor sisteme de învățământ, identificând un șir de probleme, nereguli și neconformități comise la gestionarea fondurilor publice, resurselor umane, precum și la realizarea scopurilor și obiectivelor trasate pentru aceste domenii de învățământ.

Ministerul Educației și Tineretului (MET), de

comun acord cu ministerele de resort, a întreprins măsuri în vederea înlăturării și remedierii unor deficiențe și nereguli ce țin de perfecționarea managementului învățământului profesional, reprofilarea și re tehnologizarea unor instituții de învățământ, totodată intervenind cu unele propuneri privind modificarea și completarea legislației în acest domeniu și ajustarea cadrului legal la standardele internaționale.

Urmare încălcărilor stabilite, Curtea de Conturi a remis materialele privind rezultatele controlului la ȘP nr.10 și ȘM nr.5 din mun.Chișinău CC-CEC, pentru examinare după competență.

Context

Curtea de Conturi, ținând cont de problemele, neajunsurile și încălcările relevate în urma controalelor efectuate în anul 2006 la 12 instituții de învățământ superior, a inițiat și a realizat în anul 2007 controale asupra gestionării mijloacelor publice în perioada anilor 2006-2007 (9 luni) la 21 de instituții de învățământ mediu de specialitate (50% din totalul instituțiilor), inclusiv din subordonarea MET – 10, MAIA – 5, MCT – 3, MS – 3, și la 45 de instituții de învățământ secundar profesional (58% din totalul instituțiilor). Controalele au fost efectuate cu aplicarea unor elemente ale auditului performanței – evaluarea economicității, raționalității și eficienței în procesul gestionării mijloacelor financiare, patrimoniului public și a resurselor umane.

Constatări principale

Se consemnează următoarele probleme, neajunsuri și încălcări constatate la instituțiile din ambele domenii:

- Stabilirea cotelor de înmatriculare pe profesii și domenii ocupaționale s-a efectuat în lipsa unui sistem unitar de analiză a necesităților economiei naționale în cadre cu studii medii de specialitate și studii profesionale și a pieței de muncă pe termen mediu și de perspectivă.
- Au fost admise cazuri de stabilire a taxelor de studii în bază de contract cu depășirea cuantumului legal reglementat, fiind obținute venituri neautorizate de către 9 colegii în sumă de 1,7 mil.lei și de către 6 instituții de învățământ secundar profesional – de 262,2 mii lei.

- Unele instituții nu s-au condus de cadrul normativ existent vizând stabilirea taxei de cazare în cămine, fapt ce a generat încasarea de la elevi pentru cazare a taxelor în sume majorate, obținându-se venituri neautorizate de către 4 colegii în sumă de 385,5 mii lei și de către 6 instituții de învățământ secundar profesional – de 327,2 mii lei, taxe diminuate la 5 colegii și la 7 instituții de învățământ secundar profesional, rezultând neîncasări în mărime de 590,0 mii lei și, respectiv, de 397,3 mii lei.
- Nerespectând prevederile legale, au fost realizate venituri din mijloace speciale de către 5 instituții medii de specialitate în sumă de 127,5 mii lei și de către 4 instituții de învățământ secundar profesional – de 179,6 mii lei (din achitățile restanțelor; închirierea manualelor; crearea fondurilor de bibliotecă; taxe pentru depunerea documentelor de admitere; penalizarea elevilor; rețineri din salariile obținute în perioada practicii de producție la agenții economici).
- Nu este reglementat legal cuantumul chiriei pentru persoanele fizice, locatarii străini cazați în căminele instituțiilor respective, fapt ce permite instituțiilor de învățământ să stabilească acestora plățile pentru chirie în mărime derizorii, care nu acoperă integral cheltuielile pentru întreținerea căminelor.
- La majoritatea instituțiilor nu s-au întreprins măsurile corespunzătoare pentru formarea regulamentară, încasarea integrală și utilizarea legală a veniturilor din locațiune.

- Lipsa necesarului de mijloace pentru întreținerea edificiilor și căminelor instituțiilor de învățământ secundar profesional a condiționat nerepararea timp de 10-20 de ani și/sau neexploatarea îndelungată a acestora.
  - Capacitățile de proiect ale instituțiilor sînt utilizate neuniform.
  - Nu au fost întreprinse acțiuni în vederea optimizării, reprofilerii unor instituții de învățământ.
  - Unele instituții de învățământ au efectuat cheltuieli efective cu depășirea alocațiilor programate în devizele de cheltuieli.
  - Ca urmare a lipsei reglementărilor normativ-juridice în organizarea instruirii practice a elevilor, nu sînt definitive drepturile și obligațiunile tuturor agenților în acest domeniu – elevi, cadre didactice, instituții de învățământ, instituții publice, agenți economici, fiind efectuate plăți pentru instruirea practică a elevilor la 2 colegii cu profil pedagogic în sumă de 208,9 mii lei, în folosul unor persoane fizice, în lipsa unor contracte și a documentelor de confirmare a serviciilor prestate, precum și cheltuieli neaferele învățămîntului mediu de specialitate (întreținerea unor clase primare) în sumă de 249,0 mii lei.
  - Modalitățile existente de acumulare a mijloacelor speciale de la practica de producție a elevilor implică un risc înalt de neacumulare integrală a mijloacelor, concomitent creînd situații de comitere a unor încălcări și de admitere a unor nereguli la ținerea evidenței contabile.
  - Salarizarea angajaților din cadrul unor instituții de învățământ s-a realizat cu nerespectarea cadrului legal, fiind efectuate cheltuieli neregulate la retribuirea muncii la 11 colegii în sumă 1984,1 mii lei și la 18 instituții de învățământ secundar profesional – 465,6 mii lei.
  - Unele instituții de învățământ au efectuat achiziția de mărfuri, lucrări și servicii cu nerespectarea cadrului legal.
  - Nu în toate cazurile este asigurată securitatea activelor și a patrimoniului public, precum și gestionarea eficientă a acestora.
  - Unele instituții de învățământ nu sînt asigurate cu condiții adecvate de activitate, duc lipsă de materiale, echipament și materiale didactice necesare procesului de instruire profesională a elevilor.
  - La unele instituții evidența contabilă nu este ținută în conformitate cu reglementările în domeniu, nefiind asigurată și siguranța rapoartelor financiare.
- Urmare generalizării rezultatelor controalelor efectuate asupra integrității și gestionării patrimoniului public, evidențiem domeniul respectiv ca unul din cele mai vulnerabile, îndeosebi instituțiile de învățământ secundar profesional, și relevăm comiterea multiplelor abateri și încălcări în acest domeniu, precum și prezența multiplelor deficiențe în organizarea și ținerea evidenței contabile.*
- Constatări specifice sistemului de învățământ secundar profesional:**
- Disciplina executorie scăzută a unor responsabili, precum și acțiunile neregulate ale acestora au condiționat efectuarea neconformă a operațiunilor legate de alimentarea elevilor. (La Școala Profesională (ȘP) nr.10 din mun.Chișinău și la ȘP din or.Leova suplimentar la norma de cheltuieli pentru alimentația elevilor, din contul burselor acestora, s-au adunat pentru alimentație 265,2 mii lei și, respectiv, 116,2 mii lei, sume care de fapt n-au fost luate la intrări în casieria instituției și nu s-au înregistrat în evidența contabilă, fiind utilizate neregular).
  - Unele instituții au activat în lipsa Regulamentului de organizare și funcționare, precum și a statutelor proprii sau au activat în baza statutelor neaprobat de către MET.
  - A fost înregistrat un nivel redus de asigurare cu cadre didactice, acesta variînd de la 52,0% pînă la 96,6%, precum și un grad redus de pregătire profesională a acestora.
  - ȘP le-au fost repartizate în mod centralizat ajutoare umanitare, sub formă de produse alimentare de calitate inferioară, în valoare totală de 513,2 mii lei, fără a se ține cont de necesitățile instituțiilor.
  - Neclarități și nereguli au fost constatate la calcularea și achitarea burselor.
  - În sistemul de învățământ secundar profesional s-a stabilit o nechitate în ceea ce privește alimentația elevilor.
  - S-au constatat cazuri de nedepunere integrală în casierie a mijloacelor bănești în calitate de taxă de studii de către toți elevii care își făceau studiile în bază de contract și/sau de achitare neregulară.

mentară a taxelor de către elevii înmatriculați în grupe cu instruire din contul finanțării bugetare. În acest sens, exemplificăm cazurile stabilite la ȘP nr.10 din mun.Chișinău și la Școala de Meserii (ȘM) nr.5 din mun.Chișinău, care poartă nuanță de fraudă.

- Majoritatea instituțiilor nu și-au înregistrat bunurile și terenurile aferente clădirilor, precum și terenurile agricole folosite în scopuri didactice în conformitate cu prevederile legale⁹ (nici o școală din mun. Bălți și mun. Chișinău, ȘP din Cucuruzenii de Sus, r-nul Orhei, ȘP din or.Nisporeni, ȘP din or.Leova (59 ha), ȘP din or.Cimișlia și ȘM nr.13 din Ciumai (50,88 ha). ȘP din Cucuruzenii de Sus, r-nul Orhei, deține terenuri cu suprafața totală de 307 ha, pe când terenurile proprietatea statului înregistrate după Școala tehnică profesională nr.79 (predecesoarea acesteia) constituie suprafața totală de 354 ha¹⁰).

Constatări specifice sistemului de învățământ mediu de specialitate:

- Majoritatea instituțiilor verificate n-au încheiat cu elevii instruiți din contul mijloacelor bugetare contracte privind instruirea și plasarea lor în câmpul muncii după absolvire, care urmau să reglementeze și responsabilitățile elevilor în cazul abandonării studiilor sau neîncadrării la locurile de muncă conform repartizării. Ca urmare, bugetului de stat nu i-au fost recuperate cheltuielile în sumă de 8,5 mil. lei, suportate pentru instruirea a 1283 de elevi exmatriculați de la studii, precum și cheltuielile bugetului de stat în sumă de 3,6 mil. lei, suportate pentru instruirea a 80 de absolvenți bugetari, care au refuzat încadrarea la locurile de muncă propuse conform repartizării.
- Nu au fost întreprinse măsurile corespunzătoare în vederea încasării în volum deplin a veniturilor din mijloace speciale, suma neîncasărilor alcătuind 1242,8 mii lei.
- Nici una din instituțiile sistemului de învățământ mediu de specialitate n-a fost supusă evaluării și acreditării.

Analize

Încălcările comise au fost cauzate de:

- finanțarea insuficientă a instituțiilor de învățământ;
- nivelul scăzut al salariilor profesorilor și maiștrilor, ca urmare lipsa tinerilor profesori și a specialiștilor calificați în practicarea meseriei;
- lipsa unui control permanent asupra obținerii și utilizării eficiente a resurselor publice;
- neutilizarea conformă a capacităților de proiect;
- existența unor deficiențe legate de neclaritățile admise în Metodologia de calculare a taxei de cazare în cămine, precum și de lipsa unor îndrumări, circulare ale MET cu privire la aplicarea taxei de cazare, care ar fi completat golurile normative;
- lipsa cadrului legal privind reglementarea plății pentru chirie la transmiterea în locațiune unor persoane fizice a suprafețelor locuibile din căminele instituțiilor de învățământ;
- neelaborarea modului de acumulare a mijloacelor speciale obținute de la practica de producție a elevilor din instituțiile de învățământ secundar profesional;
- lipsa unui mecanism bine determinat de raportare a procurărilor de mărfuri în mod centralizat de către executorul primar de buget (MET), cu repartizarea ulterioară a acestora executorilor secundari de buget din subordine;
- nereglementarea exhaustivă în actele normative existente a tuturor circumstanțelor legate de calcularea și achitarea burselor în instituțiile de învățământ secundar profesional, precum și nestabilirea criteriilor de acordare a burselor elevilor din această filieră a sistemului de învățământ;
- controlul intern insuficient, nedefinirea și nede-limitarea clară a responsabilităților fiecărui angajat în procesul de utilizare a banilor publici;
- lipsa unor proceduri de asigurare a continuității în activitatea administrativ-financiară a colegiilor;
- neconcordanța actelor normative privind retribuirea muncii personalului didactic;

⁹ Art.5 alin.(1) din Legea cadastrului bunurilor imobile nr.1543-XIII din 25.02.1998 (cu modificările și completările ulterioare).

¹⁰ Conform listei anexate la Legea nr.668-XIII din 23.11.1995 „Pentru aprobarea Listei unităților ale căror terenuri destinate agriculturii rămân în proprietatea statului” (cu modificările ulterioare).

- lipsa instruirii continue a personalului administrativ;
  - neasigurarea conformității cu cadrul legal aplicabil a operațiunilor economico-financiare;
  - baza tehnico-materială neadecvată, neasigurarea cu materiale didactice pentru instruirea practică;
  - neasigurarea ținerii evidenței contabile în conformitate cu reglementările în domeniu.
- au înregistrat în evidența contabilă surplusurile de mijloace fixe, produse alimentare și mijloace bănești în valoare de 134,2 mii lei;
- au înregistrat în evidența contabilă 3 calculatoare, 6 imobile cu suprafața de 1428 m², au luat la evidență un teren cu suprafața de 6,25 ha.

Cerințe și recomandări Ministerelor (MET, MALA, MS, MCT):

- să întreprindă măsuri corespunzătoare în vederea înlăturării neajunsurilor și încălcărilor constatate în rezultatul controalelor efectuate la instituțiile de învățământ mediu de specialitate și la instituțiile de învățământ secundar profesional și măsuri întru asigurarea unei bune gestionări a fondurilor publice, îndeplinirea adecvată a obiectivelor și asigurarea respectării cadrului legal aplicabil;
- să elaboreze un program de măsuri menite să soluționeze problemele identificate, inclusiv unii indicatori de evaluare a performanței sistemului de învățământ mediu de specialitate, să analizeze oportunitatea optimizării și raționalizării rețelei sistemului de învățământ mediu de specialitate cu profil agricol.

Guvernului:

- să reexamineze Hotărârea Guvernului nr.302 din 23.03.2006, cu stabilirea noii componente a Consiliului Coordonator Național, instituit pe lângă Guvern, și cu o ulterioară examinare a activității acestuia;
- să elaboreze și să aprobe, în limitele reglementărilor legale, un mecanism de calculare a plății de locațiune/chirie în cazurile dării în locațiune pe ore a încăperilor și altor mijloace fixe;
- să examineze situația creată privind privarea de drepturile patrimoniale integrale la utilizarea terenului agricol cu suprafața de 354 ha de către ȘP din Cucuruzenii de Sus (r-nul Orhei), prevăzută prin Legea nr.668-XIII din 23.11.1995, cu unificarea datelor Cadastrului funciar.

Parlamentului și Guvernului:

- inițierea unui dialog în vederea optimizării și raționalizării rețelei sistemului de învățământ mediu de specialitate și de învățământ secundar profesional, îmbunătățirii calității instruirii, reformării și eficientizării procesului de pregătire a cadrelor pentru economia națională, cu extinderea conexiunilor sistemului educațional cu piața muncii.

Măsurile întreprinse

de către MET:

- a înaintat Guvernului propuneri referitor la modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr.196 din 22.02.2007 „Cu privire la mijloacele speciale ale instituțiilor subordonate Ministerului Educației și Tineretului”;
- a creat un grup de lucru pentru elaborarea metodologiei de stabilire a taxei de cazare în cămine.

de către instituțiile de învățământ mediu de specialitate:

- 4 instituții au restituit elevilor taxele de studii în sumă de 696,7 mii lei, încasate peste norma stabilită;
- 6 instituții au majorat valoarea inițială a clădirilor și a altor fonduri fixe cu costul reparațiilor capitale efectuate în sumă de 11041,2 mii lei;
- 2 instituții au transferat la bugetul de stat suma de 33,9 mii lei, venituri încasate cu derogare de la Nomenclatorul lucrărilor și serviciilor cu plată;
- 4 instituții au restabilit în evidența contabilă datoriile creditoare și bunurile materiale în sumă 132,7 mii lei și, respectiv, 64,5 mii lei, neînregistrate în evidența contabilă;
- o instituție a înaintat în instanțele de judecată 16 acțiuni privind eliberarea spațiilor din căminele ocupate de către locatarii străini;
- o instituție a recalculat valoarea uzurii fondurilor fixe cu 26,1 mii lei;
- 2 instituții au restituit la bugetul de stat mijloacele în sumă de 20,5 mii lei, salariile achitate cu derogare de la prevederile cadrului legal.

de către instituțiile de învățământ secundar profesional:

- au restituit plăți achitate neregulamentară în sumă de 43,9 mii lei;

II.1.2.5. Știință și inovare

Academia de Științe a Moldovei (2005-2006)

Rezumat

Aprobarea în anul 2004 a Codului cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova¹¹, precum și încheierea Acordului de parteneriat între Guvern și Academia de Științe a Moldovei (AȘM)¹² au contribuit la ameliorarea situației financiare în sfera de cercetare-dezvoltare, la elaborarea unor măsuri pentru reformarea sistemului de organizare și administrare în sfera științei și inovării. În baza Acordului de parteneriat între Guvern și AȘM și a Regulamentului privind finanțarea activităților în sfera științei și inovării, mijloacele financiare publice destinate științei și inovării au fost distribuite instituțiilor din sfera științei și inovării conform direcțiilor strategice.

În rezultatul controlului asupra modului de utilizare a mijloacelor financiare publice și a patrimoniului public pentru perioada anilor 2005-2006, Curtea de Conturi a constatat unele nereguli și neconformități, exprimate prin nerespectarea cu strictețe a prevederilor Codului cu privire la știință și inovare vizînd distribuirea și repartizarea mijloacelor financiare, acreditarea instituțiilor din sfera științei și inovării, înregistrarea de stat a proiectelor de transfer tehnologic, prezentarea și analiza dărilor de seamă privind transferul tehnologic, care au influențat negativ asupra realizării obiectivelor propuse.

Context

În anii 2005-2006, conform Legilor bugetelor de stat anuale¹³, pentru finanțarea sferei științei și inovării au fost aprobate alocații bugetare din contul cheltuielilor de bază în volum de 124,7 mil. lei și, respectiv, de 178,8 mil. lei. În raport cu anul 2004, cheltuielile aprobate pentru finanțarea științei s-au majorat, în perioada raportată, de 1,8 și, respectiv, 2,5 ori.

Prin intermediul AȘM și Consiliului Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică (CSȘDT), au fost executate cheltuieli în sumă de 65,7 mil. lei și, respectiv, de 172,2 mil. lei, ce constituie 52,7% și, respectiv, 96,3% din volumul total de alocații bugetare pentru sfera științei și inovării.

Majorarea alocațiilor bugetare în anul 2006, în raport cu anii precedenți, se datorează unor reorganizări efectuate în conformitate cu Hotărîrea Guvernului nr.1326 din 14.12.2005¹⁴, în rezultatul cărora, prin contopire, transformare sau absorbție a 49 de organizații (49% din numărul instituțiilor din sfera științei și inovării, reunite în cadrul a 15 organe centrale de specialitate), au fost create 23 de organizații noi, în așa mod fiind concentrate resursele intelectuale, materiale și financiare ale sferei științei și inovării asupra eficientizării cercetărilor științifice, accelerării soluționării problemelor stringente din domeniile: economic, social, ecologic, cultural și creării infrastructurii inovaționale în

conformitate cu art.98 din Codul cu privire la știință și inovare, punctele 3-5 și pct.10 din Acordul de parteneriat între Guvern și AȘM pentru anii 2005-2008.

Constatări principale

Referitor la executarea cheltuielilor pentru finanțarea sferei științei și inovării în perioada anilor 2005-2006 de către AȘM și CSȘDT

- Nivelul execuției bugetare a cheltuielilor pentru cercetări științifice fundamentale și a cheltuielilor pentru cercetări științifice aplicative în anul 2005 a constituit 99,7% și, respectiv, 99,5%, iar în anul 2006 – 99,4% și, respectiv, 99,6%.
- Au fost admise depășiri ale cheltuielilor în sumă totală de 2198,6 mii lei, care au fost determinate de efectuarea cheltuielilor pentru investiții capitale în lipsa alocațiilor bugetare.
- S-a constatat efectuarea lucrărilor de reparație în valoare de 999,99 mii lei, fiind evitată procedura de desfășurare a licitației publice.

Cu privire la formarea și utilizarea mijloacelor Fondului Național pentru Susținerea Științei

- La acumularea veniturilor fondului nu s-a ținut evidența separată pe fiecare sursă de formare a fondului, precum și evidența datoriilor instituțiilor științifice, fapt care a condiționat neacumu-

¹¹ Legea nr.259-XV din 15.07.2004 „Codul cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova” (cu modificările ulterioare).

¹² Hotărîrea Guvernului nr.80 din 28.01.2005 „Cu privire la aprobarea Acordului de parteneriat între Guvern.

¹³ Legea bugetului de stat pe anul 2005 nr.373-XV din 11.11.2004 și Legea bugetului de stat pe anul 2006 nr.291-XVI din 16.11.2005.

¹⁴ „Cu privire la măsurile de optimizare a infrastructurii sferei științei și inovării”.

lări în fond, în anul 2005, în valoare de 76,1 mii lei, iar în anul 2006 – de 226,0 mii lei .

Cu privire la elaborarea și executarea Planului Național de Cercetare-Dezvoltare

- În scopul redirectionării resurselor disponibile spre realizarea unor proiecte de însemnătate majoră în știință și practică, în anii 2005-2006, CSSDT a stopat 5 și, respectiv, 4 proiecte cu finanțare instituțională, fiind deja utilizate în anii precedenți mijloace în sumă de 647,0 mii lei și, respectiv, de 587,0 mii lei. Cele menționate sînt o consecință a planificării mijloacelor fără efectuarea unui studiu profund în vederea desfășurării cercetărilor la temele anumite, precum și a lipsei unui control riguros din partea responsabililor la examinarea rapoartelor prezentate.
- O parte din instituțiile științifice n-au fost acreditate, astfel neexecutîndu-se prevederile art.99 alin.(2) lit.f) din Codul cu privire la știință și inovare, conform căruia, pentru a fi acreditată, instituția urma să asigure alocarea a cel puțin 20% din bugetul său pentru achiziționarea de echipament științific, acoperirea cheltuielilor de specializare, instruire etc. Astfel, în anul 2005, din 24 de instituții subordonate, 12 instituții n-au respectat criteriile respective, ponderea în volumul total de finanțare constituind de la 11,4% pînă la 19%, iar în anul 2006, din 18 instituții – 12 instituții, la care ponderea mijloacelor alocate în aceste scopuri a constituit între 8,3% și 19,8%.

Cu privire la gestionarea patrimoniului public

Deși, în perioada supusă controlului, conducerea AȘM a întreprins un șir de măsuri în vederea îmbunătățirii administrării patrimoniului public, la acest capitol rămîn nesoluționate multiple probleme:

- AȘM nu a întreprins măsuri în vederea legalizării terenurilor aflate în gestiune funciară: din cele 530,4 mii ha de care dispune, sînt documentate cu titlu ce confirmă dreptul de folosință a pămîntului doar 300,9 ha (56,7%), pentru restul suprafeței sînt încheiate contracte cu Institutul pentru Organizarea Teritoriului, în scopul obținerii titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren.
- Datele inventarierii bunurilor imobile, efectuată de AȘM, denotă că proprietatea statului aflată în administrarea AȘM și a instituțiilor subordonate este situată pe terenuri cu suprafața totală de 93783,5 m2 și obiecte nefinisate cu suprafața

de 10361,2 m2 (gradul de finisare 36% – 54%), înregistrate în bilanțul CSSDT. Conform situației din 25.09.2007 (data adoptării hotărîrii Curții de Conturi), 4 obiecte situate pe suprafața de 2938,2 m2 nu dispun de titlu de proprietate, iar 13 obiecte situate pe suprafața de 57097,1 m2 se află în proces de înregistrare.

- La situația din 01.01.2007, AȘM transmisesse în locațiune încăperi cu suprafața de 4111,4 m2, sau 49,5% din suprafața totală a imobilului gestionat. În lipsa controlului din partea AȘM asupra încasării plăților pentru arendă, o parte din arendași au format, la 01.01.2007, datorii în sumă de 796,3 mii lei, cu o creștere de 301,7 mii lei, față de 01.01.2006.

Cu privire la gestionarea mijloacelor publice de către instituțiile științifice din subordinea AȘM
Majoritatea instituțiilor științifice din subordinea AȘM supuse controlului au realizat obiectivele prevăzute în Regulamentele de funcționare. Totodată, au fost stabilite unele nereguli la gestionarea mijloacelor publice.

La Agenția pentru Inovare și Transfer Tehnologic (AITT):

- unele proiecte recepționate sînt prezentate prin acte de predare-primire, însă fără a fi prezentat și raportul final de utilizare a mijloacelor;
- în unele cazuri, agenții economici, din contul cofinanțării, au efectuat lucrări de cercetare, pe cînd contractele prevedeau livrarea utilajului sau a materiei prime;
- unele instituții n-au respectat devizul de cheltuieli pe teme concrete, mijloacele utilizîndu-se pentru alte tipuri de cheltuieli decît cele prevăzute în deviz;
- în anul 2005, AITT n-a organizat înregistrarea de stat a programelor și proiectelor de transfer tehnologic.

La Institutul de Protecție a Plantelor și Agricultură Ecologică (IPPAE – pînă în martie 2006 în subordinea MAIA):

- s-au stabilit multiple nereguli ce țin de evidența contabilă (nereflectarea datoriilor debitoare privind serviciile prestate; înregistrarea la cheltuieli a mijloacelor în lipsa documentelor justificative; neînregistrarea la intrări a bunurilor procurate ș.a.);
- nu sînt înregistrate în evidența contabilă și nu sînt estimate un șir de clădiri ale IPPAE, situ-

- ate pe str. Dacia 58, inclusiv 2 încăperi pentru producerea mijloacelor biologice de reproducție a plantelor, depozit, atelier de lemnărie;
- nu s-au transmis administrației publice locale 9 case de locuit cu suprafața de 3136,9 m², majoritatea din ele fiind privatizate;
- nefiind executată hotărârea CSȘDT al AȘM nr.148 din 27.07.2006, Institutul de Genetică și Fiziologie a Plantelor n-a transmis IPPAE 12 încăperi cu suprafața de 220,7 m²;
- nu s-a executat Hotărârea Guvernului nr.1262 din 01.11.2006¹⁵, prin care s-a dispus transmiterea în cadrul IPPAE a 2 subdiviziuni ale Institutului de Fitotehnie „Porumbeni” al MAIA.

La Grădina Botanică (institut):

- instituția nu dispune de titlu de proprietate asupra terenului transmis în folosință cu suprafața de 1072 m²;
- se tergiversează transmiterea către administrația publică locală a căminelor situate pe suprafața de 1,6 ha (cu terenul aferent), care sînt privatizate și gestionate de Asociația de locatari;
- o parte din patrimoniul instituției se află în stare deplorabilă: din cele 34 de sere, la momentul actual sînt utilizate și se află în stare satisfăcătoare doar 10; din cele 5 etaje ale clădirii administrative sînt utilizate numai 3, celelalte 2 se află în stare nesatisfăcătoare; în secția de mecanizare nu sînt utilizate bunurile materiale în valoare de

476,9 mii lei, unele fiind defectate, altele dezasamblate.

Analize

Comiterea încălcărilor legislației la utilizarea mijloacelor financiare și materiale, precum și gestionarea ineficientă a patrimoniului de stat se datorează:

- controlului insuficient din partea unor conducători ai instituțiilor subordonate AȘM;
- nerespectării reglementărilor la ținerea evidenței contabile.

Recomandări Academiei de Științe a Moldovei:

- să întreprindă măsuri privind îmbunătățirea sistemului de control intern, de organizare și conducere a contabilității și să asigure evaluarea și înregistrarea în evidența contabilă a bunurilor materiale în conformitate cu Legea contabilității, precum și autenticitatea rapoartelor financiare;
- să asigure condițiile necesare pentru acreditarea instituțiilor din sfera științei și inovării;
- să delimiteze terenurile aferente și să obțină actele de proprietate asupra acestora și asupra bunurilor imobile deținute;
- să examineze rezultatele controalelor efectuate la instituțiile subordonate supuse controlului, cu întreprinderea măsurilor corespunzătoare conform legislației pentru lichidarea încălcărilor și neajunsurilor constatate în urma controlului.

II.1.2.6. Cultura, arta, sportul și acțiunile pentru tineret

Consiliul Coordonator al Audiovizualului

Rezumat

Controlul efectuat la Consiliul Coordonator al Audiovizualului (CCA) a relevat că Raportul financiar în toate aspectele semnificative oferă o imagine veridică și completă despre situația fi-

nanciară la 31.12.2007, totodată fiind consemnate unele erori și încălcări la gestionarea mijloacelor financiare publice.

Conducerea CCA a întreprins măsuri eficiente de înlăturare a încălcărilor constatate.

Context

Curtea de Conturi a realizat la CCA controlul asupra corectitudinii utilizării mijloacelor financiare în anul 2007, la solicitarea Comisiei parlamentare pentru cultură, știință, învățămînt, tineret, sport și mijloace de informare în masă, care conform cadrului legal prezintă un aviz asupra

legalității activităților Consiliului, corectitudinii și transparenței operațiunilor financiare.

Constatări principale

- au fost admise depășiri ale limitelor de cheltuieli la unele articole în sumă de 20,9 mii lei;

¹⁵ „Cu privire la transmiterea subdiviziunilor unei instituții”

- n-au fost calculate și reținute de la 3 persoane, cărora le-au fost achitate indemnizații unice în sumă de 134,0 mii lei, impozitul pe venit și primele de asigurare obligatorie de asistență medicală;
- achiziția de mărfuri nu în toate cazurile s-a efectuat cu respectarea prevederilor legale;
- a fost admisă restituirea nejustificată a cheltuielilor pentru cazare unor colaboratori detașați, în lipsa bonurilor aparatelor de casă.

Analize

Încălcările și neajunsurile comise au fost cauzate de:

- planificarea incorectă a unor cheltuieli;
- operarea unor modificări în planul de finanțare, la retribuirea muncii, în lipsa unor calcule justificative;
- neaplicarea corectă a legislației la impozitarea persoanelor fizice și la restituirea cheltuielilor pentru cazare.

II.1.2.7. Ocrotirea sănătății

Auditul de atestare la Ministerul Sănătății pe anii 2006-2007

Rezumat

În rezultatul auditului de atestare efectuat la Ministerul Sănătății, controlorii au formulat *opinii fără rezerve* pentru rapoartele aparatului central al Ministerului Sănătății, Centrului Național de Sănătate a Reproducerii și Genetică Medicală, Instituției Medico-Sanitare Publice Dispensarul Republican de Narcologie și Consiliului Național de Evaluare și Acreditare în Sănătate.

Opinie cu rezerve a fost formulată pentru rapoartele Agenției Medicamentului, iar pentru rapoartele consolidate ale Ministerului Sănătății a fost exprimată opinie cu rezerve prin limitarea sferei de aplicare a auditului, ultima semnificând faptul că controlorii nu au fost de acord cu mai multe articole din situațiile financiare semnificative, dar care nu afectează activitatea Ministerului Sănătății în ansamblu. Limitarea sferei de aplicare a auditului este condiționată de faptul că înregistrările con-

Măsurile întreprinse de CCA în perioada controlului:

- persoanele care au beneficiat de indemnizații unice au achitat, în conformitate cu legislația în vigoare, impozitul pe venit în sumă de 15,6 mii lei și primele de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă de 3,35 mii lei;
- CCA a calculat la sumele indemnizațiilor unice achitate primele de asigurare obligatorie de asistență medicală achitate de angajator în mărime de 3,35 mii lei.

Curtea de Conturi a cerut conducerii CCA să asigure respectarea cadrului legal la gestionarea finanțelor publice.

Despre rezultatele controlului a fost informată Comisia parlamentară pentru cultură, știință, învățământ, tineret, sport și mijloace de informare în masă.

tabile la unele entități nu sînt adecvate.

Urmare neasigurării din partea Ministerului Sănătății (MS) a unui monitoring eficient asupra managementului financiar, procesului de organizare și ținere a evidenței contabile, auditul a consemnat în rapoartele financiare prezentate de către instituțiile din subordine și, ulterior, consolidate de MS unele erori și incorectitudini, condiționate de neasigurarea corectă a ținerii evidenței contabile a cheltuielilor pentru investițiile și reparațiile capitale, pentru mijloacele fixe, pentru realizarea programelor de stat în domeniul sănătății, precum și a evidenței veniturilor și cheltuielilor din contul mijloacelor speciale.

Auditul a depistat și unele nereguli ce țin de domeniile disciplinei financiare, achizițiilor publice, salarizării, organizării și funcționării sistemului de control și auditului intern.

Context

Auditul a fost efectuat pe perioada de activitate din anii bugetari 2006 și 2007. Suplimentar la rapoartele proprii și consolidate ale MS, au fost su-

puse auditului și unele instituții din subordine. În funcție de riscurile identificate și luîndu-se în considerație obiectivele auditului, concomitent cu auditarea MS, au fost auditate instituțiile din subor-

dine: Agenția Medicamentului, Centrul Național de Sănătate a Reproducerii și Genetică Medicală, Instituția Medico-Sanitară Publică Dispensarul Republican de Narcologie, Consiliul Național de Evaluare și Acreditare în Sănătate, Instituția Medico-Sanitară Publică Centrul Republican de Diagnosticare Medicală. Pentru credibilitatea și confirmarea unor probe de audit obținute de controlori în interiorul entităților au fost efectuate 2 controale de contrapunere la terțe entități: Centrul Național Științifico-Practic de Medicină Preventivă și Instituția Medico-Sanitară Publică Institutul Cardiologic.

Raportul consolidat al MS cuprinde raportul aparatului central al MS, rapoartele financiare ale 60 de instituții subordonate MS, finanțate de la bugetul de stat și/sau din mijloace speciale, precum și rapoartele financiare ale 26 de Instituții Medico-Sanitare Publice (IMSP), care utilizează în diferite scopuri mijloacele bugetare alocate de MS.

Constatări principale

- MS, în contradicție cu art.13 alin.(2) din Legea nr.348-XVI, a admis în anul 2007 depășirea cheltuielilor prognozate cu 8,4 mil. lei, inclusiv la retribuirea muncii – cu 2,0 mil. lei, la plata mărfurilor și serviciilor – cu 5,6 mil. lei.
- Cheltuielile efective din mijloacele speciale au depășit limitele aprobate pe anul 2006 cu 9,4 mil. lei și pe anul 2007 – cu 29,1 mil. lei, fapt condiționat de reflectarea în raportul consolidat, la executarea efectivă, a mijloacelor primite din granturi, sub formă de medicamente, echipament, alte materiale, de către Centrul Național de Transfuzie a Sîngelui și Centrul Național Științifico-Practic de Medicină Preventivă în cadrul Proiectului „Securitatea Transfuzională în Republica Moldova”.
- La efectuarea operațiunilor de achitare și contabilizare a lucrărilor, au admis neregularități: Centrul de Reabilitare pentru Copii cu Handicap Sever al Aparatului Locomotor, Colegiul Național de Medicină și Farmacie, Centrul de Leziuni Termice al Spitalului Clinic de Traumatologie și Ortopedie, fiind reflectate în evidența contabilă lucrări în lipsa actelor finale de recepție a lucrărilor.
- MS a comis încălcări ale prevederilor Legii achiziției de mărfuri, lucrări și servicii pentru necesitățile statului nr.1166-XIII din 30.04.1997 (în continuare – Legea nr. 1166-XIII), exprimate prin nereținerea garanției bancare pentru ofertă, nerespectarea termenelor contractelor și neîncașarea penalităților pentru aceasta.
- MS n-a definitivat înregistrarea la oficiile cadastrale a bunurilor imobile și a drepturilor asupra lor (terenurile, clădirile și construcțiile legate solid de pământ), astfel încălcând art.4 alin.(3) și art.5 din Legea cadastrului bunurilor imobile nr.1543-XIII din 25.02.1998 (în continuare – Legea nr. 1543-XIII). Ca urmare, lista obiectelor și terenurilor proprietate publică a statului gestionate de minister, care include 109 instituții, nu conține date relevante și complete cu privire la înregistrarea clădirilor și terenurilor aferente.
- Mijloacele fixe au fost casate contrar pct.14 din Regulamentul privind casarea bunurilor uzate raportate la mijloacele fixe, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.500 din 12.05.1998, nefiind extrase regulamentar metale prețioase din bunurile casate.
- MS, la efectuarea cheltuielilor pentru retribuirea muncii, a depășit limita alocațiilor aprobate la componenta de bază cu suma de 121,2 mii lei, ceea ce contravine prevederilor art.17 alin.(2) din Legea bugetului de stat pe anul 2006 nr.291-XVI din 16.11.2005 (în continuare – Legea nr.291-XVI), precum și art.35 alin.(1) din Legea nr.847-XIII.
- MS n-a asigurat ținerea evidenței cheltuielilor reale, a datoriilor debitoare și creditoare în cadrul Programului „Asistența medicală persoanelor neasigurate ce suferă de maladii social condiționate”. Drept rezultat, Raportul consolidat al MS privind executarea bugetului din contul cheltuielilor de bază și Darea de seamă despre realizarea Programului reflectă pe anul 2006 cheltuieli reale cu 276,8 mii lei mai mult și cu aceeași sumă mai puțin – datoriile debitoare, iar pe anul 2007, cheltuielile reale au fost diminuate cu 328,5 mii lei, datoriile debitoare – cu 139,3 mii lei și cele creditoare – cu 468,1 mii lei, față de datele din rapoartele IMSP.
- Unele IMSP, contrar prescripțiilor regulamentare n-au asigurat restituirea la contul MS a indemnizațiilor și compensațiilor neachitate beneficiarilor, în urma executării Programului „Protecția socială a tinerilor specialiști medici din sectorul rural”.
- La executarea contractului pentru Subprogramul „Asigurarea cu ochelari a persoanelor cu deficiență de vâz”, a fost depășit termenul de livrare a mărfii, reglementat prin art.55(53) din Legea nr.847-XIII, nefiind aplicate de către MS, în

modul stabilit de contract, sancțiunile de 0,1% din suma mării nelivrate în termen.

- Contrar prevederilor Hotărârii Guvernului privind asigurarea cu aparate auditive a persoanelor cu deficiențe de auz”, nu s-au întocmit listele pacienților care necesită protezare auditivă, cu determinarea necesităților cantitative și a tipurilor de aparate auditive; listele de așteptare a pacienților pentru aplicarea procedurii de protezare corespunzător categoriilor.
  - Cheltuielile pentru procurarea centralizată a aparatelor auditive pe anii 2006 și 2007 au fost reflectate incorect la articolul „Procurarea mijloacelor fixe” în sumă de 1666,3 mii lei și, respectiv, 1548,6 mii lei.
  - Atribuirea neconformă la clasificția bugetară a cheltuielilor pentru „Tratamentul și investigațiile costisitoare” în sumă de 4,3 mil. lei, care, potrivit destinației economice, urmau să fie reflectate ca „Transferuri pentru servicii de sănătate”.
  - Toate Rapoartele privind îndeplinirea funcțiilor de reprezentant al statului nu au fost aprobate de MS și, totodată, nu corespund cerințelor pct.37 din Regulamentul cu privire la reprezentarea statului în societățile economice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.109 din 02.02.1999 „Cu privire la reprezentarea statului în societățile economice” (în continuare – Hotărârea Guvernului nr. 109).
  - Cuantumul indemnizațiilor lunare pentru reprezentanții statului se stabilesc la maximum, neținându-se cont de rezultatul final al activității unității economice. Ca urmare, cheltuielile pentru remunerarea reprezentanților statului sînt mai mari decît dividendele transferate în bugetul de stat.
  - MS n-a asigurat prezentarea la Camera Înregistrării de Stat a MDI a documentelor necesare pentru luarea la evidența de stat a instituțiilor subordonate. Drept rezultat, la 01.01.2008, din 60 de instituții subordonate ministerului, în „Registrul de stat al instituțiilor de drept” erau înregistrate 36 de instituții (60%), fapt ce denotă nerespectarea prevederilor pct.3 din Hotărârea Guvernului nr.1004 din 29.08.2006 „Pentru aprobarea Regulamentului cu privire la evidența de stat a organelor centrale de specialitate ale administrației publice și a autorităților administrației publice locale”.
- lit în evidența contabilă veniturile și cheltuielile efective în sumă de 15,2 mil. lei și, respectiv, 15,2 mil. lei, aferente mijloacelor acumulate de la realizarea etichetelor cu fișie latentă.
- În anii 2006 și 2007, în urma aplicării prevederilor Hotărârii Guvernului nr.302 din 30.03.2000 „Cu privire la majorarea salariilor angajaților din ramurile bugetare ale sferei sociale” (în continuare - Hotărârea Guvernului nr.302), AM a stabilit și achitat sporuri și suplimente peste limitele stabilite prin art.34 din Legea nr.355-XVI din 23.12.2005 „Cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar” (în continuare – Legea nr. 355-XVI).
  - Mijloacele bugetare primite de la MS în anul 2007 în sumă de 254,0 mii lei și destinate finanțării unor lucrări, contrar art.12 din Legea nr.847-XIII, au fost reflectate în componența mijloacelor speciale. Concomitent, aceste lucrări au fost finalizate și transmise MS în februarie 2006, iar actul de primire-predare a lucrărilor a fost întocmit la 18.12.2007.
  - În anii 2006 și 2007, nerespectînd pct.194 din Instrucțiunea aprobată prin ordinul nr.85, AM a atribuit mijloacele temporar intrate în posesia instituției de la învingătorii licitațiilor cu titlu de garanții ale executării obligațiilor contractuale în sumă, respectiv, de 811,3 mii lei și 234,9 mii lei la finanțarea cheltuielilor pentru întreținerea instituției.
  - În anii 2006 și 2007, în baza contractelor de colaborare, AM a transferat Centrului Național Științifico-Practic de Medicină Preventivă mijloace speciale în sumă de 198,7 mii lei și, respectiv, de 22,3 mii lei, în consecință veniturile fiind micșorate cu aceleași sume, fapt ce contravine prevederilor pct.206 din Instrucțiunea aprobată prin ordinul nr.85.
  - Cheltuielile pentru documentația de proiectare în sumă de 436,0 mii lei n-au fost incluse în valoarea obiectului respectiv.
  - Cheltuielile pentru reconstrucția acoperișului în sumă de 439,7 mii lei n-au fost atribuite la majorarea costului clădirii respective, fiind înscrise la valoarea lucrărilor în curs de execuție la alt obiect.
  - În anii 2006-2007, nerespectînd normativele aprobate privind formarea stocurilor de valori materiale ale instituțiilor medico-sanitare, a ad-

Agencia Medicamentului (AM)

- În anul 2006, n-au fost reflectate în modul stabi-

mis formarea stocurilor de diferite bunuri materiale în mărimea cheltuielilor anuale la capitolele respective.

- Nu s-a efectuat trecerea în componența obiectelor de mică valoare și scurtă durată a mijloacelor fixe valoarea cărora nu depășește 3,0 mii lei în sumă de 778,3 mii lei.
- Mijloacele încasate de la realizarea etichetelor cu fișie latentă în sumă de 241,4 mii lei au fost utilizate contrar destinației.
- N-au fost excluse din Registrul bunurilor imobile garajele demolate și casate în anul 2004.
- Cu nerespectarea Instrucțiunii nr.85, în valoarea mijloacelor fixe reflectate în evidență n-a fost inclusă suma taxei pe valoarea adăugată de 145,2 mii lei.
- În lipsa deciziei Guvernului și a acordului Ministerului Finanțelor, AM a transmis cu titlu gratuit S.A. „Termocom” rețelele termice în valoare de 730,9 mii lei, construite din contul AM, astfel nerespectând pct.14 și pct.15 din Regulamentul „Cu privire la modul de transmitere a întreprinderilor de stat, organizațiilor, instituțiilor, a subdiviziunilor lor, clădirilor, construcțiilor, mijloacelor fixe și altor active”, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.688 din 09.10.1995 (în continuare Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.688). În evidența contabilă n-au fost reflectate programe informaționale în sumă de 87,4 mii lei.
- Nerespectându-se prevederile Legii nr.1166-XI-II, la efectuarea achizițiilor pentru întreținerea AM, în unele cazuri, cererile pentru eliberarea documentelor de tender au fost depuse în ziua deschiderii ofertelor.
- Nivelul de implementare a Sistemului Informațional Automatizat (SIA) „NSM”, la 31.12.2007, constituia circa 61%, în rezultatul nerespectării etapelor de implementare a SIA NSM, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr.85 și ordinul ministrului sănătății și protecției sociale nr.68 din 08.02.2006 „Despre implementarea sistemului informațional „Nomenclatorul de stat al medicamentelor”.
- Unele acte normative ce reglementează activitatea AM sînt în raport de incompatibilitate în

ce privește denumirea corectă a instituției; întrucît neconcordanțe între reglementările privind modul de constituire și utilizare a mijloacelor speciale.

Centrul Național de Sănătate a Reproducerii și Genetică Medicală (CNSRGM)

- Evaluarea conturilor Bilanțului contabil întocmit la 01.01.2007 și 01.01.2008 denotă evoluția favorabilă a elementelor de activ și pasiv pe componentele de bază și mijloacele speciale, înregistrîndu-se o creștere a valorii bunurilor cu 251,6 mii lei și, respectiv, 644,2 mii lei.
- Cheltuielile efective la procurarea medicamentelor și materialelor pentru pansament pe anii 2006 și 2007 au fost executate la nivelul de 189,6% și, respectiv, 133,5%, față de limitele aprobate, depășirile fiind condiționate de utilizarea în procesul activității a reactivelor și medicamentelor din stoc, din contul datoriilor debitoare și creditoare.
- Cheltuielile efective pentru procurarea mijloacelor fixe au constituit în anii 2006 și 2007 sumele de, respectiv, 16,5% și 217,9%, față de indicii precizați, situațiile fiind condiționate de alocațiile surselor în ultimele zile ale anului de gestiune.
- În rezultatul evaluării executării veniturilor și cheltuielilor ce țin de activitatea CNSRGM, gestionării patrimoniului public, modului de aplicare a politicilor contabile, controlorii n-au stabilit cazuri de abateri care ar afecta situațiile financiare ale entității pe perioada auditată. Totodată, CNSRGM n-a definitivat procedura de obținere a titlului de autentificare a dreptului de folosință a terenului cu suprafața de 0,12 ha din mun.Chișinău, datorită cărui fapt acesta nu este înregistrat corespunzător în evidență.

Instituția Medico-Sanitară Publică Dispensarul Republican de Narcologie (IMSP DRN)

- Statutul IMSP DRN, elaborat și aprobat în anul 2003, n-a fost adus în corespundere cu prevederile Regulamentului cu privire la instituțiile medico-sanitare publice încadrate în sistemul asigurărilor obligatorii de asistența medicală, aprobat prin ordinul ministrului sănătății și protecției sociale nr.03/20-99 din 06.04.2006.

- Au fost acordate servicii medicale în sumă de 1581,9 mii lei fără acoperire financiară, fapt care a influențat rapoartele financiare.
- În urma nerespectării art.16 din Legea nr.1166-XIII, în 80 de contracte de achiziționare de mărfuri s-a constatat lipsa anexelor de specificație a cantităților de marfă și a sumei totale.
- IMSP DRN n-a prezentat Consiliului de administrare, spre aprobare, contractele de achiziții a căror sumă depășește 50,0 mii lei, prin ce n-a respectat prevederile regulamentare.
- N-a fost determinat contingentul de plătitori pentru expertizele executate asupra stării de ebrietate și narcologice și modul de reflectare a volumelor de servicii fără acoperire financiară în raportul privind rezultatele financiare.
- IMSP DRN nu dispune de acte normative privind încasarea și utilizarea mijloacelor provenite din activitățile desfășurate de Comitetul Permanent de Control asupra Drogurilor.
- În urma nerespectării normativelor stocurilor de valori materiale ale instituțiilor medico-sanitare și de învățământ, la unele poziții de valori materiale au fost admise depășiri ale normativelor stocurilor.
- N-a fost elaborată politica de contabilitate a instituției, după cum prevăd Standardele Naționale de Contabilitate, aprobate prin ordinul ministrului finanțelor nr.174 din 25.12.1997.
- Nerespectînd prevederile Hotărîrii Guvernului nr.526 din 29.04.2002 „Cu privire la Consiliul Național de Evaluare și Acreditare în Sănătate”, Comisia de cenzori n-a efectuat nici un control asupra activității economico-financiare și corectitudinii adoptării deciziilor de către CNEAS.
- La 31.12.2007, circa 717 instituții medico-sanitare și întreprinderi farmaceutice activează în bază de licențe, fără certificate de acreditare, fapt ce denotă unele neconcordanțe în procedurile desfășurate de CNEAS și Camera de Licențiere.

Instituția Medico-Sanitară Publică Centrul Republican de Diagnosticare Medicală (IMSP CRDM)

Consiliul Național

de Evaluare și Acreditare în Sănătate (CNEAS)

- CNEAS n-a inițiat acțiunile vizînd înscrierea sa în Registrul de stat al unităților de drept, după cum prevede Regulamentul cu privire la evidența de stat a organelor centrale de specialitate ale administrației publice și a autorităților administrației publice locale, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.1004 din 29.08.2006.
- Procedurile de evaluare și acreditare n-au fost aplicate față de 553 de instituții medico-sanitare și întreprinderi farmaceutice, nerespectîndu-se orarul evaluărilor și acreditărilor aprobate prin ordinele ministrului sănătății și protecției sociale nr.503 din 29.12.2005; nr.546 din 29.12.2006. Executarea procedurilor de evaluare și acreditare sub nivelul orarului pentru evaluare și acreditarea instituțiilor medico-sanitare și întreprinderilor farmaceutice a dus la ratarea veniturilor în sumă de circa 1034,6 mii lei.
- Majorarea, în anul 2007, a veniturilor din vânzări de 1,7 ori, în comparație cu anul 2006, în rezultatul lărgirii listei maladiilor incluse în Programul unic, majorarea prețurilor la serviciile acordate, precum și a numărului de vizite și investigații prestate la instituție.
- Salariul mediu lunar al unui angajat, în anul 2007, din contul funcțiilor vacante s-a majorat, față de anul 2006, cu 57,7 %.
- Procedura de legiferare a drepturilor asupra terenului pe care este amplasată instituția nu este finalizată.
- La efectuarea unor achiziții, grupul de lucru al IMSP CRDM a încălcat condițiile licitației și a efectuat modificări ale prețului ofertei, astfel nerespectînd prevederile art.38 din Legea nr.1166-XIII.
- Nerespectînd art.19 și art.20 din Legea nr.96-XVI din 13.04.2007 „Privind achizițiile publice” (în continuare – Legea nr.96-XVI), IMSP CRDM n-a publicat anunțul de inițiere a achizițiilor publice în Buletinul Achizițiilor Publice și pe pagina web a ARMAPAU. Contrar prevederilor art.35 din Legea nr.96-XVI, în unele cazuri, anunțurile privind desfășurarea licitației nu conțineau toată informația despre licitație.

- În urma nerespectării condițiilor contractuale, IMSP CRDM a achitat în avans S.R.L. „Sind-BioDan” sumele de 1117,1 mii lei și 361,5 mii lei.

Erori înlăturate și măsuri întreprinse în urma auditului Ministerul Sănătății:

- a încasat de la IMSP mijloace din transferurile efectuate pentru acordarea facilităților în sumă de 50,2 mii lei;
- a asigurat restabilirea în evidență de către Colegiul Național de Medicină și Farmacie a reconstrucției nefinisate în valoare de 2,0 mil.lei.

Agenția Medicamentului:

- cheltuielile pentru documentația de proiectare și veniturile din mijloacele speciale au fost restabilite în evidența contabilă;
- s-au efectuat corectări în evidență privind operațiunea de trecere a mijloacelor fixe la categoria obiectelor de mică valoare și scurtă durată;
- veniturile și cheltuielile efective au fost reflectate în Raportul privind încasarea și utilizarea mijloacelor speciale, la categoria „Alte mijloace speciale”;
- costul programelor informaționale a fost reflectat în evidența contabilă și valoarea mijloacelor fixe s-a majorat cu suma aferentă TVA;
- a fost întocmit actul de primire a acoperișului reconstruit, care s-a reflectat în evidență la majorarea costului clădirii;
- în Registrul bunurilor imobile s-au efectuat modificările respective referitoare la garajele demolate și casate în anul 2004.

Consiliul Național de Evaluare și Acreditare în Sănătate:

- a inițiat acțiunile respective și CNEAS a fost luat la evidența de stat, cu înscrierea în Registrul de stat al unităților de drept, în baza deciziei adoptate de Camera Înregistrării de Stat din 12.02.2008;
- a elaborat și aprobat, în ordinea stabilită, politica de contabilitate.

Instituția Medico-Sanitară Publică Dispensarul Republican de Narcologie:

- a desemnat Comisia pentru efectuarea reviziilor inopinate ale casieriei;
- contractele de achiziție a mărfurilor, lucrărilor și serviciilor, a căror sumă depășește 50,0 mii lei, au fost prezentate spre informare și aprobare Consiliului de administrare.

Recomandări Guvernului:

- să examineze oportunitatea conformării prevederilor Hotărârii Guvernului nr.302, cu modificările operate prin Hotărârea Guvernului nr.1338 din 07.11.2003, la noile condiții de salarizare implementate prin Legea nr.355-XVI;
- să se determine asupra formei statutului juridic al Consiliului Național de Evaluare și Acreditare în Sănătate în raport cu sursele de finanțare și principiile de funcționare ale acestuia;
- să examineze și să stabilească condițiile de corelare a cadrului juridic, de evaluare și acreditare, precum și de licențiere în domeniul sănătății.

II.1.2.8. Asigurarea și asistența socială

Auditul la Ministerul Protecției Sociale, Familiei și Copilului pe anii 2006-2007

Rezumat

În ansamblu, datele reflectate în Rapoartele anuale ale Ministerului corespund cu înscrierile din registrele contabile privind cheltuielile efective și de casă, ținând cont de gradul de semnificație. Însă, se atestă prezența unor nereguli ce țin de executarea și reflectarea în rapoarte a unor cheltuieli cu încălcări și abateri de la actele normative; efectuarea achizițiilor publice de mărfuri și servicii, manifestate prin neasigurarea executării contractelor, utilizarea incorectă a metodelor de achiziție, divizarea achizițiilor de bunuri; dublarea achitării unor servicii medicale prestate de unele

instituții din subordine; neactualizarea informației cadastrale în modul stabilit; neasigurarea unui management financiar convenit; lipsa procedurii de raportare către conducere a deficiențelor controlului intern etc.

Auditul a relevat existența unor abateri și deficiențe la gestionarea resurselor financiare și a patrimoniului public ce țin de nerespectarea de către unele persoane cu funcții de răspundere a actelor legislative și normative privind legalitatea efectuării cheltuielilor și gestionarea patrimoniului public, managementul financiar scăzut, precum și de nivelul insuficient al controlului intern.

Context

Auditul rapoartelor financiare în cadrul Ministerului Protecției Sociale, Familiei și Copilului (MPSFC) s-a efectuat în corelare cu obiectivele reformatoare din Planul de Dezvoltare Strategică a Curții de Conturi (PDS) ce țin de trecerea treptată de la controale la audit. În acest sens, pentru prima oară au fost auditate Rapoartele financiare consolidate ale MPSFC și ale unor instituții din subordine pe perioada anilor 2006-2007.

MPSFC s-a format în urma divizării Ministerului Sănătății și Protecției Sociale în două ministere: Ministerul Sănătății și Ministerul Protecției Sociale, Familiei și Copilului (Hotărârea Guvernului nr.52 din 18.01.2007 „Privind reorganizarea unor organe centrale de specialitate ale administrației publice”; în continuare – Hotărârea Guvernului nr.52). Acțiunile de audit s-au extins asupra aparatului central al Ministerului, precum și asupra a 5 instituții din subordine, fiind auditate mijloace financiare pentru anul 2006 în sumă de **56,7 mil. lei** și pentru anul 2007 – în sumă de **71,9 mil. lei**, sau circa 50 la sută din volumul total al mijloacelor administrate de către Minister.

Constatări principale

- Pentru desfășurarea activităților în domeniul protecției sociale, familiei și copilului, în perioada anilor 2006-2007, în bugetul de stat au fost precizate alocații, la componenta de bază, în valoare de **124,1 mil. lei** și, respectiv, **147,7 mil. lei**, finanțarea fiind asigurată la nivel de 99,9% și, respectiv, 98,7%.
- Conform Hotărârii Guvernului nr.52, Ministerul a fost format prin reorganizare, însă la momentul efectuării auditului instituțiile din subordine acțivau în baza Regulamentelor neactualizate.
- Nivelul de computerizare a evidenței contabile este scăzut, iar în unele entități se ține manual.

- La componenta de bază, pentru anii 2006-2007, cheltuielile efective față de limitele aprobate au fost depășite cu **525,4 mii lei** (aparatul central al Ministerului – cu 230,0 mii lei, Casa-internat pentru copii cu deficiențe mintale (fete) din or.Hîncești – 174,7 mii lei, Azilul republican pentru invalizi și pensionari din mun.Chișinău – 81,2 mii lei și Centrul republican de reabilitare a invalizilor și pensionarilor „Speranța” din or.Vadul lui Vodă – 39,5 mii lei), nerespectându-se, astfel, prevederile pct.7 din Instrucțiunea nr.85 și pct.4.2.5 din Regulamentul „Privind statutul, drepturile și obligațiile executorilor de buget”, aprobat prin Ordinul ministrului finanțelor nr.109 din 02.12.2002 (în continuare – Regulamentul nr. 109).

- În anul 2007, Ministerul a planificat din contul bugetului de stat alocații centralizate pentru instituții și servicii, neatribuite la alte grupuri de cheltuieli în sumă de **355,4 mii lei**, pe care de fapt le-a utilizat pentru necesitățile aparatului central al Ministerului, atribuind cheltuielile contrar clasificăției bugetare, precum și n-a asigurat la nivelul convenit managementul investițiilor capitale.

Întreprinderea de Stat Centrul Republican Experimental Protezare, Ortopedie și Reabilitare (CREPOR)

- În perioada anilor 2006-2007, CREPOR a fost unicul ofertant și câștigător al licitațiilor privind achizițiile ce țin de asigurarea populației cu articole protetico-ortopedice, iar Ministerul a încheiat doua contracte cu valoarea totală de **46,9 mil. lei**. Contrar prevederilor art.35 alin.(1) din Legea nr.1166-XIII, Grupul de lucru al Ministerului, nu a cerut ca CREPOR să depună în timpul încheierii contractelor garanții de asigurare a executării lor în cuantum de 5% din valoarea contractelor (**1041,4 mii lei** – pentru anul 2006 și **1304,9 mii lei** – pentru anul 2007).
- Potrivit clauzelor contractelor, marfa urma a fi livrată conform unui grafic, care lipsește, în cantitate, la prețul și de sortimentul stabilit. Facturile de expediție (semnate de părți) se întocmeau numai în valoare, fără a fi indicată cantitatea bunurilor și serviciilor recepționate de Minister. Nerespectând clauzele contractuale, operatorul economic nu a livrat mărfurile și serviciile conform specificațiilor convenite, majorând prețul mărfii cu **1094,9 mii lei**, inclusiv în anul 2006 – cu 232,8 mii lei, iar în anul 2007 – cu 862,1 mii lei. Deși clauzele contractuale fața de Minister nu au fost onorate pe deplin, la finele anilor 2006-2007, la depozitul entității se aflau în stoc articolele protetico-ortopedice și mijloace de locomoție nemecanizate în sumă de **2,9 mil. lei**.
- Numărul de vizite privind serviciile de ambulator, reflectat în Darea de seamă despre executarea contractelor pentru anii 2006-2007 prezentată Ministerului, nu corespunde cu vizitele la medici înregistrate în realitate de entitate, iar mijloacele financiare în sumă de **684,3 mii lei** preconizate pentru vizite, care de fapt n-au fost efectuate, s-au cheltuit la compartimentul asistență medicală.
- Majoritatea persoanelor care se deservesc la CREPOR sînt pensionari și invalizi și dispun de poliță de asigurare. Ca rezultat, are loc dublarea achitării serviciilor medicale de ambulator: pe de o parte, – Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, iar pe de altă parte – CREPOR, din contul mijloacelor Ministerului.
- Un șir de mijloacele fixe (utilaj medical) de care dispune CREPOR nu se exploatează la capacitatea maximă.

- Entitatea n-a prezentat Agenției Relații Funciare și Cadastru documentele necesare pentru actualizarea informației cadastrale în modul stabilit.
- Datele privind veniturile pe tipuri de activități, reflectate în Nota informativă la Raportul financiar, nu corespund după sume și tipuri cu cele din evidența analitică. În Notă nu au fost reflectate separat venituri în sumă totală de **5,6 mil. lei**, iar atribuirea surselor de venituri nu a fost conformă Clasificatorului activităților din economia Moldovei. Utilizarea neconformă a unor conturi pentru reflectarea tranzacțiilor a dus la formarea sumelor incorecte de datorii pe termen lung: la 31.12.2006 – **28,0 mil. lei** și la 31.12.2007 – **24,8 mil. lei**.
- Evidența unor bunuri materiale intrate sub formă de ajutor umanitar se ține doar în formă numerică, fără a le reflecta și în valoare bănească.
- Nu s-au respectat Normele aprobate prin Hotărîrea Guvernului nr.764 din 25.11.1992¹⁶, fiind admisă utilizarea numerarului din casă pentru cheltuieli de deplasare, și corectări în dispozițiile de încasare; surplusurile de numerar ce depășesc necesarul minim n-au fost predate instituției financiare etc.
- Nu este stabilită o modalitate echitabilă de formare a prețurilor la articolele protetico-ortopedice, precum și proceduri de raportare către conducere a deficiențelor controlului intern.
- Fondatorul CREPOR a format Consiliul de administrație al entității, dar pînă în prezent acesta nu dispune de un Regulament aprobat de către Fondator.
- Comisia de inventariere n-a efectuat pe deplin inventarierea datoriilor și creanțelor întru stabilirea realității lor, eludînd prevederile art.39 alin.(1) din Legea contabilității nr.426-XIII din 04.04.1995 (în continuare – Legea contabilității).
- Petițiile cetățenilor ce țin de acordarea serviciilor de către CREPOR au fost examinate cu încălcarea termenelor stabilite prin Legea nr.190-XI-II din 19.07.1994 „Cu privire la petiționare” (în continuare – Legea nr. 190-XIII).

Azilul republican pentru

invalizi și pensionari din mun. Chișinău

Eliberarea salariilor, în unele cazuri, s-a efectuat sub semnătura altor persoane și în lipsa procurilor, iar documentele din unele dosare personale, pre-

¹⁶ Normele pentru efectuarea operațiunilor de casă în economia națională a Republicii Moldova, aprobate prin Hotărîrea Guvernului nr.764 din 25.11.1992.

cum și borderourile de plată a salariilor provoacă incertitudini privind îndeplinirea și semnarea lor de către titulari.

Crupul de lucru pentru achiziții al Azilului, încălcând art.25 alin.(1) și alin.(2) din Legea nr. 1166-XIII, în anul 2006 a divizat achiziția mărfurilor de uz gospodăresc în trei contracte, care însumează în total 277,3 mii lei, evitând metoda de achiziție prin licitație publică.

Nereflectarea în evidența contabilă a datoriilor reale pe consumul de gaze naturale, conform documentelor justificative (facturilor fiscale), a dus la formarea, la finele anului, a datoriilor debitoare în sumă de 64,4 mii lei, nerespectându-se, astfel, prevederile art.5 și art.28 din Legea contabilității.

Centrul republican de reabilitare a invalizilor și pensionarilor „Speranța” din or.Vadul lui Vodă

- Mijloacele acumulate în casieria instituției nu întotdeauna erau depuse la contul bancar, iar mijloace speciale în sumă totală de 121,6 mii lei au fost utilizate direct din casieria instituției, evitându-se contul de decontare, astfel fiind încălcate prevederile Normelor aprobate prin Hotărârea Guvernului nr.764 și Regulamentul „Cu privire la gestionarea mijloacelor speciale ale instituțiilor publice finanțate de la buget”, aprobat prin Ordinul ministrului finanțelor nr.94 din 31.12.2004 (în continuare – Regulamentul nr.94).
- Datoriile la salariile calculate și achitate la finele anilor 2006-2007 și reflectate în Bilanțul contabil au fost diminuate cu 24,3 mii lei și, respectiv, cu 9,4 mii lei;
- În anul 2007, calcularea și achitarea salariilor s-a efectuat cu depășirea limitelor precizate cu 70,5 mii lei.

Casa-internat pentru copii cu deficiențe mintale (fete) din or. Hîncești

- Nu a fost asigurată ținerea evidenței bunurilor în conformitate cu prevederile pct.53 din Instrucțiunea nr.85. Ca rezultat, la 01.01.2008, mijloacele fixe în sumă de 24,2 mii lei au fost reflectate incorect în Raportul privind circulația mijloacelor fixe.

- Pentru construcția unor obiecte, Casa-internat a cheltuit 408,8 mii lei, însă unele lucrări executate în realitate nu corespund, după dimensiuni și materialele utilizate, cu cele reflectate în devizul local și în actele de recepție a lucrărilor, ceea ce n-a fost constatat în actul de expertiză, întocmit la momentul dării în exploatare a obiectului.

Întreprinderea de Stat „Direcția lucrări auxiliare”

- Potrivit datelor din Rapoartele privind rezultatele financiare în anii 2006-2007, entitatea a generat pierderi în sumă totală de 488,9 mii lei, iar veniturile din arendă au înregistrat o tendință spre micșorare.
- Creanțele întreprinderii, la finele anului 2007, constituiau 344,5 mii lei, iar datoriile creditoare cu termenul de prescripție expirat – 38,4 mii lei.

Recomandări

Ministerului Protecției Sociale, Familiei și Copilului și instituțiilor din subordine:

- să inițieze actualizarea informației cadastrale în modul stabilit;
- să stabilească o modalitate echitabilă de formare a prețurilor la articolele protetico-ortopedice, precum și proceduri de raportare către conducere a deficiențelor controlului intern;
- să urgenteze aprobarea Regulamentului Consiliului de administrație al CREPOR și să actualizeze regulamentele și statutele entităților din subordine;
- să stabilească și să mențină un sistem de management financiar, capabil să asigure îndeplinirea obiectivelor acestuia, în condițiile gestionării economice și eficiente a resurselor financiare publice; să examineze anual și să aprobe Rapoartele financiare ale entităților din subordine și, după caz, să înainteze propuneri de rigoare, precum și să țină evidența contabilă și să întocmească Rapoarte financiare conforme.

Guvernului :

- să examineze problema dublei finanțări a serviciilor medicale prestate unor categorii de beneficiari.

Rezumat

Verificările efectuate de Curtea de Conturi au consemnat multiple nereguli, abateri și probleme în procesul de gestionare a mijloacelor alocate, fapt ce indică prezența unui management financiar public defectuos.

Curtea de Conturi a cerut MPSFC întreprin-

derea măsurilor de redresare a situației.

Avînd în vedere numeroasele iregularități admise în procesul de achiziționare a mărfurilor și serviciilor, Curtea de Conturi a remis materialele privind desfășurarea licitațiilor de achiziții publice Procuraturii Generale, pentru examinare după competență.

Context

A acțiunile de control la IPN, com. Bădiceni, r-nul Soroca, pe perioada anilor 2005-2006 s-au efectuat potrivit art.5 alin.(4) din Legea nr.312-XIII din 08.12.1994 „Privind Curtea de Conturi (în continuare – Legea nr.312-XIII), la cererea Frațiunii Partidului Comuniștilor din Republica Moldova, avînd drept obiectiv verificarea legalității cheltuielilor pentru întreținerea instituției, respectării normelor naturale de consum și de cheltuieli pentru alimentația tutelaților, de procurare a medicamentelor, altor consumabile, asigurării utilizării legale și conform destinației a patrimoniului public, legalității și regularității operațiunilor economico-financiare.

Constatări principale

- În perioada de referință, entitatea a efectuat achiziția mărfurilor și serviciilor cu încălcarea legislației în vigoare, evitînd procedurile regulamentare de achiziții, concomitent fiind consemnate cazuri de evaluare a unor oferte care nu erau autentice. De regulă, ca furnizori de mărfuri au fost desemnate în permanență aceleași persoane fizice, inclusiv persoane care erau în relații de rudenie cu factorii de decizie din cadrul entității.
- Ponderea cea mai mare de mijloace bugetare a fost utilizată fără respectarea principiului economicității, achiziționîndu-se mărfuri și produse alimentare la prețuri exagerate. Astfel de cazuri au fost reținute la procurarea unor produse alimentare de la persoane fizice, la prețuri de circa 2-3 ori mai mari decît cele existente la alți furnizori de mărfuri similare. De asemenea, la un preț exagerat de către entitate s-a procurat și utilajul stomatologic.
- Întreținerea tutelaților s-a efectuat cu nerespectarea normelor de cheltuieli și normelor naturale de consum.
- S-au constatat cazuri de utilizare a mijloacelor bu-

getare în alte scopuri decît cele aprobate, fără modificarea corespunzătoare a planului de finanțare.

- Evidența contabilă nu a fost organizată potrivit reglementărilor în domeniu, încălcîndu-se prevederile legislației referitor la respectarea normelor de disciplină financiar-bugetară în ceea ce privește legalitatea cheltuielilor, înregistrarea în evidența contabilă a tuturor valorilor materiale, patrimoniului (în evidența contabilă n-au fost înregistrate valori materiale în sumă de 959,7 mii lei).
- În rezultatul inventarierii efectuate în perioada reviziei, la 6 persoane cu răspundere materială au fost depistate surplusuri de valori materiale în sumă de 136,3 mii lei, inclusiv ajutor umanitar – de 126,3 mii lei, iar la 2 persoane s-au constatat lipsuri în sumă de 47,8 mii lei, inclusiv din conținutul ajutorului umanitar – 47,0 mii lei.

Analize

Încălcările comise au fost cauzate de nerespectarea normelor legale și de disciplină financiar-contabilă și bugetară, precum și de lipsa în cadrul entității a unui control intern corespunzător.

Cerințe și recomandări: Ministerului Protecției Sociale, Familiei și Copilului:

- *întreprinderea măsurilor privind îmbunătățirea managementului financiar al entității subordonate, inclusiv prin prisma examinării oportunității menținerii în funcție a directorului IPN Bădiceni, ținîndu-se cont de multiplele nereguli constatate la utilizarea banilor publici;*
- *inspectarea periodică a calității serviciilor prestate de către IPN Bădiceni.*

Ministerului Sănătății:

- *efectuarea controlului asupra activităților de asistență medicală acordată tutelaților întreținuți la IPN Bădiceni, cu verificarea corectitudinii procurării și administrării medicamentelor, respectării normelor legale în acest domeniu, ținîndu-se cont de specificul instituției.*

Formarea și utilizarea mijloacelor Fondului republican și fondurilor locale de susținere socială a populației

Rezumat

Curtea de Conturi concluzionează că, în perioada raportată, organele abilitate cu funcții de conducere și executive ale Fondului republican și ale fondurilor locale nu și-au coordonat în deplină măsură activitățile și nu și-au exercitat atribuțiile în strictă conformitate cu normele stabilite, ceea ce a determinat apariția neregularităților la acumularea veniturilor și comiterea încălcărilor la utilizarea mijloacelor fondurilor respective, fapt pentru care Curtea de Conturi a decis remiterea materialelor CCCEC, pentru examinare după competență.

Acordarea ajutoarelor materiale prin intermediul programelor cu destinație specială în baza principiului categorial de beneficiari de prestații de asistență socială, dar nu reieșind din evaluarea situației materiale, sociale și a necesităților specifice ale beneficiarilor a condiționat nerespectarea principiului de bază în ceea ce privește distribuirea mijloacelor fondurilor pentru acordarea de ajutor material familiilor afectate de sărăcie în cea mai mare măsură, precum și a exclus aplicarea modului regulamentar de acordare a ajutorului material.

Context

Activitatea Fondului republican și fondurilor locale se reglementează prin Legea Fondului republican și fondurilor locale de susținere socială a populației nr. 827-XIV din 18.02.2000 (în continuare – Legea nr.827-XIV), Hotărârea Guvernului privind punerea în aplicare a Legii Fondului republican și fondurilor locale de susținere socială a populației nr. 1083 din 26.10.2000 (în continuare – Hotărârea Guvernului nr. 1083), alte acte normative.

Acțiunile de audit au avut drept obiectiv examinarea situațiilor financiare, acumulării veniturilor, modului de gestionare și distribuire a mijloacelor Fondului republican și fondurilor locale de susținere socială a populației.

Auditul a fost exercitat pentru perioada anilor 2006-2007 (9 luni) la Direcția executivă a Fondului republican și la organele executive ale fondurilor locale din municipiile Chișinău și Bălți, din raioanele Cantemir, Căușeni, Dondușeni, Edineț, Hîncești, Leova, Singerei, Ștefan Vodă, Taraclia, Telenești, Ungheni.

Constatări principale

- De către 17 fonduri locale nu au fost executați indicatorii de venituri aprobați pentru anul 2006 în sumă totală de 217,3 mii lei.
- Quantumul de 1 la sută din mijloacele bugetelor UAT, care conform legislației urma să se verse la fondurile locale, în realitate a fost stabilit în aspectul tuturor fondurilor locale între 0,36 și 0,93 la sută din volumul cheltuielilor bugetelor UAT, aprobate inițial, iar quantumul mediu real pe țară din volumul aprobat al cheltuielilor bugetelor UAT a constituit 0,7 la sută.

- 29 de case de schimb valutar (CSV) n-au transferat în Fondul municipal Chișinău mijloacele încasate ca plăți suplimentare obligatorii la cumpărarea în numerar a valutei în sumă de 239,3 mii lei în anul 2006 și de 350,5 mii lei – în anul 2007 (9 luni), iar în cazurile de depășire a termenului de transfer lunar la fondurile locale agenților economici și instituțiilor în cauză nu li s-au calculat penalități.
- Indicatorii rapoartelor privind distribuirea ajutoarelor financiare nu reflectă numărul ajutoarelor, beneficiarilor și sumelor utilizate sub aspectul programelor cu destinație specială.
- În aspectul programelor cu destinație specială au fost stabilite mijloace transferate, dar neutilizate de unele fonduri locale conform destinației inițiale, acestea fiind ulterior redistribuite în alte scopuri.
- Acordarea repetată a ajutoarelor unora și aceluiași persoane, pînă la expirarea termenului de 11 luni de la data primirii ajutorului.
- Multiple neclarități în ce privește prezentarea și anexarea obligatorie a documentelor justificative.
- Consiliile de administrație ale fondurilor locale Cantemir, Căușeni, Leova, Telenești n-au aprobat programele de activitate a fondurilor pentru anii 2006-2007.
- Unele fonduri locale au acordat ajutoare materiale în sumă de peste 24 mil.lei doar conform listelor prezentate de diferite autorități, instituții și organizații neguvernamentale din teritoriile respective, dar nu în baza cererilor individuale.

- De către unele fonduri locale au fost acordate ajutoare materiale pentru diferite cheltuieli ce nu corespund destinațiilor prevăzute de legislație în sumă totală de 687,9 mii lei;
- Consiliul de administrație al Fondului municipal Chișinău și directorul executiv al acestuia, în anii 2006 și 2007 (9 luni), au aprobat acordarea de ajutoare materiale, prin decizii și emiterea ordinelor, cu depășirea limitelor aprobate de cheltuieli în acest scop cu 562,6 mii lei și, respectiv, 371,5 mii lei.
- Unele fonduri locale au admis cazuri de trecere la cheltuieli a sumelor transferate cantinelor de ajutor social, în lipsa documentelor justificative.

Analize

Neajunsurile și încălcările comise au fost cauzate de:

- neexercitarea de către Comisiile de revizie a controlului asupra activității Fondului republican și fondurilor locale și de necrearea de către unele fonduri locale a acestor comisii;
- nereglementarea clară sub aspectul bazei de calcul a alocațiilor în cuantum de 1 la sută din mijloacele bugetelor UAT;
- abordări diferite privind statutul și finanțarea organelor executive ale fondurilor locale;
- neîntreprinderea de către unele organe executive ale fondurilor locale a măsurilor întru asigurarea respectării termenelor de transferare a plăților de către CSV din localitățile respective;
- nestabilirea în Legea nr.827-XIV a mărimii și modului de calculare a penalităților pentru ne-transferarea în termenele stabilite a plăților la fondurile de susținere socială a populației;
- neracordarea la Legea nr.827-XIV(după operarea modificărilor și completărilor, în vigoare începând cu 17.08.2007) a prescripțiilor din Hotărârea Guvernului nr.1083 în ce privește modul de încasare a plăților suplimentare în Fondul republican și fondurile locale;
- nestabilirea de către Consiliul de administrație al Fondului republican a regulilor și procedurilor de fundamentare a costurilor programelor cu destinație specială, modului de evidență separată a executării, raportării mijloacelor transferate și utilizate de fondurile locale în aspectul acestor programe după categorii și scopurile acordării de ajutoare beneficiarilor;
- lipsa unei modalități clare de determinare a costurilor programelor cu destinație specială din mijloacele Fondului republican și ale fondurilor locale;
- alocarea mijloacelor fondurilor locale de către Direcția executivă a Fondului republican în temeiul deciziilor Consiliului de administrație, adoptate în lipsa demersurilor prezentate de fondurile locale, însoțite de argumentări justificative și calcule întemeiate;
- lipsa modului de interconexiune între Fondul republican și fondurile locale la acordarea ajutoarelor materiale, care a condiționat acordarea repetată a acestora unora și aceluiași persoane;
- satisfacerea de către Consiliul de administrație al Fondului republican a demersurilor unor organizații neguvernamentale, în lipsa anexării listelor confirmate de către primării și/sau organele locale de asistență socială;
- lipsa criteriilor de determinare a gradului de vulnerabilitate sau gravitate a situației materiale sau sociale, datelor privind familiile socialmente vulnerabile, inexistența unor interconexiuni de verificare a circumstanțelor reflectate în ancheta socială;
- neaprobarea de către Consiliul de administrație a modului de completare a formularului anchetei sociale;
- nerespectarea întocmai de către organele executive ale fondurilor locale a pct.11 din Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1083 referitor la anexarea actelor și documentelor justificative, în baza cărora se acordă ajutoarele materiale;
- lipsa unei conlucrări eficiente a consiliilor de administrație ale fondurilor cu primăriile și asistenței sociali ai acestora în vederea evidenței și satisfacerii cererilor de acordare a ajutorului material, identificării și ținerii la evidență a familiilor socialmente vulnerabile;
- nerespectarea normelor la ținerea evidenței cheltuielilor efective de către fondurile locale în partea ce se referă la achitarea ajutoarelor materiale.

Recomandări Guvernului:

- să examineze la ședința Colegiului MPSFC raportul directorului executiv al Fondului republican privind administrarea fondului și coordonarea activității fondurilor locale, cu adoptarea măsurilor de rigoare în vederea eficientizării utilizării și sporirii responsabilităților de administrare a fondurilor;
- să racordeze actele normative care reglementează activitatea Fondului republican și fondurilor locale de susținere socială a populației la cadrul legal în domeniu;
- să revizuiască modul de distribuire a mijloacelor Fondului republican și fondurilor locale de susținere socială a populației în scopul asigurării utilizării resurselor la realizarea obiectivului principal pentru care acestea au fost create.

Legalitatea acordării creditelor preferențiale unor categorii de populație

Rezumat

Atât imperfecțiunea mecanismului de acordare a creditelor preferențiale unor categorii de populație, cât și iresponsabilitatea unor persoane cu funcții de răspundere din cadrul autorităților administrației publice locale și a instituțiilor financiare au dus la nerespectarea întocmai a Hotărârii Guvernului nr.1146 din 15.10.2004 „Cu privire la creditele preferențiale pentru unele categorii de populație” (în continuare - Hotărârea Guvernului nr. 1146) și la nemulțumiri din partea beneficiarilor de credite preferențiale. Autoritățile adminis-

nistrației publice centrale și autoritățile administrației publice locale, responsabile de executarea ei, în perioada anilor 2006-2007 (9 luni), nu au asigurat efectuarea controlului asupra executării hotărârii respective. Doar Ministerul Finanțelor, prin intermediul SCFR, a exercitat la 6 unități administrativ-teritoriale (consilii) și la unele instituții financiare un control asupra utilizării conform destinației și procedurilor legale a creditelor preferențiale acordate unor categorii de populație.

Context

Acțiunile de control s-au efectuat la MF, Banca de Economii S.A., B.C. „Energbank” S.A., unele autorități ale administrației publice locale, având drept obiectiv stabilirea gradului de respectare a legalității acordării creditelor preferențiale unor categorii de populație, viabilității mecanismului și modului de acordare, rambursare a creditelor nominalizate, controlul mijloacelor prevăzute în bugetul de stat și bugetele unităților administrativ-teritoriale pentru rambursarea sumelor creditelor, respectarea de către instituțiile financiare a condițiilor de acordare a creditelor preferențiale în perioada anilor 2006-2007 (9 luni).

Constatări principale

- La situația din 30.09.2007, autoritățile administrației publice locale au satisfăcut în ansamblu doar 72,2% din numărul cererilor depuse pentru obținerea scrisorilor de garanție a creditelor preferențiale, eliberând 6789 de scrisori de garanție. În realitate au fost acordate numai 3829 de credite preferențiale în sumă de 255,0 mil. lei, inclusiv 158,9 mil. lei – sub garanția bugetelor.
- Unele autorități ale administrației publice locale au eliberat anumitor categorii de populație scrisori de garanție pentru primirea creditelor preferențiale, fără ca acestea să prezinte pe deplin setul de documente, inclusiv cele care ar confirma dreptul la asigurare cu spațiu locativ.
- Petițiile cetățenilor ce țin de acordarea creditelor preferențiale s-au examinat cu încălcarea termenelor stabilite, iar în unele cazuri răspunsul la petiții nu era bazat pe materialele examinării și nu corespundea cerințelor expuse de petiționar.
- Unele comisii speciale pentru realizarea procedurii de selectare a persoanelor care au solicitat credite preferențiale din cadrul autorităților administrației publice locale nu au întrunit componența deplină prevăzută de Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1146.
- În unele cazuri, instituția financiară a acordat credite preferențiale unor categorii de populație în lipsa documentelor care ar confirma destinația creditului, devizului de cheltuieli, proiectului de construcție aprobat în modul stabilit, astfel nerespectând pct.16 din Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1146.

- Contractele de acordare a creditelor preferențiale nu prevăd responsabilitatea beneficiarului de credit în caz de nerambursare în termenele stabilite a părții sale de credit, ceea ce duce la calcularea dobânzii suplimentare, achitată din contul bugetului de stat, precum și responsabilitatea debitorului în caz de neutilizare conform destinației a creditului.
- Instituțiile financiare implicate în acordarea creditelor preferențiale n-au prezentat MF, în termenul stabilit, informațiile necesare pentru achitarea sumelor creditelor preferențiale garantate de autoritățile administrației publice locale.
- Suma prognozată în bugetul de stat pe anul 2007 în scopul achitării dobânzilor și rambursării creditelor preferențiale a fost suficientă numai pentru două trimestre. Soldul datoriei la credite, scadent la 30.09.2007, în mărime de 14998,7 mii lei (suma principală – 8716,7 mii lei și dobânda – 6272,0 mii lei), a fost rambursat de către MF, la 31.10.2007, cu întârziere, fără sursă de acoperire, în baza Hotărârii Guvernului nr.1150 din 20.10.2007¹⁷.
- MF a rambursat creditele preferențiale prin intermediul autorităților administrației publice locale, reflectându-le în rapoartele sale ca cheltuieli efectuate în aceste scopuri din contul bugetului de stat, fără să țină cont de faptul că pct.17 și pct.18 din Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1146 prevăd că de la bugetul de stat se rambursează creditele acordate doar veteranilor la lichidarea consecințelor catastrofei de la Cernobil, precum și suma dobânzilor aferente pentru toate categoriile de beneficiari, iar pentru restul categoriilor sursa de rambursare a creditului sînt bugetele unităților administrativ-teritoriale respective.
- Unele Direcții generale finanțe din cadrul Consiliilor raionale nu au reflectat în Raportul privind executarea bugetului unității administrativ-teritoriale pe toate componentele, conform clasificății bugetare, cheltuielile efective pentru rambursarea creditelor preferențiale în anul 2006 în sumă de 1954,3 mii lei, precum și cheltuielile efective și datoriile creditoare în sumă de 7889,6 mii lei, la situația din 31.10.2007.
- Deși pct.4 din Hotărârea Guvernului nr.1146 prevede că autoritățile administrației publice locale și instituțiile financiare respective, lunar, pînă la data de 5 a lunii următoare de gestiune,

urmează să prezinte MF informații despre meritul executării hotărîrii nominalizate, în perioada 30.06.2006–2007 (9 luni), Banca de Economii S.A. nu a prezentat informația respectivă, iar în unele cazuri au prezentat informațiile cu întârzieri B.C. „Energbank” S.A., B.C. „Investprivatbank” S.A., Direcțiile generale finanțe: Ungheni, Călărași, Soroca, a Primăriei mun. Chișinău și altele.

Analize

Încălcărilor comise au fost condiționate de:

- emiterea scrisorilor de garanție a creditelor preferențiale fără stabilirea unui termen rezonabil de valabilitate pentru prezentare la instituțiile financiare;
- nerespectarea de către unele persoane cu funcții de răspundere din cadrul autorităților publice și instituțiilor financiare a prevederilor Legii nr. 190-XIII;
- lipsa ținerii evidenței de către secretarii unor comisii a cererilor, proceselor-verbale, registrului acordării garanțiilor de către autoritatea publică respectivă și a creditelor primite de beneficiari, precum și a sumelor ce urmează a fi restituite de aceștia, și a altor documente;
- tergiversarea de către unele comisii speciale pentru examinarea cererilor potențialilor beneficiari de credite ale autorităților administrației publice locale timp de la două luni pînă la mai mult de un an a procesului de examinare a cererilor de solicitare a garanțiilor necesare pentru obținerea creditelor preferențiale;
- neconcordanțele în cadrul legal, care au permis comisiilor speciale să înainteze propuneri de acordare a garanțiilor pentru credite preferențiale persoanelor asigurate cu spațiu locativ;
- examinarea îndelungată a cererilor solicitanților, perioada medie a căroră a durat de la două luni pînă la mai mult de un an (filialele Băncii de Economii S.A. din mun. Chișinău, or. Telenești, or. Orhei și altele);
- neprezentarea de către autoritățile administrației publice locale MF, la etapa elaborării proiectului Legii bugetului pe anul respectiv, a calculelor corespunzătoare pentru achitarea sumei creditelor obținute cu garanția autorităților administrației publice locale, astfel făcînd dificilă prognozarea acestor cheltuieli în bugetul de stat;

¹⁷ Hotărârea Guvernului nr. 1150 din 22.10.2007 „Cu privire la alocarea mijloacelor financiare”.

- nedeterminarea de către MF a specificului ținerii evidenței contabile a datoriilor față de instituțiile financiare la creditele preferențiale acordate sub garanția autorităților administrației publice locale și a dobânzilor aferente lor.
  - *justificarea necesarului de mijloace bugetare pentru rambursarea creditelor preferențiale, întru excluderea riscurilor financiare ce țin de executarea Hotărârii Guvernului nr.1146;*
  - *elaborarea metodologiei de ținere a evidenței contabile a creditelor preferențiale acordate în baza scrisorilor de garanție eliberate de către autoritățile administrației publice locale;*
- Recomandări Guvernului:**
- *acordarea asistenței metodologice și consultative autorităților administrației publice locale privind executarea Hotărârii Guvernului nr.1146;*

II.1.2.9. Agricultură, gospodăria silvică, gospodăria piscicolă și gospodăria apelor

Agricultura

Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare (2006-2007)

Rezumat

Controlul asupra utilizării resurselor financiare publice, inclusiv ale bugetelor fundamentate pe programe și performanță, și asupra modului de gestionare a patrimoniului public în domeniul agriculturii în perioada anilor 2006 și 2007 denotă nivelul scăzut al disciplinei financiare și al responsabilității executorilor de buget, fapt ce a condiționat prezența unor încălcări, nereguli și incorectitudini la planificarea și utilizarea mijloacelor publice, exprimate prin: planificarea exagerată a unor cheltuieli; executarea cheltuielilor cu depășirea limitelor stabilite; admiterea și menținerea datoriilor debitoare și creditoare cu termenul de prescripție expirat; redirecționarea destinației unor mijloace în folosul aparatului central al Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare (MAIA); dezafectarea mijloacelor publice pe termene ce depășesc prescripțiile legale; aplicarea neregulamentară a unor tarife etc.

N-a fost asigurată pe deplin realizarea eficientă și calitativă a 19 proiecte în anul 2006 și, respectiv,

a 23 de proiecte în anul 2007 în domeniul agriculturii, ale căror bugete au fost fundamentate pe programe și performanță. Se relevă faptul că unii indicatori de monitorizare aprobați nu reprezintă (nu definesc) obiectivele trasate în program, iar modificările în vederea majorării volumelor de finanțare nu adaugă plus de valoare programelor respective. MAIA nu monitorizează suficient procesul de realizare a bugetelor fundamentate pe programe, din care motiv nu deține date corecte privind utilizarea efectivă a mijloacelor bugetare.

În raportul privind încasarea și utilizarea mijloacelor Fondului special pentru încurajarea dezvoltării culturii nucului s-au reflectat date eronate referitor la volumul alocațiilor și cheltuielile efective aferente direcțiilor de utilizare. Situații similare s-au constatat și în rapoartele privind executarea unor programe, întocmite și prezentate Ministerului Finanțelor de către MAIA, datele din care diferă considerabil de cheltuielile efective înregistrate de beneficiari.

Context

Conform legilor bugetare anuale¹⁸, pentru finanțarea agriculturii, care s-a efectuat prin intermediul MAIA, în anii 2006 și 2007 au fost prevăzute alocații în sumă de 370,9 mil. lei și, respectiv, 642,4 mil. lei, care efectiv s-au executat la nivel de 93,7% și, respectiv, 99,7%.

La nivelul de 86,3% din totalul cheltuielilor efective ale MAIA s-au efectuat cheltuielile la grupa „Agricultură, gospodăria silvică, gospodăria pisci-

colă și gospodăria apelor”.

Controlul s-a axat, mai ales, pe utilizarea mijloacelor financiare publice pentru activitățile prevăzute în diverse programe în domeniul agriculturii, fiind verificate un volum de alocații și cheltuieli executate de către aparatul central al MAIA și unele instituții din subordine de circa 85% din totalul alocațiilor obținute de MAIA de la componenta de bază a bugetului de stat.

¹⁸ Legea bugetului de stat pe anul 2006 nr. 291-XVI din 16.11.2005 și Legea bugetului de stat pe anul 2007 nr. 348-XVI din 23.11.2006.

Constatări principale

Referitor la cadrul legal și contextul în care activează unele instituții:

- MAIA nu monitorizează în permanență schimbările ce țin de structura și activitatea instituțiilor din subordine și, respectiv, nu înaintează Guvernului, în termenele convenite, propunerile de rigoare în vederea ajustării prevederilor actelor normative. Urmare acestui fapt, lista întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor din subordinea MAIA nu este actualizată și nu corespunde realității. Unele instituții n-au fost incluse în lista instituțiilor subordonate MAIA. Denumirea unor instituții diferă în diverse hotărâri ale Guvernului. Nu este desemnat organul central al Inspectoratelor sanitar – veterinare de stat. Prin ordinul MAIA, au fost fondate întreprinderi ce nu corespund prevederilor Legii nr.146-XIII din 16.06.1994 „Cu privire la întreprinderea de stat” (în continuare – Legea nr. 146-XIII), inclusiv Întreprinderea de Stat „Direcția Generală Cercetare, Învățământ și Formare Profesională”, care exercită atribuțiile de bază aferente unei direcții de ramură din cadrul oricărei autorități publice centrale ce patronează instituțiile din subordine conform profilului, iar întreținerea personalului se realizează indirect din contul bugetului de stat – componenta „Mijloace speciale”.

Cu privire la utilizarea mijloacelor pentru întreținerea aparatului central al MAIA:

- La planificarea cheltuielilor pentru serviciile de telecomunicație și de poștă și pentru arendarea mijloacelor de transport și întreținerea mijloacelor de transport proprii nu s-a ținut cont de limitele (normele) de cheltuieli aprobate prin acte normative. În rezultat, s-au admis planificări exagerate ale cheltuielilor respective. Astfel, cheltuielile pentru serviciile de telecomunicație și de poștă au fost depășite în anul 2006 cu 100,3 mii lei, iar în anul 2007 – cu 80,5 mii lei, cheltuielile pentru arendarea mijloacelor de transport și întreținerea mijloacelor de transport proprii pe perioada raportată – cu 300,1 mii lei, din care în anul 2006 – 25,8 mii lei, iar în anul 2007 – 274,3 mii lei.
- La executarea cheltuielilor, aparatul central al MAIA nu s-a conformat la prevederile legale, înregistrând depășiri ale devizului de cheltuieli în sumă de 90,8 mii lei – în anul 2006 și de 44,7 mii lei – în anul 2007.
- În unele cazuri, destinația unor mijloace a fost redirecționată în folosul aparatului central al

MAIA. Astfel de cheltuieli au însumat 309,9 mii.lei.

- Depășiri ale limitelor de cheltuieli, inclusiv la componenta „Mijloace speciale”, au admis și unele instituții din subordine: Colegiul de Zootehnie și Medicină Veterinară din Brătușeni – 816,7 mii lei, Colegiul Tehnic Agricol din Svetlii – 291,5 mii lei.
- Au fost admise depășiri în valoare de 1707,0 mii lei și la executarea cheltuielilor din contul investițiilor capitale alocate în anul 2006 Centrului Republican de Diagnostică Veterinară, mun. Chișinău pentru construcția laboratorului de încercare a produselor alimentare de origine animală.

Privind administrarea mijloacelor fundamentate pe programe și performanță:

În anul 2006, bugetul pentru domeniul agriculturii a fost planificat pe programe și performanță, astfel fiind realizată legătura directă a veniturilor și cheltuielilor cu programele și activitățile, în conformitate cu politica bugetară și programul de guvernare. Conform Anexei nr.3 la Legea nr.291-XVI, mijloacele alocate în sumă de 243,8 mil.lei au fost repartizate pentru realizarea a 18 programe și 2 activități. În anul 2007, s-au alocat mijloace pentru realizarea a 20 de programe în sumă de 474,3 mil. lei (de 1,9 ori mai mult, în raport cu anul 2006).

Urmare controlului asupra realizării indicatorilor, monitorizării programelor, subprogramelor și utilizării mijloacelor alocate, s-au constatat unele nereguli și abateri:

- Nerealizarea indicatorilor de performanță planificați în cadrul programelor în domeniul învățământului (3 programe): costul pregătirii unui elev din contul surselor bugetare (acesta a fost depășit cu 4129 lei în anul 2006 și cu 2782 lei – în anul 2007); numărul absolvenților; costul pregătirii unui student; întreținerea unui student; rata de absolvire; numărul de masteranzi instruiți; numărul de înmatriculați. Acest fapt se datorează atât estimării imprecise la etapa de planificare, cât și efectuării de cheltuieli curente exagerate pentru întreținerea procesului de studii.
- Majorarea finanțării unor programe fără efectuarea modificărilor legale în Anexa nr.3 la Legea nr.291-XVI și fără revizuirea indicatorilor de performanță (Programul nr.660 „Diagnostică și profilaxia bolilor la animale”: alocațiile s-au majorat, în anul 2007, cu 1550,5 mii lei).

- Modificările în devizele de cheltuieli, efectuate de MAIA pentru unii beneficiari de mijloace alocate din bugetele fundamentate pe programe, nu corespund destinației aprobate în Anexele nr.3 la Legile bugetului de stat pe anii 2006 și 2007. Conform modificărilor efectuate la bugetul Programului nr.660, mijloacele aprobate inițial Centrului Republican de Diagnostică Veterinară, pentru procurarea utilajului, au fost redirecționate la reparația capitală a laboratorului (6445,0 mii lei), deplasări (50,0 mii lei) și plata mărfurilor și serviciilor (158,0 mii lei). În anul 2007, suma de 19492,0 mii lei a fost redirecționată la art.241 „Investiții capitale”, pentru același laborator, iar în raportul despre executarea programului cheltuielile indicate sînt incluse la capitolul „Procurări de utilaje”.
  - MAIA nu monitorizează suficient procesul de realizare a bugetelor fundamentate pe programe, din care cauză, date fiind unele modalități specifice de raportare la cheltuielile efective a procurărilor centralizate etc., nu deține date corecte privind utilizarea efectivă a mijloacelor bugetare. În acest sens, exemplificăm cazul cînd, în anul 2006, la realizarea Subprogramului „Restabilirea șeptelului de bovine” din cadrul Programului nr.680, n-au fost însușite mijloace în sumă de 451,0 mii lei (nefiind realizate 2 obiective), care au rămas la contul Î.S. „Centrul Republican pentru Ameliorarea și Reproducerea Animalelor,” deși în darea de seamă asupra realizării programului suma dată este indicată ca utilizată. Asemenea situații persistă și la executarea altor programe și subprograme.
  - Nerespectînd clauzele contractuale, unii agenți economici, din contul programelor, au beneficiat de mijloace financiare sub formă de plată prealabilă pe un termen mai mare de 30 de zile din data primirii mijloacelor bănești pe contul de decontare. În rezultatul contracontroalelor efectuate, s-au calculat sancțiuni financiare în sumă de 42,2 mii lei, care au fost transferate la buget, și s-au livrat medicamente în mărimea soldului de 2129,2 mii lei.
  - Pe unele subprograme a fost efectuată estimarea incorectă a cheltuielilor și utilizarea neeficientă a mijloacelor alocate. În anul 2007, pentru executarea Subprogramului „Însămînțarea artificială a animalelor” din cadrul Programului nr.680, au fost prevăzute mijloace financiare în sumă de 4,4 mil.lei, fiind utilizate efectiv 4,8 mil.lei (din contul soldului rămas la finele anului 2006). Pe fondul depășirii limitelor stabilite ale indicatorilor de cost, obiectivele subprogramului n-au fost realizate. Astfel, de facto s-au procurat 234 tone de azot lichid, față de 320 tone planificate. N-a fost realizat nici indicatorul ce ține de producerea cantității de material seminal, producîndu-se 0,25 mii doze, față de cele 600 mii planificate.
- Referitor la Fondul pentru subvenționarea producătorilor agricoli pe anul 2007**
- Conform prevederilor Legii bugetului de stat pe anul 2007, a fost aprobat Fondul pentru subvenționarea producătorilor agricoli pe anul 2007 în sumă de 465,3 mil.lei.
- Nivelul de finanțare a ramurilor subvenționate a fost cuprins între 84,7% și 103,8%.
- În procesul utilizării mijloacelor fondului au fost admise următoarele abateri:
- Regulamentul privind modul de utilizare a mijloacelor fondului pentru subvenționarea producătorilor agricoli, aprobat prin Hotărîrea Parlamentului nr.15-XVI din 09.02.2007 (în continuare – Hotărîrea Parlamentului nr.15-XVI), nu prevede toate circumstanțele care pot apărea la calcularea subvențiilor, iar MAIA n-a elaborat reguli, îndrumări privind calcularea concretă a subvențiilor.
  - N-au fost realizați indicatorii de performanță planificați la unele compartimente: „subvenționarea producătorilor sfeclei de zahăr”, „subvenționarea cultivatorilor de tutun”, „stimularea înființării plantațiilor pomicole”, „susținerea sectorului zootehnic”.
  - N-au fost respectate întocmai prevederile Hotărîrii Parlamentului nr.15-XVI, în ce privește direcțiile de utilizare a mijloacelor. Astfel, fără a fi efectuată modificarea respectivă, mijloacele financiare destinate subvenționării producătorilor sfeclei de zahăr în sumă de 1386,8 mii lei au fost utilizate la subvenționarea lucrărilor agricole.
  - Unii agenți economici n-au prezentat tot pachetul de documente necesare pentru obținerea subvențiilor. În unele cazuri, MAIA nu i-au fost prezentate documentele confirmative privind utilizarea conform destinației a resurselor alocate pentru subvenționare.
  - N-au fost îndepliniți indicii planificați în rezultatul acordării subvențiilor. Pentru anul 2007 a fost preconizată plantarea cu livezi a suprafeței de 4100,0 ha și subvenționarea, pe cînd potrivit proceselor-verbale de examinare a cererilor agen-

ților economici care beneficiază de subvenționare, s-a constatat că suprafața totală subvenționată a constituit 1867,53 ha, sau cu 2232,47 ha mai puțin față de prevederile planificate.

- La subvenționarea stimulării procurării animalelor de prăsilă, n-au fost respectate prevederile Regulamentului aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr.15-XVI. Astfel, la 27 agenți economici s-au acordat subvenții în sumă de 1873,5 mii lei, fără ca aceștia să prezinte contractele de asigurare a animalelor. În perioada controlată, din numărul total de 3017 animale de prăsilă subvenționate la procurare, au fost înstrăinate, sacrificate înaintea termenului prevăzut de exploatare pe specii de animale 150 de capete (inclusiv în anul 2006 – 124 de capete, iar în anul 2007 – 26 de capete).
- Odată cu modificarea Hotărârii Parlamentului nr.15-XVI, n-a fost modificat Regulamentul privind modul de utilizare a mijloacelor destinate subvenționării lucrărilor agricole, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.900 din 08.08.2007, iar unele autorități ale administrației publice locale n-au exercitat controlul asupra respectării condițiilor de subvenționare, deși, potrivit pct.11 din Regulamentul menționat, acestea se fac responsabile de corectitudinea determinării suprafețelor de teren agricol, de utilizarea la destinație a subvențiilor, precum și de rambursarea sumelor neutilizate. Drept rezultat, unele persoane fizice și juridice din 14 raioane n-au îndeplinit condițiile prevăzute în Regulamentul nominalizat. În pofida acestui fapt, persoanele fizice și juridice în cauză au beneficiat neîntemeiat de subvenții doar pentru lucrările de pregătire a solului în sumă de 1923,4 mii lei. Reieșind din prescripțiile pct.1 și pct.10 ale Regulamentului sus-numit, beneficiarii care n-au îndeplinit terenurile cu culturi de toamnă urmau să ramburseze MAIA subvenția primită.

Cu privire la formarea și utilizarea Fondului special pentru încurajarea dezvoltării culturilor nucifere (FSÎDCN):

- În anul 2006, la nivel departamental n-a existat o cointeresare și o conlucrare între MAIA și Serviciul Vamal în aspectul acumulării veniturilor FSÎDCN. Ca urmare, s-au efectuat defalcări în fond cu 1445,8 mii lei mai puțin față de exportul constat în declarațiile vamale ale agenților economici respectivi.
- MAIA și Consiliul de administrare a FSÎDCN nu monitorizează suficient direcțiile de dezvoltare

a FSÎDCN, pe motiv că nu se asigură utilizarea eficientă și integrală a mijloacelor în direcțiile specificate în Regulamentul privind modul de creare și direcțiile de utilizare a fondului pentru încurajarea dezvoltării culturilor nucifere, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.189 din 05.03.2001. Totodată, în raportul privind încasarea și utilizarea mijloacelor fondului pe anul 2006 s-au reflectat date eronate referitor la volumul alocațiilor și cheltuielile efective aferente direcțiilor de utilizare.

- În perioada raportată, MAIA n-a conlucrat cu Consiliul de administrare a Fondului Ecologic Național (FEN), în vederea distribuirii eficiente a mijloacelor alocate în FSÎDCN. Astfel, 3 agenți economici au beneficiat de alocații din ambele fonduri, obținând mijloace în sumă totală de 6688,6 mii lei, inclusiv 2323,0 mii lei – din FEN și 4365,6 mii lei – din FSÎDCN.

Analize

Încălcăările și neajunsurile comise au fost cauzate de:

- nerespectarea de către unele persoane cu funcții de răspundere a actelor legislative și normative;
- lipsa în cadrul MAIA a unui organ abilitat cu funcții de administrare și supraveghere a utilizării mijloacelor bugetelor fundamentate pe programe și performanță, subvențiilor alocate producătorilor agricoli și a ajutoarelor umanitare, precum și de lipsa unei strategii de atingere a rezultatelor prognozate, fapt ce determină neîntreprinderea în timp util a măsurilor respective pentru realizarea obiectivelor programelor;
- planificarea necorespunzătoare a mijloacelor, imperfecțiunea determinării indicatorilor de performanță și a sistemului de raportare privind executarea programelor și a indicatorilor planificați;
- imperfecțiunea unor acte normative.

Recomandări Guvernului:

- să revadă în pct.2 din Regulamentul privind modul de creare și direcțiile de utilizare a fondului pentru încurajarea dezvoltării culturilor nucifere, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.189 din 05.03.2001, componența consiliului fondului, vizând necesitatea includerii în acesta a reprezentantului Serviciului Vamal.

II.1.2.10. Protecția mediului înconjurător și hidrometeorologia

Ministerul Ecologiei și Resurselor Naturale și unele instituții din subordine

Rezumat

Auditul a relevat existența unor erori în situațiile financiare ale Ministerului Ecologiei și Resurselor Naturale (MERN) și unor instituții din subordine verificate; cazuri de nerespectare a organizării evidenței contabile în conformitate cu politicile contabile; încălcări grave la utilizarea mijloacelor financiare; abateri de la cadrul legal la efectuarea achizițiilor din banii publici, precum și în alte cazuri; aspecte negative la toate componentele controlului intern; abateri de la cadrul instituțional. Ca rezultat:

- a fost refuzată exprimarea Opiniei asupra situațiilor financiare încheiate și raportate la finele exercițiului bugetar 2007 ale mijloacelor Fondului Ecologic Național (FEN) și asupra Raportului financiar consolidat al MERN, fapt ce atestă că influența posibilă a limitării sferei de aplicare a auditului este atât de semnificativă, încât misiunea de audit n-a putut obține probe de audit suficiente și adecvate și, astfel, n-a putut exprima opinia asupra Rapoartelor financiare;
- Opinie nefavorabilă asupra Raportului financiar al aparatului central al MERN, ceea ce denotă că situațiile financiare nu sînt conforme cu reglementările aplicabile;
- Opinie cu rezerve (calificată) prin limitarea sferei de aplicare a auditului asupra Raportului financiar al Inspectoratului Ecologic de Stat (IES), astfel misiunea de audit avînd îndoieli privind unele situații financiare reflectate în Raport, dar care nu afectează situația financiară a acesteia;

- Opinie fără rezerve cu paragraf explicativ asupra Raportului financiar al Serviciului Hidrometeorologic de Stat (SHS), dată fiind stabilirea unor incertitudini în Raport, care urmează a fi soluționate.
- Opinie fără rezerve, care a fost exprimată doar asupra Raportului financiar al Institutului de Ecologie și Geografie (IEG), care nu este consolidat în Raportul generalizator al MERN, dar al AȘM.

În urma neîntreprinderii unor acțiuni eficiente de către MERN, IES și SV în vederea încasării plăților pentru poluare, în FEN n-au fost colectate mijloace, în anul 2007, în sumă de 2050,2 mii lei.

În lipsa controlului din partea conducerii consiliului de administrare al FEN, care potrivit pct.16 din Regulamentul „Privind fondurile ecologice”, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.988 din 21.09.1998 (în continuare – Hotărîrea Guvernului nr.988), poartă răspundere pentru utilizarea mijloacelor FEN în alte scopuri, precum și datorită iresponsabilității acesteia, în perioada anilor 2006-2007, au fost transferate nejustificat mijloace bănești la 16 agenți economici în sumă de 3745,0 mii lei (de la 100,0 mii lei pînă la 420,0 mii lei unui agent economic).

Materialele privind legalitatea alocării și utilizării mijloacelor Fondului Ecologic Național de către Ministerul Ecologiei și Resurselor Naturale și ale fondurilor ecologice locale de către Inspectoratul Ecologic de Stat au fost remise CCCEC, pentru examinare după competență, despre rezultatele auditului fiind informată și Procuratura Generală.

Context

Curtea de Conturi a efectuat la MERN și la 3 instituții din 5 subordonate – IES; SHS și la IEG audite ale regularității pe perioada anului 2007. Acțiunile de audit au avut drept obiectiv examinarea situațiilor financiare, verificarea acumulării veniturilor, modului de gestionare a mijloacelor FEN și a fondurilor ecologice locale (FEL).

Constatări principale

În rezultatul auditului efectuat la aparatul central al MERN și la instituțiile subordonate, s-au constatat abateri de la cadrul instituțional, nereguli, deficiențe și încălcări la gestionarea resurselor financiare și a patrimoniului public, după cum urmează.

- MERN n-a întreprins măsuri de ajustare a listei instituțiilor subordonate la cadrul legal, astfel, lista instituțiilor nu este actualizată și nu corespunde realității:
- *una și aceeași instituție în diferite acte normative și legislative figurează sub 3 denumiri diferite, inclusiv în:*
  - Legea nr.1515-XII din 16.06.1993¹⁹ (în continuare – Legea nr.1515-XIII) – Institutul Național de Ecologie;
  - Hotărârea Guvernului nr.573 din 13.06.2005²⁰ (în continuare – Hotărârea Guvernului nr.573)
  - Institutul Național de Ecologie „INECO”;
  - Hotărârea Guvernului nr.1326 din 14.12.2005²¹
  - Institutul de Ecologie și Geografie.
- *Oficiul Biodiversitate, deși activează ca instituție subordonată MERN:*
  - n-a fost înregistrat în modul stabilit în Registrul datelor despre organele centrale de specialitate ale administrației publice și autoritățile administrației publice locale;
  - nu figurează ca componentă structurală a MERN în Hotărârea Guvernului nr.573.
- A fost atribuită eronat în calculul analitic privind plățile pentru retribuirea muncii suma de 29,1 mii lei, ceea ce reprezintă cheltuielile ce țin de achitarea indemnizațiilor pentru concediul medical.
- Au fost efectuate neîntemeiat cheltuieli pentru întreținerea aparatului central al MERN în sumă de 79,6 mii lei din contul mijloacelor FEN (pentru achitarea serviciilor efectuate de MERN) și în sumă de 88,0 mii lei – din contul IES (pentru retribuirea muncii a 3 persoane care exercitau atribuțiile funcționale în cadrul aparatului central al MERN).
- În evidența contabilă lipsesc documentele primare privind justificarea trecerii la cheltuieli a benzinei procurate din mijloace bugetare.

- Entitatea n-a asigurat identitatea datelor evidenței analitice, totalurilor și soldurilor pe conturile evidenței sintetice, precum și identitatea totalurilor și soldurilor debitoare și creditoare la data de întâi a fiecărei luni, prin ce a fost încălcat art.15 alin.(1) lit.c) din Legea contabilității.

Auditarea veniturilor și cheltuielilor în FEN a relevat că, în anul 2007, au fost realizate venituri în sumă 57345,4 mii lei, sau cu 3245,4 mii lei mai mult față de planul precizat (54100,0 mii lei), cu o creștere de 15,3% față de anul 2006.

Cheltuielile FEN s-au precizat în sumă de 64843,4 mii lei, pentru finanțarea proiectelor în domeniul protecției mediului, fiind clasificate în 7 compartimente. Consiliul, neținând cont de cheltuielile precizate în aceste scopuri, a aprobat spre executare 372 de proiecte în sumă de 67505,8 mii lei, sau cu 2662,4 mii lei mai mult față de suma precizată.

Nefiind prevăzută de cadrul legal crearea unei structuri cu funcția de executor al hotărârilor consiliului de administrare al FEN, MERN a creat Serviciul evidență și control al FEN, împuternicit cu astfel de funcție, constituit din 3 persoane, angajate în cadrul IES și subordonate nejustificat direct ministrului ecologiei și resurselor naturale, această structură nefiind capabilă să asigure îndeplinirea obiectivelor în condițiile gestionării legale și eficiente a resurselor financiare publice și realizarea tuturor proiectelor aprobate în domeniul protecției mediului.

Auditarea segmentului părții de venituri a FEN a consemnat că, nerespectându-se prevederile legale, n-au fost efectuate defalcările în volum deplin din veniturile FEL, nefiind transferată suma de 174,2 mii lei. În urma neîntreprinderii unor acțiuni eficiente de către MERN, IES și SV în vederea încasării plăților pentru poluare, în FEN n-au fost colectate mijloace în sumă de 1876,0 mii lei, în total nefiind încasate mijloace în mărime de 2050,2 mii lei.

Urmare analizei prezentate de consiliul de administrare al FEN privind finanțarea proiectelor aprobate în anul 2007, s-a consemnat că 25,0% din proiectele prevăzute pentru finanțare n-au fost finanțate și n-au fost realizate. Suma totală a nefinanțării a constituit 17010,3 mii lei, inclusiv a proiectelor aprobate pentru anul 2007 – 12783,0 mii lei, o parte din mijloacele fondului fiind sustrate și în alte scopuri decât cele prevăzute în planurile

¹⁹ „Privind protecția mediului înconjurător”.

²⁰ „Cu privire la aprobarea structurii, efectivului-limită și Regulamentului Ministerului Ecologiei și Resurselor Naturale”.

²¹ „Cu privire la măsurile de optimizare a infrastructurii sferei științei și inovării”.

de finanțare. **S-a constatat că, în anul 2007, la extrasele contului trezorerial al FEN pe cheltuieli n-au fost anexate 12 dispoziții de plată, conform cărora la 10 agenți economici le-au fost transferate mijloace bănești în sumă de 2290,0 mii lei.**

Ținându-se cont de lipsa acestor documente, în baza cărora au fost efectuate transferuri din FEN, auditul regularității tranzacțiilor efectuate cu acești agenți economici a fost efectuat în baza documentelor prezentate de către persoanele terțe (Ministerul Finanțelor). În rezultatul auditării documentelor obținute și efectuării unor controale reconvenționale la agenții economici, s-au stabilit transferuri de mijloace bănești dubioase. **Astfel, mijloacele bănești în sumă de 2290,0 mii lei au fost transferate cu încălcarea art.86 alin.(1) din Legea nr.1515-XII și pct.15 din Regulamentul „Privind fondurile ecologice”, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.988, în lipsa proiectelor propuse spre finanțare din mijloacele FEN, a deciziei Consiliului și a contractelor încheiate în modul stabilit.** Mijloacele transferate au fost înregistrate la cheltuieli efective, în lipsa dărilor de seamă despre executarea lucrărilor și mijloacelor folosite. În evidența analitică aceste mijloacele au fost reflectate nejustificat la decontări cu agenții economici beneficiari legali ai mijloacelor FEN, fiind denaturate atât datoriile debitoare, cât și cele creditoare înregistrate la conturile analitice ale acestora. În dispozițiile de plată, în baza cărora au fost efectuate transferurile de mijloace bănești agenților economici, au fost indicate proiectele și contractele unor beneficiari legali ai mijloacelor FEN sau proiecte și contracte inexistente. La decontarea mijloacelor, în evidența analitică se indicau alte proiecte și contracte, care nu coincideau cu cele menționate în dispozițiile de plată.

Ținându-se cont de această zonă de risc și de faptul că FEN n-a fost verificat în anul 2006, prin eșantionare, au fost verificate unele transferuri efectuate și în anul 2006, ca urmare fiind relevante aceleași încălcări. La extrasele bancare lipseau dispozițiile de plată, în baza cărora la 6 agenți economici le-au fost transferate mijloace din FEN în sumă de 1455,0 mii lei, fără decizia Consiliului, în lipsa proiectelor și a contractelor încheiate în modul stabilit.

Documentele bancare, conform cărora au fost transferate nejustificat mijloacele FEN agenților economici, au fost semnate de către șeful Direcției finanțe și evidență contabilă a MERN, care, încălcând art.22 alin.(1) și art.25 din Legea contabilității, a efectuat înscrieri în cartea mare pe FEN, pentru anii 2006-2007, în creion, fiind admise și

corectări nejustificate.

În urma controalelor reconvenționale efectuate la unii din agenții economici care au beneficiat de mijloacele FEN, s-a constatat că mijloacele transferate acestora au fost utilizate în interesele firmelor, iar o parte din mijloace au fost folosite în numerar.

De asemenea, fără decizia Consiliului, mijloacele FEN în sumă de 135,7 mii lei au fost transferate la 5 agenți economici pentru achiziționarea mărfurilor și serviciilor, care contrar art.15 și art.16 din Legea contabilității, n-au fost înregistrate la intrări în evidența contabilă, mijloacele achitate fiind reflectate direct la cheltuieli.

O situație similară a fost relevată și la utilizarea mijloacelor FEL de către IES. La momentul incipient al auditului lipseau registrele și documentele contabile primare, în baza cărora a fost întocmit Raportul privind încasarea și utilizarea mijloacelor FEL. În evidența contabilă lipseau documentele justificative, conform cărora au fost efectuate transferuri din FEL în sumă de 2785,4 mii lei. Auditarea acestui Raport s-a efectuat potrivit informației prezentate de Ministerul Finanțelor.

Urmare auditării documentelor obținute de la Ministerul Finanțelor și a controalelor reconvenționale efectuate la unii agenți economici, s-a constatat că o parte din mijloace au fost transferate acestora în lipsa documentelor justificative ce țin de obținerea acestor granturi (proiectul, contractul, decizia consiliului local, scrisoarea de adresare). Mijloacele transferate au fost folosite pentru necesitățile curente ale agenților economici, care au beneficiat de acestea, fiind utilizate mijloace și în numerar în vederea stingerii datoriilor față de diferite persoane fizice și juridice. În evidența contabilă lipsesc actele de executare a lucrărilor, mijloacele fiind înregistrate la cheltuieli efective, în lipsa documentelor justificative.

Din FEL au fost transferate mijloace în sumă de 350,0 mii lei la 2 firme, care au beneficiat nejustificat și de mijloace din FEN în sumă de 500,0 mii lei.

În contextul celor expuse, persoanele responsabile de formarea și utilizarea mijloacelor FEN și FEL au încălcat grav cadrul legal în vigoare. **Auditarea situațiilor financiare la Inspectoratul Ecologic de Stat a constatat următoarele:**

- A fost admisă depășirea cheltuielilor efective față de cele precizate în devizul de cheltuieli pe mijloacele speciale (mijloace obținute din FEN) la procurarea mijloacelor fixe cu 637,3 mii lei și

la reparații capitale – cu 52,8 mii lei, ca urmare, la 01.01.2008, au fost majorate datoriile creditoare cu 953,2 mii lei.

- 5 autoturisme achiziționate în sumă de 511,4 mii lei au fost reflectate incorect la subcontul „Rechizitele de birou, materialele și obiectele de uz gospodăresc”, condiționând denaturarea datelor privind valoarea mijloacelor fixe și valoarea stocurilor de materiale, prin ce a fost încălcat art.15 alin.(1) din Legea contabilității.
- Contrar pct.46 din Instrucțiunea nr.85, volumul lucrărilor îndeplinite pentru reparațiile capitale în sumă de 1514,2 mii lei n-a fost transmis Direcției pentru administrarea clădirilor Guvernului la balanța căreia se află clădirea, pentru a fi înregistrat în evidența contabilă la majorarea valorii imobilului, iar cheltuielile în sumă de 125,7 mii lei pentru reparațiile capitale efectuate la Centrul Investigații Ecologice al Agenției Ecologice Cahul n-au fost reflectate la majorarea valorii imobilului înregistrat la balanța IES.

Urmare auditului efectuat la Serviciul Hidrometeorologic de Stat s-a relevat că:

- Au fost admise supracheltuieli pe devizul de cheltuieli integral în sumă de 257,6 mii lei, condiționate de nerespectarea cadrului legal și depășirea normelor stabilite la retribuirea muncii (216,0 mii lei), la recuperarea cheltuielilor pentru deplasările în interes de serviciu (28,0 mii lei) și a cheltuielilor pentru întreținerea mijloacelor de transport (13,6 mii lei).
- Au fost efectuate cheltuieli la retribuirea muncii, cu nerespectarea cadrului legal, în sumă de 127,6 mii lei.
- N-au fost atribuiți la majorarea valorii fondurilor fixe 109,0 mii lei (costul lucrărilor de reparație capitală a imobilului), acest fapt contribuind la diminuarea cu suma respectivă a valorii fondurilor fixe înregistrate în bilanțul executării bugetului la 01.01.2008.
- Conducerea SHS a transferat mijloace financiare, sub formă de plată prealabilă, pentru mărfuri și servicii, la două firme din Finlanda și Federația Rusă în sumă de 1786,6 mii lei și, respectiv, de 1258,5 mii lei, fiind depășit termenul de onorare a obligațiilor stabilit de art.55(53) alin.(2) din Legea nr.847-XIII cu 9 luni și, respectiv, cu 14 luni.

În rezultatul auditului efectuat la Institutul de Ecologie și Geografie s-au constatat următoarele.

- Contrar art.4 din Legea nr.1166-XIII și art.67 din Legea nr.96-XVI, IEG a achiziționat bunuri materiale în sumă de 254,7 mii lei, fără a desfășura procedura de achiziții și a încheia contractele în modul stabilit, procurând și bunuri de același tip în sumă de 169,0 mii lei, cu divizarea achiziției în patru contracte separate.
- Nerespectând art.15 alin.(1) lit.b) și lit.c) din Legea contabilității, IEG a decontat la cheltuieli bunuri materiale în sumă de 24,8 mii lei la momentul procurării.
- A fost diminuată uzura mijloacelor fixe cu 85,9 mii lei, nefiind asigurată veridicitatea datelor respective, reflectate în bilanțul executării bugetelor organelor autorităților publice centrale și locale din contul veniturilor/cheltuielilor de bază, la 01.01.2008.

Cele menționate denotă că auditul regularității efectuat la MERN și la unele instituții din subordine a relevat nereguli și deficiențe la gestionarea resurselor financiare și a patrimoniului public, ceea ce impune activități de reformare a managementului financiar (îndeosebi la gestionarea mijloacelor FEN și FEL).

Analize

Încălcările comise au fost cauzate de:

- funcționalitatea neadecvată a controlului intern, nedefinirea și nedelegarea clară a responsabilităților fiecărui angajat în procesul de utilizare a banilor publici;
- neasigurarea ținerii evidenței contabile în conformitate cu reglementările în domeniu;
- neaplicarea corectă a legislației la retribuirea muncii, achiziționarea mărfurilor și serviciilor;
- iresponsabilitatea persoanelor cu funcții de răspundere din cadrul MERN privind gestionarea resurselor financiare publice;
- lipsa unui control permanent din partea consiliilor de administrare ale FEN și FEL asupra gestionării legale și eficiente a mijloacelor acestora.

Măsurile întreprinse :

- **Ministerul Ecologiei și Resurselor Naturale** a evaluat și a înregistrat în evidența contabilă cărțile și edițiile periodice publicate din contul FEN în valoare de 890,5 mii lei.
- **Serviciul Hidrometeorologic de Stat:**
  - prin ordinele directorului Serviciului, începând cu 01.01.2008, a anulat suplimentele, sporurile și indemnizațiile achitate unor angajați contrar prevederilor cadrului legal;
  - în evidența contabilă a fost majorată cu 367,7 mii lei valoarea inițială a utilajului pentru instalarea stațiilor meteorologice automatizate.
- **Institutul de Ecologie și Geografie** a înregistrat în evidența contabilă uzura mijloacelor fixe în sumă de 85,9 mii lei.

Cerințe și recomandări**Ministerului Ecologiei și Resurselor Naturale și instituțiilor din subordine:**

- să întreprindă acțiuni concrete și eficiente în vederea lichidării încălcărilor și neajunsurilor stabilite, inclusiv să restituie mijloacele FEN și FEL (trans-

ferate unor agenți economici cu încălcarea cadrului legal), cu aplicarea sancțiunilor disciplinare, în conformitate cu legislația în vigoare, față de persoanele cu funcții de răspundere care au comis încălcări la utilizarea mijloacelor financiare și gestionarea patrimoniului public;

- să stabilească și să mențină în cadrul Ministerului și al instituțiilor nominalizate un sistem de management financiar și control, bazat pe responsabilitate, capabil să asigure îndeplinirea obiectivelor acestuia, în condițiile gestionării economice și eficiente a resurselor financiare publice și, în mod special, a mijloacelor FEN și FEL.

Ministerului Finanțelor:

- să monitorizeze utilizarea conform destinației a mijloacelor publice alocate MERN și instituțiilor din subordine, în special a mijloacelor FEN și FEL.

Guvernului:

- să unifice în actele legislative și normative denumirea corectă a Institutului de Ecologie și Geografie, precum și să includă Oficiul Biodiversitate în Lista instituțiilor subordonate Ministerului Ecologiei și Resurselor Naturale.

II.1.2.11. Alte servicii legate de activitatea economică**Agenția Relații Funciare și Cadastru (ARFC)****Rezumat**

Curtea de Conturi, în urma auditării instituției, a constatat că rapoartele financiare, în toate aspectele semnificative, oferă o imagine veridică și completă despre situația financiară a ARFC la 31.12.2007; cheltuielile efectuate, fluxul mijloacelor bănești și circulația bunurilor materiale pentru

acest an sînt reflectate în documentele și registrele contabile în conformitate cu actele normative și legislative.

Totodată, au fost constatate unele abateri nesemnificative, în mărimi ce nu depășesc pragul de materialitate admisibil, care n-au afectat rapoartele financiare ale entității.

Context

În scopul verificării rapoartelor financiare anuale și confirmării faptului că acestea sînt corecte, oferă o imagine veridică, autentică, completă privind toate aspectele semnificative, precum și că operațiunile financiare efectuate sînt conforme prevederilor actelor normative și legislative, Curtea de Conturi a efectuat auditul de atestare la ARFC.

În procesul auditului au fost aplicate norme și proceduri de audit acceptate prin Standardele de

audit ale Curții de Conturi, iar sistemul de control intern a fost evaluat în baza componentelor Cadrului integrat COSO pentru controalele interne.

Probele de audit au fost obținute în conformitate cu planul de audit, aplicînd metoda testării selective, reieșind din pragul de materialitate stabilit prin standardele Curții de Conturi, fiind testate operațiunile economice ale entității, reflectate în rapoartele financiare ale ARFC pe anul 2007.

Constatări și concluzii

Privind executarea cheltuielilor de buget

Au fost auditate operațiunile economice ce țin de gestionarea directă de către Agenție a mijloacelor financiare, finanțate din componenta de bază a bugetului de stat, în sumă de 2189,7 mii lei – pentru întreținerea aparatului Agenției; 4209,8 mii lei – la procurarea terenurilor pentru construcția liniei de cale ferată Cahul-Giurgiulești; 1349,5 mii lei – la lucrările de creare a bazei de date „Moldova electronică”.

Verificarea, prin metoda selectivă, a operațiunilor economice ce țin de mijloacele alocate din bugetul de stat, efectuate de către ARFC conform Legii contabilității și altor acte normative, nu a constatat cazuri de afectare a rapoartelor financiare ale ARFC în mărimi ce depășesc pragul de materialitate. Au fost constatate unele abateri nesemnificative, care urmează a fi înlăturate:

- depășirea cheltuielilor efective față de plan cu 17,5 mii lei la articolul „Retribuirea muncii”, care se datorează majorării salariului tarifar de la 01.12.2007;
- depășirea cu 19,0 mii lei a cheltuielilor efective aferente plății pentru arendă din cauza majorării prețurilor la serviciile comunale (energia termică și apă).

Evaluarea sistemului de control intern

- Deși sistemul de control intern în cadrul Agenției este funcțional, acesta necesită monitorizare și îmbunătățire. Componenta „Evaluarea riscurilor” este punctul vulnerabil al sistemului de control intern. Riscurile nu sunt identificate, monitorizate și nu există metode de raportare și gestionare a lor. Nu este ținut un registru al riscurilor.
- În funcționarea cadrului de control intern au fost stabilite următoarele deficiențe: nu sînt elaborate

Regulamente interne și standarde ale activităților de control, Codul de conduită a angajaților; unele fișe ale postului necesită a fi concretizate, cu stabilirea sarcinilor concrete și transparente, în așa mod ca lipsa unor persoane să nu afecteze activitatea instituției; nu sînt stabilite responsabilități clare privind raportarea deficiențelor și monitorizarea corectării acestora (lipsește înregistrările de raportare de jos în sus).

Analize

Neajunsurile constatate în urma auditării instituției publice au fost generate de:

- nerespectarea unor reglementări legale²² ce țin de efectuarea cheltuielilor din contul alocațiilor bugetare;
- imperfecțiunea sistemului de control intern, determinată de lipsa unor proceduri scrise și a experienței în acest domeniu a angajaților entității.

Actualmente instituția aduce actele sale în concordanță cu prevederile normative în domeniul sistemului de control intern și audit intern.

Recomandări ARFC:

- să întreprindă măsuri de consolidare și dezvoltare a sistemului de management financiar și control intern, menit să asigure îndeplinirea adecvată a obiectivelor entității, siguranța rapoartelor financiare și respectarea actelor normative și legislative prin:
- elaborarea unor proceduri scrise și regulamente privind sistemul de control intern și audit intern;
- identificarea riscurilor interne și externe și stabilirea metodelor de administrare a acestora.

²² Art. 13 alin. (2) din Legea bugetului de stat pe anul 2007 nr. 348-XVI din 23.11.2006.

Rezumat

Modul în care Ministerul Finanțelor a administrat datoria publică a asigurat respectarea plafoanelor aprobate de Parlament.

Valoarea efectivă a **datoriei de stat**, la 31.12.2007, a constituit 12416,9 mil. lei (1097,0 mil. dolari SUA) și s-a diminuat, în comparație cu situația din 31.12.2006, cu **642,1 mil. lei** (5,0%), pe când în dolari SUA aceasta s-a majorat cu **85,1 mil. dolari SUA**, sau cu 8,4%. Ponderea cheltuielilor pentru deservirea datoriei de stat în veniturile fiscale ale bugetului de stat au constituit **11,3%**, față de 13,6% înregistrate în anul 2006.

Deși indicatorii macroeconomici ce țin de datoria publică denotă micșorarea poverii datoriei și a cheltuielilor pentru deservirea ei, datoria

agenților economici recreditați din surse interne, externe și proiecte investiționale față de Ministerul Finanțelor s-a majorat, mai mult de jumătate din aceasta fiind cu termenul de rambursare expirat. Măsurile întreprinse de către Ministerul Finanțelor întru restabilirea în bugetul de stat a mijloacelor financiare dezafectate anterior nu au avut impactul pozitiv preconizat.

Activitățile întreprinse de Ministerul Finanțelor întru implementarea noii Legi cu privire la datoria publică, garanțiile de stat și recreditarea de stat nu au asigurat aplicabilitatea ei în toate aspectele, rămânând nesoluționate unele chestiuni ce țin de evidența și raportarea completă a datoriei, de securizarea informației computerizate.

Context

A acțiunile de control s-au efectuat la Ministerul Finanțelor, care este responsabil de contractarea împrumuturilor de stat, emiterea hîrtilor de valoare de stat, gestionarea și monitorizarea datoriei de stat interne și datoriei de stat externe.

În cadrul controlului au fost utilizate unele elemente și tehnici ale auditului performanței, precum și recomandările INTOSAI privind efectuarea auditului datoriei publice.

În perioada de gestiune administrarea datoriei de stat s-a efectuat în condițiile de tranziție la un nou cadru legislativ în domeniul respectiv. Acest fapt a condiționat necesitatea implementării unor activități caracteristice etapelor de trecere la un cadru legal ajustat la cele mai bune practici în domeniul respectiv.

Constatări și concluzii

- Ministerul Finanțelor n-a raportat volumul datoriei publice a Republicii Moldova, la situația din 31.12.2007, în conformitate cu prevederile legale²³, din cauza nefinalizării lucrărilor de înregistrare a datoriilor unităților administrativ-teritoriale pentru creditele contractate, care, în mare parte, includ datoriile pentru creditele preferențiale acordate unor categorii de populație.
- Ponderea datoriei de stat în produsul intern brut (în continuare – PIB), la 31.12.2007, a constituit 23,3%, înregistrînd o diminuare, față de anul 2006, cu 5,9 puncte procentuale, iar față de anul 2005 –

cu 9,1 puncte procentuale. Această diminuare s-a produs, în mare parte, datorită ritmului mai înalt de creștere a PIB în anii 2005-2007, în comparație cu ritmul de creștere a datoriei de stat.

- Gradul de îndatorare externă (raportul dintre stocul datoriei externe și PIB) în ultimii ani a înregistrat o descreștere cu 6,2 puncte procentuale, iar datoria de stat externă pe cap de locuitor în anul 2007, în comparație cu anul 2006, s-a majorat cu 14,3 dolari SUA (7,1%), constituind 2426 lei (214,3 dolari SUA), iar față de anul 2005 – cu 32,3 dolari SUA (17,7%).
- Asupra soldului datoriei de stat externe a influențat includerea în stoc a noilor împrumuturi și debursarea împrumuturilor contractate anterior în sumă de 47,3 mil. dolari SUA, arieratelor în sumă de 10,7 mil. dolari SUA (neachitate și reeșalonate conform Acordului semnat de creditorii Clubului de la Paris, partea pentru anul 2007), precum și fluctuația cursului dolarului SUA față de celelalte valute străine, înregistrată pe parcursul anului bugetar – 26,4 mil. dolari SUA.
- Controalele privind utilizarea creditelor acordate de Asociația Internațională pentru Dezvoltare pentru finanțarea Primului Proiect de Cadastru și a proiectului Fondului de Investiții în Sănătate denotă ca mijloacele din împrumuturi nu au fost valorificate pe deplin în termenele stabilite în Acordurile de credit, cauzînd extinderea proiectelor. Graficele de debursări în cadrul ambelor

²³ Art.9 alin.(5) și alin.(6) din Legea nr.419-XVI din 22.12.2006 „Cu privire la datoria publică, garanțiile de stat și recreditarea de stat”.

proiecte au demonstrat o încetineală în atingerea obiectivelor propuse; la efectuarea procurărilor de bunuri și servicii în cadrul implementării proiectului Fondului de Investiții în Sănătate au fost stabilite abordări neuniforme privind procedura de achiziții, iar situațiile stabilite la unele primării arată ca lucrările cadastrale efectuate în cadrul implementării Primului Proiect de Cadastru au fost necalitative.

- Cele constatate denotă necesitatea consolidării în cadrul instituțiilor publice a capacităților de planificare și implementare a proiectelor finanțate de donatorii externi, precum și majorarea nivelului de transparență în implementarea lor.
- În anul 2007, datoria de stat internă s-a micșorat cu 41,5 mil. lei, sau cu 1,1% în comparație cu începutul anului 2007, fiind mai mică cu 1,5 mil. lei față de limita stabilită în Legea nr.348-XVI. Modificarea datoriei de stat interne s-a produs din contul micșorării datoriei Guvernului față de BNM cu 160,0 mil. lei și majorării emisiunii valorilor mobiliare de stat în sumă de 118,5 mil. lei.
- Datoria agenților economici față de Ministerul Finanțelor pentru mijloacele dezafectate din bugetul de stat a constituit 48,3 mil. dolari SUA, sau cu 7,4 mil. dolari SUA (18,1%) mai mult decât la situația din 31.12.2006. Datoria cu termenul de achitare expirat a însumat circa 25,7 mil. dolari SUA, constituind 53,2% din totalul datoriilor pentru garanții față de Ministerul Finanțelor, sau cu 2,2 puncte procentuale mai mult în comparație cu anul 2006. Concomitent, conform subregistrelor garanțiilor de stat externe, la 31.12.2007, datoria externă garantată de stat a agenților economici constituia 13,5 mil. dolari SUA, soldul căreia n-a fost stabilit prin Legea nr.348-XVI.
- Pentru deservirea datoriei de stat s-au cheltuit 1215,5 mil. lei, sau cu 8,7 mil. lei mai puțin decât suma preconizată în buget și cu 27,6 mil. lei (2,3%) mai mult față de cheltuielile perioadei precedente de gestiune. Cheltuielile pentru deservirea datoriei de stat interne în anul 2007 au înregistrat o majorare față de anul 2006 cu 253,9 mil. lei, sau de 1,8 ori, influențată de mărirea ratei dobânzii la VMS comercializate la licitații. Ponderea cheltuielilor pentru deservirea datoriei de stat în veniturile fiscale ale bugetului de stat a constituit 11,3%, față de 13,6% înregistrate în anul precedent.
- La 31.12.2007, datoria agenților economici recreditați din surse interne, externe și proiecte

investiționale față de Ministerul Finanțelor a constituit 1174,1 mil. lei, inclusiv 655,2 mil. lei (55,8%) – cu termenul de rambursare expirat.

- Datoriile pentru împrumuturile recreditate sînt înregistrate după 110 agenți economici, din care: 21 de întreprinderi au datorii înghețate pînă în ianuarie 2008 în sumă de 72,8 mil. lei (6,2%); 26 de întreprinderi care au datorii în sumă de 462,6 mil. lei (39,4%) se află în proces de insolabilitate; 6 întreprinderi care au datorii în sumă de 35,9 mil. lei (3,1%) activează în condiții de acorduri-memorandum; 32 de întreprinderi cu datorii în sumă de 367,3 mil. lei (31,3%) fac parte din proiectele investiționale și activează în regim ordinar; 16 întreprinderi din diverse ramuri au datorii în sumă de 217,6 mil. lei (18,5%) și activează în regim ordinar; 5 întreprinderi care au datorii în sumă de 3,8 mil. lei (0,3%) sînt potențiali falșiți; 3 întreprinderi care au datorii în sumă de 5,1 mil. lei (0,4%) sînt radiate din Registrul de stat al întreprinderilor, iar datoriile sînt ținute la evidență de către Ministerul Finanțelor, motivul fiind că acestea se află în litigii de judecată; CPC Bender care are datorii în sumă de 9,0 mil. lei (0,8%).

Recomandări Guvernului:

- *colaborarea activă și permanentă cu instituțiile financiare internaționale și donatorii externi în vederea obținerii finanțării din partea acestora la condiții cit mai favorabile;*
- *respectarea recomandărilor și indicatorilor specificați în documentele de bază semnate cu instituțiile financiare internaționale;*
- *raportarea anuală a volumului deplin al datoriei publice a Republicii Moldova în conformitate cu prevederile Legii nr.419-XVI;*
- *monitorizarea strictă și aplicarea măsurilor față de beneficiarii de mijloace din împrumuturile de stat și/sau de garanții de stat întru îndeplinirea completă și/sau încetarea obligațiilor apărute din relațiile contractuale;*
- *securizarea informației din Registrele de stat în format electronic, precum și ținerea în Registrele de stat privind datoria de stat, garanțiile de stat și recreditarea de stat a evidenței tuturor obligațiunilor directe și condiționate ale Republicii Moldova;*
- *elaborarea indicatorilor de performanță privind datoria de stat, ce ar contribui la gestiunea eficientă a datoriei de stat, cu determinarea preferințelor în raport cu nivelul admisibil și acceptabil al riscului.*

II.2. Formarea și utilizarea resurselor bugetului asigurărilor sociale de stat

Rezumat

În perioada raportată, Casa Națională de Asigurări Sociale (CNAS), potrivit funcțiilor atribuite, a asigurat concentrarea activităților asupra îmbunătățirii administrării și gestionării finanțelor publice în procesul de execuție a bugetului asigurărilor sociale de stat (BASS), determinând realizarea prevederilor Legii bugetului asigurărilor sociale de stat anuale la nivel de 99,6% – la partea de venituri și de 99,1% – la partea de cheltuieli.

Raportul privind executarea BASS pe anul 2007 a fost elaborat în conformitate cu prevederile acceptate și prezintă informația financiară bazată pe datele evidenței sistemului Trezoreriei de Stat

și datele rapoartelor periodice despre realizarea mijloacelor financiare prin intermediul CNAS. Complexitatea acestuia comunică, prin totalitatea sistematizată de indicatori, informația ce caracterizează situația financiară, prezintă totalitatea veniturilor sistematizate în aspectele conturilor aprobate în Clasificația bugetară a BASS și a cheltuielilor în aspectul fondurilor, explică mișcările mijloacelor bănești în conturi la începutul și sfârșitul perioadei de gestiune etc.

Au fost constatate unele abateri de la cadrul legislativ și normativ în vigoare la executarea veniturilor și efectuarea cheltuielilor din contul mijloacelor BASS.

Context

Mediul în care CNAS, pe parcursul anului 2007, a efectuat managementul financiar al BASS a fost caracterizat de modificările atât în aspect legislativ, cât și în domeniile de activitate, care au avut la bază consolidarea capacității sistemului public de pensii. În plan legislativ, acțiunea prioritară în reformarea sistemului public de pensii o dețin modificările și completările la Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat.

Evoluțiile în domeniul de activitate a CNAS sînt caracterizate de fundamentarea cheltuielilor BASS pe termen mediu și lung, întru realizarea echilibrului bugetar în baza unui program detaliat, care a cuprins diverse domenii și se conține în CCTM pe anii 2007-2009.

Constatări principale

Cu privire la executarea pe ansamblu a bugetului asigurărilor sociale de stat

- Bugetul asigurărilor sociale de stat pe anul 2007 s-a executat la venituri în sumă de 5157,2 mil. lei și la cheltuieli – în sumă de 5244,5 mil. lei, sau cu 0,4% și, respectiv, 0,9% sub nivelul precizat. Exercițiul bugetar pe anul 2007 a fost încheiat cu depășirea cheltuielilor asupra veniturilor de 87,3 mil. lei (77,2% față de prevederi). Deficitul bugetar a fost acoperit din contul veniturilor obținute de la vânzarea hîrtiilor de valoare de stat și din soldul mijloacelor bănești, disponibil în conturi.
- Deși executarea BASS în anul 2007 a rezultat cu deficit, soldurile mijloacelor bănești disponibile în conturi, la 01.01.2007, au constituit 577,0 mil. lei, iar la 01.01.2008 – 531,0 mil. lei, în compo-

nența căruia a fost menținut fondul de rezervă în valoarea stabilită de 135,0 mil. lei, creat pentru acoperirea prestațiilor de asigurări sociale în situații justificate.

Cu privire la executarea părții de venituri

- Veniturilor fiscale, formate din contribuții de asigurări sociale de stat, le revin 84,0% din totalul veniturilor BASS, fiind realizate în sumă de 4332,6 mil. lei (99,9% din prevederile bugetare). Din cauza că în Clasificația bugetară a BASS nu este prevăzută atribuirea separată a încasărilor provenite din plățile de la titularii de patentă de întreprinzător și a contribuțiilor de asigurări sociale calculate de către angajatorii din sectorul agrar la tariful de 20% la fondul de remunerare a muncii și altor recompense prevăzute în Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2007, în Raportul privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2007, la contul veniturilor fiscale „Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii individuale, virate de persoane care au încheiat contract individual” a fost atribuită suma achitată de titularii patentei de întreprinzător în mărime de 1,3 mil. lei. Suma reflectată corespunde datelor Trezoreriei Centrale acumulate la contul „Patenta de întreprinzător”, pe cînd CNAS nu ține evidența separată a acestor încasări. Contribuțiile de asigurări sociale la tariful de 20% la fondul de remunerare a muncii și alte recompense calculate de contribuabili în mărime de 132,9 mil. lei sînt reflectate în Raportul anual al CNAS Forma 4-BASS.

- Încasările nefiscale provenite din dobânzile aferente soldurilor de mijloace bănești ale BASS la conturile bancare curente și din plasarea mijloacelor fondului de rezervă, constituie 31,8 mil. lei (101,3% față de prevederile bugetare). Executarea încasărilor nefiscale în creștere cu 48,0% față de anul 2006 este condiționată de majorarea ratei acestor dobânzi.
- Ponderea mijloacelor provenite din transferurile de la bugetul de stat în veniturile BASS constituie 15,3% (791,7 mil. lei), înregistrând o majorare față de anul 2006, fapt condiționat de modificarea cadrului legal, ce a servit ca bază la calcularea și achitarea drepturilor stabilite.
- Pe parcursul anului 2007, contribuabilii au calculat plăți la BASS în mărime de 4499,7 mil. lei, sau cu 798,8 mil. lei mai mult în comparație cu anul 2006, fapt ce denotă creșterea bazei de calcul a contribuțiilor, condiționată de mărirea salariilor.
- După anularea restanțelor față de BASS, conform Legii nr.111-XVI în sumă de 947,9 mil. lei, soldul datorii contribuabililor sistemului public la plățile obligatorii față de buget, înregistrate la 01.01.2008, a constituit 433,6 mil. lei. Concomitent, soldul datorii BASS față de contribuabili, format în rezultatul plăților efectuate în plus la buget, a însumat, în aceeași perioadă, 52,7 mil. lei.
- Rapoartele MF și IFPS conțin date privind datoriile contribuabililor față de BASS, înregistrate la 01.01.2008, cu 77,0 mil. lei mai mari față de cele înregistrate la CNAS și, respectiv, reflectate în Raportul Forma 4-BASS, generalizat de CNAS în baza dărilor de seamă ale contribuabililor.

Cu privire la partea de cheltuieli

- Cheltuielile BASS au fost efectuate în sumă de 5228,3 mil. lei (98,8%), din care Fondul de pensii, Fondul de protecție a familiilor cu copii, Fondul de șomaj și cheltuielile de organizare și funcționare a sistemului public de asigurări sociale de stat - în limitele bugetare precizate, asigurând achitarea deplină și în termen a plăților stabilite, iar Fondul de îndemnizații și Fondul de recuperare a sănătății - cu depășirea limitelor aprobate în condițiile legislației.
- Mijloacele transferate pentru efectuarea plăților către beneficiari în sumă de 5244,5 mil. lei sînt

reflectate în Raportul anual pe BASS în sumă totală, dar nu în aspectul tipurilor de plăți, fapt ce nu permite verificarea corectitudinii cheltuielilor în acest aspect.

- Pentru întreținerea CNAS, la 01.01.2008, s-au înregistrat datorii debitoare de 2,9 mil. lei și creditoare - de 3,9 mil. lei. Datoriile debitoare, în majoritate, au fost formate din sumele avansate antreprenorilor pentru reparații capitale, în baza clauzelor contractuale și peste aceste prevederi, precum și în urma neexecutării în termenele contractuale a lucrărilor de reparație.
- Mijloacele preconizate în sumă de 11,7 mil. lei pentru procurarea valorilor imobiliare pentru CTAS au fost utilizate în volum de 10,7 mil. lei, din care pentru CTAS Ialoveni - 6,6 mil. lei, CTAS Ceadăr-Lunga - 2,4 mil. lei, CTAS Vulcănești - 0,9 mil. lei, CTAS Șoldănești - 770,0 mii lei.
- La efectuarea cheltuielilor efective pentru procurarea valorilor imobiliare în sumă de 11,6 mil. lei, la 01.01.2008, au fost înregistrate datorii debitoare în sumă de 918,0 mii lei. În majoritate, acestea s-au format în baza refuzului OCT Vulcănești de a înregistra imobilul după CTAS Vulcănești.
- Pentru dezvoltarea sistemului REVIND, la procurarea mijloacelor fixe au fost utilizate mijloace în sumă de 415,5 mii lei (59,9% față de suma aprobată), la 01.01.2008 fiind formate datorii debitoare de 395,0 mii lei, condiționate de prevederile contractuale.
- Activitatea auditului intern a fost extinsă asupra unor noi domenii. Serviciul de audit intern, de comun cu Unitatea centrală de audit intern a SCFR, a efectuat un audit asupra evidenței personificate a contribuțiilor de asigurări sociale de stat, care a identificat problemele existente în domeniul evidenței personificate a contribuțiilor de asigurări sociale de stat, legate de atribuirea codului personal de asigurări sociale; nereglementarea modului de prezentare de către agenții economici a informației în format electronic, cu aplicarea semnăturii digitale; actualizarea sistematică a panoului de informații și site-ului CNAS, necesare pentru deservirea clienței. În baza rezultatelor auditului, conducerii CNAS i-au fost prezentate recomandări în vederea ajustării actelor normative privind evidența personificată a contribuțiilor de asigurări sociale la cerințele noului sistem informațional.

II.3. Formarea și utilizarea resurselor fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală

Rezumat

În perioada raportată, Compania Națională de Asigurări în Medicină (CNAM), potrivit funcțiilor atribuite, și-a concentrat eforturile asupra îmbunătățirii administrării și gestionării mijloacelor publice în procesul de execuție a fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală (FAOAM), determinând realizarea Legii fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală la partea de venituri la nivelul de 102,2% și la partea de cheltuieli – de 95,1%.

Raportul privind executarea FAOAM a fost elaborat în conformitate cu prevederile acceptate și prezintă informația financiară bazată pe datele evidenței sistemului Trezoreriei de Stat și conso-

lidării indicilor rapoartelor instituțiilor medico-sanitare, caracterizează situația financiară, prezintă veniturile și cheltuielile din perioada raportată, reflectă soldurile tuturor conturilor de mijloace bănești la începutul și sfârșitul perioadei de gestiune, precum și totalitatea cheltuielilor sistematizate pe fonduri și sub aspectul tipurilor de asistență medicală.

Se menționează prezența unor abateri de la cadrul legislativ și normativ în vigoare la formarea veniturilor și la efectuarea unor cheltuieli, precum și la gestionarea patrimoniului public.

Pe parcursul controlului au fost întreprinse unele măsuri de înlăturare a deficiențelor depistate.

Context

Acțiunile de control au fost efectuate la CNAM, având drept obiectiv stabilirea gradului de regularitate a formării și utilizării fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2007. De asemenea, a fost verificată utilizarea mijloacelor pentru întreținerea CNAM și a Agențiilor teritoriale.

Spre deosebire de anii precedenți, mediul în care a activat CNAM și a fost executat FAOAM s-a caracterizat prin transferarea la finele anului 2007 a soldurilor mijloacelor FAOAM în sumă de 423,8 mil. lei de la conturile bancare ale CNAM la CUT al Ministerului Finanțelor (Trezoreria Centrală), deschis în BNM. Acest fapt a permis stabilirea unui control mai riguros asupra utilizării mijloacelor FAOAM, precum și utilizarea operativă și eficientă a lichidităților, menținând impactul dorit asupra indicatorilor macroeconomici.

Constatări principale

Cu privire la execuția de ansamblu a FAOAM:

- Elaborarea și prezentarea proiectului Legii fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală se efectuează de către CNAM, și nu de Ministerul Sănătății, care este responsabil de elaborarea politicilor și strategiilor de sănătate în contextul politicilor guvernamentale de promovare și asigurare a sănătății populației.
- FAOAM pe anul 2007 au fost executate la partea de venituri la nivelul de 102,2% (2036,4 mil. lei)

și la partea de cheltuieli – la nivelul de 95,1% (1894,6 mil. lei), exercițiul bugetar încheindu-se cu un excedent de 141,8 mil. lei. Soldul disponibilităților bănești la 31.12.2007 a constituit 428,8 mil. lei (necesarul de acoperire a cheltuielilor pentru o perioadă de circa 2,7 luni), menținându-se tendința de creștere a acestora față de anii precedenți.

- În anul 2007 a persistat tendința de descreștere în totalul veniturilor FAOAM a ponderii contribuției statului și de creștere treptată a contribuțiilor angajatorilor și angajaților la formarea FAOAM.

Cu privire la veniturile FAOAM:

- În anul 2007 nu a fost rezolvată problema atragerii și includerii în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală a persoanelor care urmează să se asigure în mod individual, înregistrându-se o descreștere cu 2,3 mii a numărului de persoane fizice care achită primele în valoare absolută, iar creșterea acumulărilor se datorează majorării primei de asigurare cu 393 lei față de anul 2006.
- CNAM n-a conlucrat cu alte organe de stat în vederea identificării persoanelor fizice ce nu au achitat prima de asigurare în termenul stabilit de legislație, drept urmare fiind identificate un număr neesențial (0,2%) din totalul persoanelor neasigurate.

- Nu au fost colectate prime de asigurare de la cetățenii străini, deși fusese planificate spre acumulare în sumă de 850,0 mii lei.
- La situația din 31.12.2007, restanțele contribuabililor față de fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală au însumat 2,0 mil. lei, care constituie o rezervă pentru suplimentarea FAOAM.

Cu privire la cheltuieli:

- N-a fost asigurată divizarea deplină a FAOAM pe compartimente, programe și performanțe, fapt care limitează posibilitatea de evaluare a eficienței și rezultatelor utilizării resurselor FAOAM în aspectul destinațiilor.
- CNAM a achiziționat din mijloacele Fondului măsurilor de profilaxie 60 de unități de transport în valoare de 10965,0 mii lei, care sînt repartizate pentru asistența medicală primară, deși alocarea mijloacelor pentru procurarea transportului sanitar ține de atribuția fondatorului Instituției Medico-Sanitare Publice (IMSP).
- CNAM a contractat acordarea serviciilor medicale cu 27,3 mil. lei sub nivelul aprobat prin legea anuală a FAOAM.
- S-a admis procurarea medicamentelor în scopul profilaxiei unei maladii în lipsa indicațiilor Ministerului Sănătății, care este abilitat cu dreptul de evaluare și monitorizare a stării de sănătate a populației și de adoptare a măsurilor de îmbunătățire a acesteia.
- Partea preponderentă în veniturile IMSP revine veniturilor provenite din FAOAM (79,7%), formîndu-se, la 01.01.2008, solduri de mijloace bănești la conturile bancare ale instituțiilor în sumă totală de 52,1 mil. lei, care, față de anul 2006, s-au mărit cu 8,5 mil. lei.
- În anul 2007 s-a menținut un nivel înalt al cazurilor tratate nevalidate de CNAM din numărul total de cazuri înaintate pentru plată de către IMSP. Ca urmare a acțiunilor auditului intern al CNAM, au fost restituite în FAOAM de către Instituțiile Medico-Sanitare (IMS) mijloace bănești în sumă de 2164,2 mii lei și s-au micșorat cheltuielile efective ale IMS cu suma de 4199,7 mii lei, iar controlul (expertiza) calității și volumului asistenței medicale n-a validat 9579 de cazuri tratate în valoare de 7991,9 mii lei, fapt

ce denotă deficiențe privind calitatea serviciilor medicale prestate de IMS.

- IMS au format rezerve (5%) din mijloacele FAOAM în sumă de 32,7 mil. lei, din care 15,1 mil. lei (46,3%) au fost utilizate pentru procurarea unităților de transport, utilajului medical, televizoarelor, frigiderelor, climatizoarelor, tehnicii de calcul; reparația capitală a sistemelor de canalizare; achitarea proiectelor de gazificare etc.
- Nu este înregistrat la Oficiul Cadastral Teritorial Hîncești al Î.S. „Cadastru” imobilul CNAM din or. Hîncești.
- Utilizarea Sistemului informațional automatizat „Asigurarea obligatorie de asistență medicală” este reținută din cauza unor defecte ale acestuia.
- Unele achiziții de mărfuri și servicii s-au efectuat cu abateri de la cadrul juridic.
- Raportul anual privind activitatea financiară a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină și utilizarea mijloacelor fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală în anul 2007 nu a fost publicat.

Analize

Neajunsurile și încălcările comise au fost condiționate de:

- Neaplicarea pe deplin de către Agențiile teritoriale ale CNAM a modului de organizare și desfășurare a controlului asupra achitării primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.1015 din 05.09.2006.
- Neonorarea obligațiilor fiscale de către contribuabili și eficiența redusă a măsurilor de încasare forțată a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, aplicate de organele fiscale de stat.
- Nerespectarea de către Ministerul Sănătății și CNAM a prevederilor pct.2 din Planul de acțiuni pentru realizarea prevederilor art.9 din Legea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pentru anul 2006 nr.339-XVI din 16.12.2005, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.411 din 19.04.2006, în ce privește divizarea deplină a FAOAM pe compartimente și progra-

me de performanță, nestipulând scopul, obiectivele și indicatorii de evaluare a performanței și costul programelor.

- Nerespectarea de către Consiliul de Administrație al CNAM a prevederilor art.3 din Legea nr.1585-XIII din 27.02.1998 „Cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală” (în continuare – Legea nr.1585-XIII) și ale pct.2 din Regulamentul „Cu privire la modul de constituire și administrare a fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală”, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.594 din 14.05.2002, la adoptarea deciziei privind procurarea din mijloacele Fondului măsurilor de profilaxie a 250 de automobile pe parcursul a 3 ani pentru asigurarea cu transport a serviciului de asistență medicală primară. Potrivit pct.15 lit.o) din Statutul-tip al instituției medico-sanitare publice, aprobat prin ordinul ministrului sănătății și protecției sociale nr.323 din 14.11.2003 (cu modificările ulterioare), alocarea mijloacelor pentru transport sanitar ține de atribuția fondatorului IMSP.
- Neasigurarea de către CNAM a contractării serviciilor medicale în volumele aprobate prin legea

anuală a FAOAM și în conformitate cu Criteriile de contractare a serviciilor medicale, aprobate de comun acord cu Ministerul Sănătății.

- Nerespectarea prevederilor Legii nr.1585-XIII, urmare cărui fapt IMS au utilizat contrar destinației mijloacele FAOAM.
- Lipsa unui act normativ care să reglementeze modul și scopurile de utilizare a fondului de rezervă al IMSP din sistemul de sănătate a autorităților publice locale, format din mijloacele CNAM.
- Lipsa unui formular unic de evidență a cazurilor tratate în condiții de ambulator, care să asigure unificarea modului de evidență și raportare.

Recomandări Guvernului:

- *Întreprinderea măsurilor întru respectarea prevederilor Legii nr.847-XIII în ce privește elaborarea proiectului Legii FAOAM de către Ministerul Sănătății, ca organ central de specialitate responsabil de elaborarea politicilor și strategiilor de sănătate în contextul politicilor guvernamentale de promovare și asigurare a sănătății populației.*

II. 4. Formarea și utilizarea bugetelor unităților administrativ-teritoriale

Rezumat

În total pe republică, bugetele UAT pe anul 2007 au fost executate la partea de venituri în sumă totală de 5648,5 mil.lei, sau la nivelul de 102,8%, iar la partea de cheltuieli – în sumă totală de 5627,1 mil.lei, sau la nivelul de 94,4%, nerealizările constituind în mărime absolută 331,5 mil.lei. Cheltuielile efective pe ansamblul bugetelor UAT au fost executate în sumă totală de 5735,9 mil.lei (la nivelul de 96,3%), nerealizările constituind în valoare absolută 222,7 mil.lei.

Execuția bugetară pe ansamblul bugetelor UAT s-a încheiat cu un deficit bugetar în sumă de 21,4 mil.lei, față de mărimea precizată în sumă de 462,8 mil.lei. La sfârșit de an, soldul mijloacelor disponibile a constituit 512,4 mil.lei.

Controalele efectuate la unele autorități ale administrației publice locale și instituții finanțate de la bugetele UAT au relevat un șir de nereguli și încălcări la gestionarea mijloacelor financiare și a patrimoniului public, care, în principal, constau în:

- nerespectarea prevederilor legale referitor la aprobarea și elaborarea bugetelor;
- neasigurarea corectitudinii contractării și rambursării împrumuturilor angajate;
- utilizarea mijloacelor bugetare fără a fi asigurate principiile legalității și economicității;
- admiterea de cheltuieli efective la unele articole cu depășirea alocațiilor programate în devizele de cheltuieli, precum și efectuarea unor cheltuieli bugetare cu încălcarea prevederilor legale, fapt ce condiționează imobilizarea mijloacelor financiare ale UAT;
- denaturarea unor cheltuieli evidențiate la conturile de execuție bugetară prin înregistrări eronate;
- gestionarea neconformă a patrimoniului public;
- ținerea evidenței contabile cu nerespectarea prevederilor legislației în vigoare.

Context

Potrivit Programului de control, a fost verificată corectitudinea formării și utilizării bugetelor mun. Chișinău, mun. Bălți, ale raioanelor Ialoveni, Strășeni, Taraclia și al com. Răculești, raionul Criuleni, care, pe parcursul perioadei de raportare, au gestionat mijloace financiare la venituri în sumă totală de 2196,8 mil. lei, sau la nivelul de 38,9% din veniturile totale realizate de către UAT, și la cheltuieli – în sumă totală de 2188,8 mil. lei, sau 38,9% din cheltuielile totale de casă executate de către UAT.

Constatări principale

Referitor la elaborarea și aprobarea bugetelor:

- La aprobarea bugetelor locale, unele autorități publice ale UAT supuse controlului n-au respectat prevederile legale vizînd aprobarea bugetelor în termenele stabilite și n-au asigurat transparența lor prin publicarea bugetelor aprobate de autoritățile reprezentative și deliberative, precum și a rectificărilor efectuate pe parcursul exercițiului bugetar. Exemplificăm, în acest context, municipiul Chișinău (Consiliul municipal Chișinău), precum și consiliile locale ale or. Vatra, com. Budești, com. Cruzești, com. Stăuceni, raioanele Taraclia, Ialoveni și comuna Răculești, raionul Criuleni.
- În procesul de evaluare a bugetelor locale, autoritățile publice locale din municipiile Chișinău și Bălți, raioanele Taraclia și Strășeni au subevaluat unele categorii de venituri proprii, fapt ce a influențat negativ asupra exactității și realității surselor de constituire a veniturilor proprii, precum și asupra stabilirii corecte a transferurilor de susținere financiară a teritoriului.
- Relațiile dintre bugetul UAT de nivelul al doilea și bugetele UAT de nivelul întâi din raionul Ialoveni, ce țin de stabilirea și acordarea transferurilor din contul fondului de susținere financiară a teritoriului, nu au întrunit condiții uniforme în aplicarea normativelor de cheltuieli pentru un locuitor pentru toate localitățile.
- La distribuirea transferurilor cu destinație specială, Consiliul raional Taraclia nu a rectificat planurile de finanțare în funcție de cheltuielile efective pentru remunerarea muncii.

Referitor la realizarea veniturilor bugetelor UAT

- Preocuparea insuficientă a administrațiilor publice locale în ceea ce privește încasarea impozitelor, taxelor și a altor venituri cuvenite bugetelor

locale a dus la nerealizarea unor tipuri de venituri proprii în cuantumul planificat (municipiile Chișinău și Bălți, raionul Taraclia).

- Contribuabilii din localitățile supuse controlului au înregistrat restanțe la plățile în bugetul local, cele mai mari fiind înregistrate în municipiile Chișinău și Bălți, raioanele Ialoveni, Strășeni.
- Veniturile proprii realizate de unele autorități executive ale UAT nu exprimă nivelul real de acumulare a lor, din motivul că nu au fost pe deplin calculate și impuse contribuabililor pentru plată.
- Realizarea mijloacelor speciale de către unele autorități executive ale UAT și subdiviziunile lor se efectuează cu nerespectarea prevederilor contractuale.
- În contextul neregulilor expuse, Primăria municipiului Bălți n-a asigurat încasarea în bugetul local a veniturilor din darea în arendă/locățione a imobilului în sumă de 0,8 mil. lei. Totodată, în lipsa deciziilor Consiliului municipal și contrar clauzelor contractelor de arendă, a fost admisă achitarea plăților pentru arendă/locățione prin trecerea în cont a volumelor lucrărilor executate de agenții economici în sumă de 2,4 mil. lei.
- DGTPCC a Consiliului municipal Chișinău n-a asigurat perfectarea certificatelor de agreere a autovehiculelor și încasarea mijloacelor speciale de la persoanele juridice care prestează servicii „taxi”.
- Unele autorități publice locale din raioanele supuse controlului n-au asigurat corectitudinea contractării și rambursării împrumuturilor angajate din contul mijloacelor bugetului raional în termenele prevăzute de legislație. Astfel, 9 primării din raionul Taraclia au beneficiat de împrumuturi de la bugetul raional, pentru cheltuielile curente cu scadență în același an bugetar, în volume ce au depășit limita de 5% din totalul veniturilor bugetelor proprii (de la 11,9% pînă la 136,3%). Datorii la împrumuturile angajate s-au înregistrat la majoritatea primăriilor din acest raion în sumă totală de 7,8 mil. lei.
- O situație similară a fost consemnată și la 3 primării din raionul Strășeni.

Referitor la executarea cheltuielilor bugetelor UAT:

- În procesul de execuție a 6 bugete ale UAT supuse controlului n-au fost valorificate mijloacele financiare pentru cheltuielile preconizate în sumă totală de 64,3 mil. lei, cele mai mari nevalorificări

ținând de domeniile social-cultural și economic. Nevalorificări semnificative de mijloace bugetare au fost consemnate la unele subdiviziuni ale Consiliului municipal Chișinău, în raioanele Strășeni, Taraclia și Ialoveni .

- La executarea devizelor de cheltuieli, unele autorități publice locale și instituții publice finanțate de la bugetele UAT au admis cheltuieli efective la unele articole cu depășirea alocațiilor programate în devizele de cheltuieli. Astfel de cazuri s-au constatat la unele subdiviziuni ale Consiliului municipal Chișinău, în municipiul Bălți, în raioanele Ialoveni și Taraclia.
- La procurarea unor mărfuri și servicii, unele autorități executive ale UAT au evitat procedura legală de achiziții publice, inclusiv prin contractarea aceluiași tip de mărfuri și servicii prin contracte separate. Asemenea încălcări au fost consemnate la unele subdiviziuni ale Consiliului municipal Chișinău, aparatul președintelui raionului Taraclia, unele subdiviziuni ale Consiliului municipal Bălți.
- La executarea bugetelor locale, autoritățile executive ale administrației publice locale de nivelul întâi și al doilea n-au asigurat verificarea integrității a veridicității datoriilor debitoare și creditoare, admițând prezența datoriilor cu termenul de prescripție expirat și, totodată, neîntreprinzând măsuri eficiente, în conformitate cu legislația, în vederea stingerii acestora.

Cazuri de admitere a datoriilor debitoare cu termenul de prescripție expirat s-au constatat la autoritățile administrației publice locale din municipiul Chișinău, raioanele Criuleni, Taraclia și comuna Răculești.

Concomitent au fost admise datoriile creditoare cu termenul de prescripție expirat la autoritățile administrației publice locale din municipiul Chișinău, raioanele Taraclia și Ialoveni.

- Unele autorități ale administrației publice locale au efectuat cheltuieli pentru remunerarea salariaților, utilizarea unităților de transport, întreținerea unor linii de telefoane, nerespectând principiile legalității și economicității.
- Contrar destinației s-au utilizat o parte din transferurile cu destinație specială alocate de la bugetul raional, fapt constatat la aparatul președintelui raionului Taraclia și, respectiv, Ialoveni.

- O parte din mijloacele fondului de rezervă al Consiliilor municipale Chișinău și Bălți, precum și al raionului Ialoveni s-au utilizat contrar destinației, la executarea cheltuielilor ce nu poartă caracter excepțional și imprevizibil.

- Unele instituții subordonate Consiliului municipal Chișinău, raioanele Strășeni și Taraclia au utilizat irațional unele mijloace bugetare.
- Unele cheltuieli au fost executate în lipsa modului aprobat de utilizare a mijloacelor publice. Totodată, nu întotdeauna în deciziile adoptate de consiliile locale au fost clar definite scopurile efectuării cheltuielilor.

În lipsa mecanismului de subvenționare din bugetul municipal a energiei termice consumate de populație pentru încălzirea centralizată și a apei calde menajere, precum și a analizei detaliate a situației privind calculele respective, DGLCA a Consiliului municipal Chișinău i-au fost alocate mijloace financiare în sumă de 15,0 mil. lei, care, la rîndul lor, au fost transferate pentru compensarea parțială a plăților populației la energia termică. De asemenea, în lipsa unui mecanism clar și transparent de compensare, prin intermediul DGLCA, din bugetul municipal au fost achitate subvenții pentru energia termică livrată populației în sumă de 171,2 mil. lei.

- La executarea lucrărilor de reparație și întreținere a drumurilor, DGTPCC a Consiliului municipal Chișinău n-a respectat programele aprobate pentru aceste lucrări.
- Ca rezultat al neonorării obligațiilor contractuale de către unii agenți economici, au fost admise cazuri de dezafectare a mijloacelor bugetare. Asemenea abateri au fost consemnate la DGCAPPS a Consiliului municipal Chișinău.

Referitor la gestionarea patrimoniului UAT:

- N-au fost înregistrate la organele cadastrale bunuri imobile proprietate publică a UAT în subdiviziunile Consiliului municipal Chișinău – în sumă de 3,1 mil. lei, raioanele Strășeni – 58,3 mil. lei, Taraclia – 0,6 mil. lei și com. Răculești, raionul Criuleni – 1,5 mil. lei. În contextul aceluiași neajunsuri, se menționează că n-au fost înregistrate terenurile aferente imobilelor proprietate publică în com. Răculești, raionul Criuleni – 3,368 ha, aparatul președintelui raionului Ialoveni – 0,296

ha etc. Conform datelor DGERRP a Consiliului municipal Chișinău, din totalul bunurilor imobile situate pe teritoriul mun. Chișinău, aflate la bilanțul subdiviziunilor Consiliului municipal Chișinău, nu sînt înregistrate la organele cadastrale 701 bunuri imobile.

- Nu s-a efectuat inventarierea anuală a patrimoniului public la: aparatul președintelui raionului Taraclia, com. Răculești raionul Criuleni, unele subdiviziuni ale Consiliului municipal Chișinău.
- Nu s-au respectat prevederile legale la înstrăinarea patrimoniului proprietate publică în comuna Răculești, raionul Criuleni – în sumă de 88,1 mii lei, aparatul președintelui raionului Taraclia – 64,2 mii lei.
- Consiliul municipal Chișinău n-a elaborat și aprobat reglementări unice de administrare a patrimoniului public – proprietate municipală, ceea ce a dus la o evidență incompletă și neconformă a acestuia. Ca urmare, 23 de întreprinderi municipale de gestionare a fondului locativ gestionează clădiri și încăperi cu valoarea inițială totală de 28,1 mil. lei, incluse în bilanțul Primăriei mun. Chișinău, fără a avea încheiate contractele de comodat corespunzătoare. La fel, în lipsa contractelor de comodat, Î.M. „Regia transport electric” a Consiliului municipal Chișinău gestionează fonduri fixe cu valoarea de bilanț în sumă totală de 102,5 mil. lei.
- DGLCA a Consiliului municipal Chișinău a înregistrat în raportul statistic 3767 case de locuit, pe cînd în evidența contabilă numărul acestora este de 5208 case.
- În rezultatul neînregistrării conforme a acțiunilor S.A. „Apă-Canal Chișinău”, Primăria mun. Chișinău a majorat neîntemeiat cheltuielile efective cu suma de 15,0 mil. lei.

Referitor la realitatea și exactitatea datelor din evidența contabilă:

Abaterile și neregulile constatate cu privire la realitatea și exactitatea datelor din evidența contabilă se exprimă prin:

- decontarea valorilor materiale, mijloacelor bănești în lipsa documentelor justificative, consemnată la autoritățile administrației publice locale din municipiul Chișinău – în sumă de 1,9 mil. lei, raionul Ialoveni – 0,4 mil. lei etc.;
- denaturarea datelor din evidența contabilă și rapoartele financiare, constatată la instituțiile subordonate Consiliului municipal Chișinău, în raioanele Strășeni, Ialoveni, Criuleni, Taraclia și comuna Răculești;
- devieri între datele evidenței sintetice și ale celei analitice, ținerea neconformă a evidenței analitice a cheltuielilor de casă și efective, situații constatate la instituțiile subordonate Consiliilor municipale Chișinău și Bălți, în raioanele Ialoveni și Taraclia.

Cerințe și recomandări autorităților executive ale UAT:

- să asigure o conlucrare eficientă între subdiviziunile consiliilor locale, ce ar determina o prognozare și evaluare optimă a veniturilor și cheltuielilor bugetare;
- în comun cu organele fiscale, să asigure o monitorizare conformă a procesului de colectare a impozitelor, în vederea micșorării restanțelor contribuabililor față de bugetele locale;
- să eficientizeze controlul asupra elaborării, potrivit principiilor de bază ale politicii statului în domeniul veniturilor și cheltuielilor bugetare, a pronosticului bugetelor UAT, cu analiza corespunzătoare a surselor de venit ale UAT și planificarea corectă a acestora;

II. 5. Investiții capitale

Pe parcursul ultimilor ani, în republică, strategia planificării și alocării mijloacelor publice destinate investițiilor, în pofda posibilităților limitate, a stabilit priorități pentru unele domenii. Astfel, în anul 2007, cele mai mari investiții au fost alocate pentru sectoarele ce țin de rețeaua drumurilor, obiectivele sănătății, științei și energiei (gazificare), acestea contribuind la executarea lucrărilor de construcție, modernizare și reconstrucție a obiectivelor de importanță economică și socială a republicii.

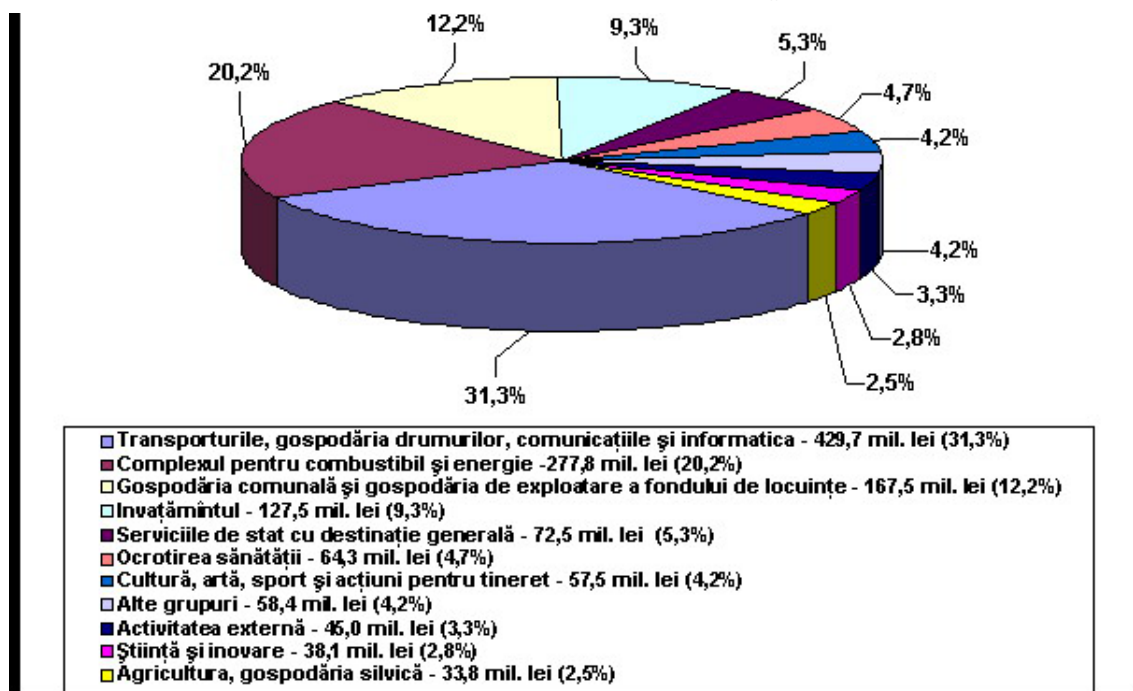
Verificările efectuate de Curtea de Conturi la acest compartiment au constatat unele deficiențe la achiziția lucrărilor și serviciilor, la efectuarea și recepționarea lucrărilor, acordarea plăților prealabile, precum și la monitorizarea de către beneficiarii din domeniile prioritare a contractelor de executare a lucrărilor la obiectivele stabilite. N-au fost realizate politicile de constituire a bazei normative în construcții, cu toate că fondul special pentru finanțarea acestora a fost creat și utilizat.

Context

Curtea de Conturi, conform programului activității de control/audit pe anul 2008, și-a determinat acțiunile de control la acest capitol reieșind din structura și scopurile investițiilor din domeniile prioritare, realizarea cărora au un impact social, urmărind respectarea de către beneficiari a normelor regulamentare la etapele de selectare a antreprenorilor, de atribuire corectă și monitorizare a contractelor de executare a lucrărilor la obiectivele stabilite. În anul 2007, mijloacele financiare destinate investițiilor capitale au însumat 1372,1 mil. lei, dintre care pentru obiectivele autorităților publice centrale – 986,8 mil. lei și ale unităților administrativ-teritoriale – 385,3 mil. lei, având ten-

dința de creștere cu 400,0 mil. lei, în comparație cu anul 2006. Finanțarea cheltuielilor la acest capitol s-a efectuat din contul cheltuielilor de bază 87,5% (1200,3 mil. lei), mijloacelor speciale 5,9% (81,0 mil. lei) și proiectelor investiționale 6,6% (90,8 mil. lei).

Cota preponderentă în totalul investițiilor au deținut-o cele destinate pentru gospodărirea drumurilor (31,3%), complexul energetic (20,2%), gospodăria comunală (12,2%), învățământ (9,3%), ocrotirea sănătății (4,7%) și serviciile de stat cu destinație generală (5,3%), obiectivele culturale (4,2%) etc. Structura investițiilor capitale pentru anul 2007 se prezintă în diagrama de mai jos:

Reieșind din domeniile pentru care au fost alocate mijloace bugetare în sume semnificative, Curtea de Conturi a supus verificării modul în care Ministerul Finanțelor a reglementat și a realizat relațiile dintre partenerii politicii investiționale, iar autori-

țile publice centrale și autoritățile administrației publice locale, beneficiari de investiții capitale, au gestionat investițiile capitale în anul 2007, din care: Ministerul Transporturilor și Gospodăriei Drumurilor (MTGD), alocațiile bugetare pentru

reabilitarea drumurilor fiind gestionate prin intermediul Î.S. „Administrația de Stat a Drumurilor” (Î.S. „ASD”); MS; AȘM; Ministerul Industriei și Infrastructurii (MII - în anul 2008 funcțiile fiind preluate de către MEC); MET; SV; autoritățile publice locale de nivelul întâi și nivelul al doilea din raioanele Leova, Cimișlia, Ungheni, Sîngerei, Fălești, Rîșcani, Edineț, Briceni, Ocnița, Dondușeni, Soroca, Florești, Căușeni, Ștefan Vodă și Anenii Noi (prioritar în domeniul energetic).

Constatări principale

Determinarea costului lucrărilor în construcții atât la etapa de proiectare, cât și la cea de execuție a acestora se efectuează conform bazei normative în construcții, pentru care, potrivit normelor legale²⁴ s-a stabilit modul de acumulare a mijloacelor financiare necesare pentru elaborarea acesteia. Totodată, prin actele normative²⁵, a fost determinat modul de creare și distribuire a mijloacelor fondului special pentru finanțarea lucrărilor de constituire a bazei normative în construcții, responsabilitatea fiind atribuită Agenției Construcții și Dezvoltare a Teritoriului (ACDT). Până la finele anului 2007, cu toate că beneficiarii în construcții parțial și-au onorat obligațiile sale la acumularea mijloacelor în fondul respectiv, acestea fiind utilizate, baza normativă în construcții n-a fost elaborată și aprobată. Lipsa unui sistem bine determinat a bazei normative în construcții nu permite determinarea costurilor și volumelor reale ale lucrărilor în construcții. Analizând dinamica acumulării și utilizării mijloacelor acestui fond în anii 2005-2007, s-a constatat că din suma cheltuielilor executate în ultimii trei ani de 23,8 mil. lei, pentru lucrările de constituire a bazei normative în construcții au fost folosite doar 6,4 mil. lei, sau 26,7%, celelalte mijloace fiind direcționate pentru întreținerea Agenției și a unor întreprinderi din subordine.

În cadrul controalelor la beneficiarii de investiții capitale s-au constatat unele nereguli, și anume:

- **Desfășurarea licitațiilor și contractarea lucrărilor în unele cazuri s-au efectuat în lipsa documentației de proiect și a alocațiilor bugetare:**

- S-au desfășurat licitații publice și s-au încheiat contracte pentru execuția lucrărilor de construcție și reconstrucție a obiectivelor în lipsa documentației de proiect, aprobată și expertizată în modul stabilit (în unele cazuri cu permisiunea instituției competente – fosta ACDT): MS – în sumă de 14,4 mil. lei, SV – 10,4 mil. lei, două primării din raionul Soroca – 1,7 mil. lei, primăria com. Iabloana din raionul Glodeni – 2,6 mil. lei, Consiliul raional Cimișlia – 1,0 mil. lei, Consiliul raional Dondușeni – 0,4 mil. lei, iar la MET – în sumă de 39,2 mil. lei, MAIA – 19,3 mil. lei, MS – 34,0 mil. lei s-au executat lucrări de construcție a obiectivelor pe etape, paralel cu proiectarea acestora.

- De către Î.S. „ASD” s-au contractat lucrări în lipsa fondurilor necesare (bani publici) în sumă de 628,0 mil. lei, astfel nerespectându-se cerințele stabilite de art.13 alin.(2) din Legea nr.348-XVI.

- La achiziția de lucrări, unii beneficiari n-au cerut regulamentar²⁶ ofertantului să depună în timpul încheierii contractului o asigurare sub formă de garanție de bună execuție în mărime de 5-15% din prețul contractelor: Î.S. „ASD” (151,6 mil. lei), MET (95,3 mil. lei), Consiliul raional Leova (2,6 mil. lei), Consiliul raional Cimișlia (2,1 mil. lei).

- MS, la încheierea contractelor de achiziții, în grupurile de lucru n-a inclus reprezentanții MF și ACDT, prin ce n-au fost respectate cerințele stabilite²⁷.

- La desfășurarea unor licitații publice, de către Î.S. „ASD”, AȘM, SV, MET n-au fost respectate termenele-limită (45 de zile) pentru depunerea ofertei de către antreprenor.

- MET, la desfășurarea licitației publice, a stabilit câștigătoare unele oferte (4,3 mil. lei), care conform legislației²⁸, nu întruneau datele de calificare stabilite.

- MAIA, la achiziția de lucrări în sumă de 19,5 mil. lei, a încheiat multiple contracte, pe când

²⁴ Art.37 din Legea nr.721-XIII din 02.02.1996 „Privind calitatea în construcții”.

²⁵ Hotărârea Guvernului nr.216 din 20.03.2001 „Despre aprobarea Regulamentului cu privire la modul de creare și distribuire a mijloacelor fondului special pentru finanțarea lucrărilor de constituire a bazei normative în construcții”.

²⁶ Art.35 alin.(1) din Legea nr.1166-XIII și art.42 alin.(8) din Legea nr.96-XVI din 13.04.2007 „Privind achizițiile publice”.

²⁷ Pct.69 din Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1123 din 15.09.2003 „Despre aprobarea Regulamentului cu privire la achizițiile publice de lucrări”.

²⁸ Art. 16 din Legea nr. 96-XVI.

conform normelor legale²⁹ urma să încheie un contract pe toată suma atribuită acestui obiectiv.

- Consiliul raional Ungheni, la încheierea contractelor de antrepriză, a acceptat în contracte unele clauze, care au permis modificarea prețului la materialele utilizate și la lucrări, ca consecință bugetul local suportând cheltuieli suplimentare nejustificate în sumă de 0,7 mil. lei.

• **La finanțarea și executarea lucrărilor de construcție și reconstrucție s-au constatat unele deficiențe, cum ar fi:**

- Î.S. „ASD” a acordat avans în sumă de 60,3 mil. lei, sau 55,8% pentru executarea lucrărilor, depășind limita stabilită pe obiectiv (30%) la momentul acordării, conform normelor stabilite³⁰. S-a acordat avans în mărime de 100% primăriei or. Lipcani, raionul Briceni, care pînă la finele anului 2007 n-a fost confirmat prin procese-verbale de execuție a lucrărilor în sumă de 1,1 mil. lei. De asemenea, n-au fost confirmate prin documente justificative avansurile acordate la obiectivele din raioanele: Soroca (0,2 mil. lei), Căușeni (0,3 mil. lei), Edineț (0,3 mil. lei).

- Unele entități au efectuat cheltuieli cu depășirea limitei sau în lipsa alocațiilor bugetare, astfel nerespectînd normele legale³¹: Ministerul Sănătății – 0,1 mil. lei, Ministerul Industriei și Infrastructurii – 1,5 mil. lei, Î.S. „ASD” – 41,4 mil. lei, Ministerul Educației și Tineretului – 2,6 mil. lei, Ministerul Justiției – 0,4 mil. lei, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare – 1,2 mil. lei, Consiliul raional Ungheni – 2,4 mil. lei și două primării din acest raion – 0,2 mil. lei, unii beneficiari din raionul Rîșcani – 0,9 mil. lei, raionul Florești – 0,7 mil. lei, raionul Briceni – 0,6 mil. lei, raionul Edineț – 0,5 mil. lei, raionul Dondușeni – 0,4 mil. lei, raionul Sîngerei – 0,3 mil. lei, raionul Soroca – 0,3 mil. lei, raionul Căușeni – 0,2 mil. lei, raionul Ștefan Vodă – 0,1 mil. lei.

- S-au executat unele lucrări suplimentare celor stabilite prin contract – AȘM (2,4 mil. lei), SV (47,3 mii lei), MPSFC (0,4 mil. lei) etc.

- De către Consiliul raional Sîngerei și primăria com. Iabloana din raionul Glodeni s-au efectuat modificări ale contractelor încheiate, cu introducerea unor elemente noi, care

au dus la schimbarea condițiilor ofertelor inițiale, ce au constituit temei pentru selectarea acestora și au condiționat majorarea valorii lor cu 0,6 mil. lei și, respectiv, 0,4 mil. lei.
- MPSFC, la lucrările de reconstrucție a sediului în sumă de 1,9 mil. lei, a acceptat oferta cu 23,0% mai mică față de valoarea estimată de investitor, iar potrivit normelor stabilite³² aceasta nu trebuia să fie mai mică sau mai mare de 20%.

- Primăria Hirova din raionul Călărași și primăria Pîrlița din raionul Ungheni au modificat contractele inițiale, acceptînd lucrări suplimentare în sumă de 2,4 mil. lei și, respectiv, de 1,0 mil. lei fără ca acestea să fie confirmate prin documentația de proiect, verificată și expertizată în modul stabilit.

• **Înregistrarea și justificarea cheltuielilor pentru execuția lucrărilor la obiectivele stabilite s-au efectuat cu abateri de la prevederile regulamentare.**

- Unii beneficiari n-au reflectat în evidența contabilă și în raportul financiar pe anul 2007 cheltuielile de execuție a lucrărilor: AȘM (0,1 mil. lei), MII (3,1 mil. lei), SV (8,8 mil. lei), MET (4,9 mil. lei).

- MII, la recepționarea unor lucrări, a acceptat cheltuieli nejustificate documentar în sumă de 984,8 mii lei, care în rezultatul definitivării controlului (mai 2008) au fost restabilite prin micșorarea cheltuielilor bugetului și, respectiv, a datoriei față de antreprenor. În lipsa documentelor justificative privind execuția lucrărilor, primăria com. Ocolina, raionul Soroca, a reflectat la cheltuieli suma de 231,3 mii lei, primăria satului Feștelița din raionul Ștefan Vodă – suma de 135,8 mii lei.

- AȘM, în urma înregistrărilor incorecte a cheltuielilor de construcție sau reconstrucție, a denaturat valoarea mijloacelor fixe cu 1,4 mil. lei, care în rezultatul controlului au fost corectate.

- La unele entități verificate s-au constatat cazuri de neînregistrare în evidența contabilă a obiectivelor finalizate (mijloace fixe), confirmate prin procese-verbale de recepție finală, precum și de neatribuire la majorarea valorii mijloacelor fixe a

²⁹ Art. 25 alin. (1) din Legea nr. 1166-XIII.

³⁰ Art. 19 lit. b) din Legea nr. 348-XVI.

³¹ Art. 13 alin. (2) din Legea nr. 348-XVI și art. 9 din Legea nr. 847-XIII din 24.05.1996 „Privind sistemul bugetar și procesul bugetar”.

³² Pct. 114 lit. f) din Regulamentul aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 1123.

cheltuielilor pentru investiții capitale și reparații capitale, și anume la: Serviciul Vamal (0,1 mil. lei); Consiliul raional Ștefan Vodă și cinci primării din același raion (11,9 mil. lei și, respectiv, 3,1 mil. lei).

- Cinci primării din raionul Cimișlia au atribuit la cheltuieli bugetare pentru întreținerea instituției 0,7 mil. lei, pe când acestea urmau a fi înregistrate la majorarea valorii conductelor de gaze.

- Consiliul raional Ungheni, la 01.01.2008, a acumulat cheltuieli în sumă de 35,0 mil. lei pentru investiții capitale, beneficiari ai cărora au fost autoritățile publice locale de nivelul întâi, fără ca cheltuielile recepționate să fie transmise beneficiarilor obiectelor de construcție.

- La finalizarea lucrărilor pe unele obiective n-au fost întocmite procese-verbale de recepție finală – Î.S. „ASD” (drumul „Răzeni-Valea Perjei”), SV (infrastructura posturilor vamale).

• **Alte nereguli admise la exercitarea funcțiilor de beneficiar:**

– Unele autorități ale administrației publice centrale, nerespectând prevederile legale³³, au transmis funcțiile și responsabilitățile beneficiarilor pentru obiectivele stabilite instituțiilor și întreprinderilor subordonate: Serviciul Vamal (0,3 mil. lei); MET (51,5 mil. lei), MAIA (19,5 mil. lei).

- N-au fost valorificate investiții capitale preconizate pentru 5 obiective ale MET în sumă de 1,8 mil. lei.

- Unele entități n-au respectat normele legale privind participarea la crearea fondului special pentru finanțarea lucrărilor de constituire a bazei normative în construcții, dintre care: AȘM (54,7 mii lei), MS (63,2 mii lei), MII (58,2 mii lei), SV (69,8 mii lei), MET (91,0 mii lei), trei beneficiari din raionul Ungheni (75,7 mii lei); cinci beneficiari din raionul Florești (72,6 mii lei), 16 beneficiari din raionul Sîngerei (43,4 mii lei),

6 beneficiari din raionul Edineț (20,7 mii lei). N-au contribuit la acumularea acestor mijloace și unii beneficiari din raioanele Leova, Călărași, Ștefan Vodă, Glodeni, Rîșcani, Soroca, Briceni, Căușeni, Dondușeni în sumă de 37,0 mii lei.

- La valorificarea investițiilor capitale, Consiliul raional Ungheni a utilizat contrar destinației mijloace financiare în sumă de 0,7 mil. lei.

- În rezultatul majorării coeficientului pentru cheltuielile de transport de la 4% pînă la 10%, primăria com. Bleșteni, raionul Edineț, a suportat cheltuieli suplimentare în sumă de 278,8 mii lei, în raport cu valoarea contractului încheiat.

Analize

- Deficiențele stabilite în rezultatul verificărilor efectuate sînt consecințe ale nerespectării, în unele cazuri, a prevederilor regulamentare la etapele de realizare a investițiilor capitale (selectarea antreprenorilor prin desfășurarea procedurilor de achiziții, contractarea lucrărilor, execuția și recepția finală a lucrărilor de construcție și reconstrucție a obiectivelor), precum și ale controlului insuficient din partea autorităților administrației publice centrale și locale asupra exercitării funcțiilor de beneficiari ai obiectivelor finanțate din contul investițiilor capitale.

Recomandări autorităților publice centrale:

- să analizeze oportunitatea descentralizării responsabilităților la utilizarea investițiilor capitale pentru beneficiarii de diferite niveluri, precum și să reexamineze necesitatea și mecanismul efectuării plăților prealabile, care duc la dezafectarea mijloacelor publice;
- să excludă practica de execuție a lucrărilor de construcție și reconstrucție în lipsa documentației de proiect, neexpertizată și nevizată în modul stabilit; să îmbunătățească managementul financiar și de control în domeniul investițiilor capitale.

³³ Art.1 alin.(5) din Legea nr. 348-XVI.

Capitolul III. Integritatea și gestionarea patrimoniului public

III.1. Gestionarea patrimoniului statului în unele întreprinderi de stat și societăți pe acțiuni

În exercitarea atribuțiilor de control privind gestionarea patrimoniului public, Curtea de Conturi a verificat unele persoane juridice care au administrat patrimoniu public (Î.S. „Registru” și Î.S. „Radioco-

municații” din subordinea MDI) sau care au dispus de capital social integral de stat (S.A. „Moldtelecom”).

Patrimoniul public din domeniul informațional

Rezumat

Gestionarea patrimoniului din domeniul informațional a fost efectuat de Ministerul Dezvoltării Informaționale (în continuare - MDI), acesta având în subordine 6 întreprinderi de stat, cărora le-a transmis în gestiune patrimoniu public.

Auditul regularității la MDI și unele întreprinderi din subordine a constatat nereguli la următoarele capitole: gestionarea patrimoniului public, evaluarea, ținerea și evidența sistemelor informaționale; admiterea imixtiunii de către MDI în ac-

tivitățile întreprinderilor din subordine, precum și exercitarea aceluiași funcții și atribuții de către MDI, instituțiile și întreprinderile din subordine, ceea ce a determinat dublarea exercitării activității și a utilizării resurselor financiare; achiziționarea de mărfuri, lucrări și servicii; reglementarea tarifară; efectuarea cheltuielilor, inclusiv a celor neproductive; efectuarea lucrărilor de reparație și construcție; participarea la elaborarea și implementarea proiectelor.

Context

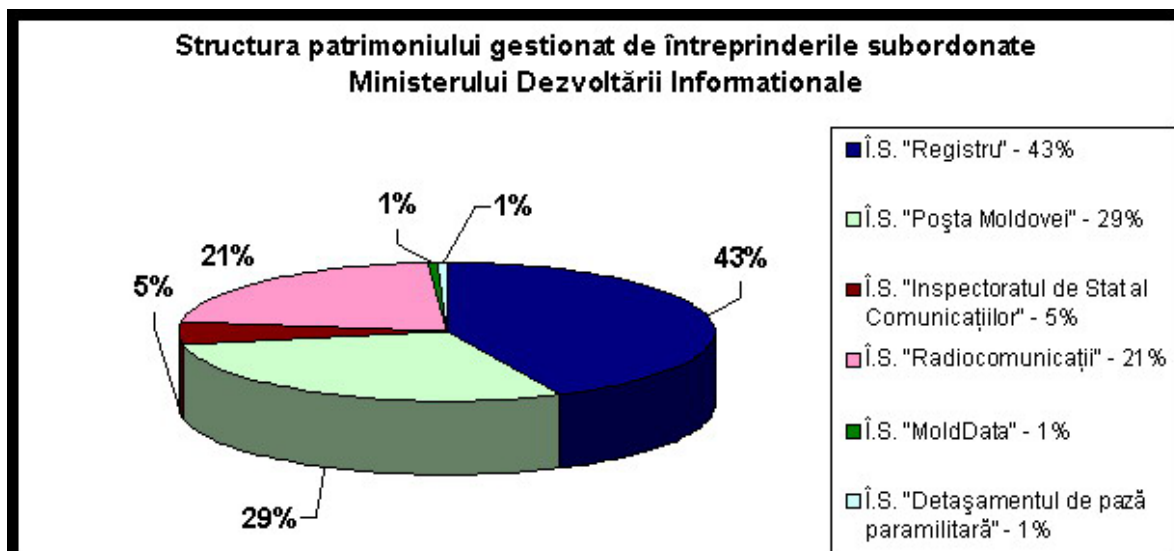
În cadrul auditului la MDI Curtea de Conturi a verificat modul de gestionare a patrimoniului public și evoluția situațiilor financiare la instituțiile și întreprinderile din subordine.

Conform rapoartelor financiare privind executarea bugetului ale entităților auditate, precum MDI și instituțiile publice din subordine (Camera Înregistrării de Stat, Serviciul Stare Civilă), valoarea patrimoniului, la finele anului 2007, a constituit 60,2 mil. lei, înregistrând o creștere de 8,7 mil. lei, sau 17,0%. Cea mai mare cotă în totalul activelor au deținut-o mijloacele fixe, care au alcătuit peste 60%.

MDI, în anul 2007, a avut în subordine 6 întreprinderi de stat: Î.S. „Registru”; Î.S. „Radiocomunicații”; Î.S. „Poșta Moldovei”; Î.S. „MoldData”; Î.S. „Inspectoratul de Stat al Comunicațiilor”; Î.S. „Detașamentul de pază paramilitară”, care conform rapoartelor financiare, la 31.12.2007, dispuneau de active patrimoniale în sumă de 689,3 mil. lei, acestea având tendința de creștere cu 8,3% în comparație cu anul 2006. Această majorare se datorează creșterii activelor la Î.S. „Registru” cu 19,7%.

Î.S. „Registru” și Î.S. „Radiocomunicații” au gestionat 64,0% din valoarea totală a patrimoniului transmis în gestiunea întreprinderilor subordonate MDI.

Î.S. „Registru” și Î.S. „Radiocomunicații” au gestionat 64,0% din valoarea totală a patrimoniului transmis în gestiunea întreprinderilor subordonate MDI.

În anul 2007, întreprinderile subordonate MDI au înregistrat profit în sumă de 38,1 mil. lei, cu excepția Î.S. „Radiocomunicații”, pierderile căreia au constituit 228,5 mii lei. Astfel, profitul net înregistrat la aceste întreprinderi a constituit 37,9 mil. lei, față de suma de 50,3 mil. lei înregistrată în anul 2006, fiind în scădere cu 24,8%.

Constatări și concluzii în domeniul evidenței și administrării proprietății publice

MDI și SSC:

- MDI, în calitate de fondator al întreprinderilor de stat, n-a efectuat în deplină măsură supravegherea modului de gestionare a patrimoniului public transmis în gestiune, fiind admisă micșorarea profitului net la fiecare dintre întreprinderi (în total – cu 12,5 mil. lei) și ieșirea mijloacelor fixe de la întreprinderile de stat, în lipsa aprobării fondatorului (în sumă de 5,7 mil. lei), prin ce n-au fost respectate prevederile actelor normative³⁴.
- De către MDI a fost admisă imixtiunea în activitățile întreprinderilor subordonate prin transmiterea, cu titlu gratuit, în baza indicațiilor Ministerului, de la bilanța întreprinderilor la bilanța Ministerului a bunurilor materiale; folosirea resurselor financiare și materiale ale întreprinderilor pentru întreținerea aparatului Ministerului și instituțiilor din subordine.
- MDI, ca posesor/deținător, n-a evaluat și n-a înregistrat în evidența contabilă resursele informaționale de stat: Registrul de stat al populației, Registrul de stat al unităților de drept; Registrul de stat al transporturilor; Registrului de stat al conducătorilor de vehicule³⁵.
- N-au fost asigurate condițiile necesare pentru efectuarea, formarea, înregistrarea, actualizarea și utilizarea informațiilor privind achitarea de către proprietarii vehiculelor înregistrate în Republica Moldova a taxei pentru folosirea drumurilor din Registrul de stat al transporturilor, cu toate că prin hotărârea din anul precedent Curtea de Conturi a menționat aceste deficiențe, solicitând remedierea lor (Hotărârea Curții de Conturi nr.21 din 20.04.2007 „Privind raportul asupra formării și eficienței utilizării fondului rutier în perioada anilor 2005-2006 (9 luni)).

- La bunurile imobile, amplasate în raioanele republicii (Rîșcani, Glodeni, Sîngerei, Fălești) asupra cărora au fost înregistrate drepturile reale după MDI, lipsesc documentele justificative.

Î.S. „Registru”:

- În perioada anului 2007, veniturile din vânzări obținute de întreprindere au constituit suma de 380,2 mil. lei, acestea în mare parte fiind de la eliberarea documentelor persoanelor fizice și juridice. Din motiv că evidența analitică a veniturilor și cheltuielilor nu este ținută regulamentar, determinarea rentabilității pe fiecare serviciu în parte, prestat de întreprindere, n-a fost posibilă.
- Î.S. „Registru” n-a fost abilitată cu dreptul de a stabili prețurile la lucrările și serviciile prestate, și anume pentru perfectarea documentelor din Sistemul național de pașapoarte, certificatelor de înmatriculare, permiselor de conducere și altor documente legate de acestea, prețurile fiind stabilite de întreprindere.
- La capitoul achiziții de mărfuri, lucrări și servicii întreprinderea n-a dispus de reglementări privind procedurile generale de achiziții publice. Totodată, întreprinderea a fost înființată de stat, în scopul realizării Sistemului național de pașapoarte, fiindu-i acordat dreptul exclusiv în elaborarea, producerea documentelor de identitate și înregistrare, precum și în efectuarea comenzilor directe de perfectare a buchetelor și blanchetelor de strictă evidență pentru toată populația republicii și pentru solicitanții din diverse domenii, întru satisfacerea necesităților de interes public, dar n-a avut scop lucrativ (industrial sau comercial) conform prevederilor legale ce țin de domeniul achizițiilor publice, deoarece întreprinderea n-a desfășurat activități în mod independent, din proprie inițiativă, în numele ei, pe riscul propriu și sub răspunderea ei patrimonială cu scopul de a-și asigura o sursă permanentă de venituri – principii generale ale antreprenoriatului. Totodată, conform actelor normative³⁶ s-a stabilit că prestarea acestor servicii trebuie să asigure autofinanțarea lor.
- De asemenea, întreprinderea n-a elaborat și aprobat prevederi regulamentare referitor la remunerarea muncii și cheltuieli neproductive, care au fost în sume semnificative – de circa 22,0 mil. lei,

³⁴ Pct.11 din Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.30 din 10.01.2006; Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.500 din 12.05.1998.

³⁵ Legea nr.767-XV din 21.11.2003 „Cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat”; pct.11 din Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.500 din 12.05.1998.

³⁶ Hotărârea Guvernului nr.685 din 12.09.1994 „Cu privire la crearea Sistemului național de pașapoarte al Republicii Moldova, Registrul de Stat al populației și altor sisteme de importanță statală”.

- acestea fiind efectuate fără permisiunea consiliului și fără a determina necesitatea, limita și modul de verificare a utilizării lor conform destinației.
- În anul 2007, pentru serviciile de reprezentare în judecată, unei firme de avocați nerezidente, i-au fost achitate mijloace în sumă de 10,9 mil. lei, în lipsa analizei eficienței acestor servicii, care pot influența asupra situației financiare a întreprinderii.
  - În lipsa unui studiu de fezabilitate, s-au efectuat cheltuieli de arendă în sumă de 3,6 mil. lei, în timp ce întreprinderea dispunea de încăperi care nu erau folosite.
  - Relațiile Î.S. „Registru” cu MDI s-au caracterizat prin existența unor finanțări însemnate de 17,1 mil. lei și cheltuieli nerecuperate – de circa 1,3 mil. lei, ceea ce a dus la dezafectarea mijloacelor circulante ale întreprinderii, prima fiind ulterior impusă să contracteze credite bancare de 13,7 mil. lei pentru deservirea cărora a suportat cheltuieli suplimentare de 460,0 mii lei.
  - În cadrul Î.S. „Registru” au activat două subdiviziuni cu aceleași funcții și atribuții ca ale subdiviziunilor din cadrul MDI și Direcției generale stare civilă, ceea ce determină dublarea exercitării activității și a utilizării resurselor financiare (cheltuielile pentru retribuirea muncii constituind 4,7 mil. lei), ca rezultat, întreprinderea fiind abilitată cu atribuțiile organului public.
  - Î.S. „Registru” prestează servicii de elaborare și implementare a sistemelor informaționale de stat, pentru care nu sînt stabilite sursele de finanțare, acestea fiind suportate din contul profitului obținut de la serviciile de documentare în sumă de 11,4 mil. lei.
  - Î.S. „Registru” a participat în calitate de antreprenor general la elaborarea și implementarea a 5 proiecte stabilite de Guvern, valoarea tranzacțiilor pentru care în anul 2007 a constituit 68,7 mil. lei, care nu a fost justificată din punct de vedere economic, neestimîndu-se valoarea cheltuielilor necesare și perioada de recuperare a acestora.
  - Întreprinderea are înregistrate 3 „societăți cu răspundere limitată” și dispune de cote de participare în 5 unități economice, cu valoarea patrimoniului propriu inclus în capitalul social al acestora în sumă de 54,0 mil. lei, însă n-a organizat un control asupra utilizării patrimoniului, ceea ce determină riscul pierderii acestuia, cu toate că, conform prevederilor Legii nr. 146–XIII și ale statutului propriu, a avut dreptul să creeze filiale și reprezentanțe.
  - La înregistrarea drepturilor asupra bunurilor s-a constatat că, în majoritatea cazurilor, la întreprindere, lipsesc informații privind suprafața terenurilor aferente clădirilor, precum și titlurile de autentificare a dreptului deținătorului de teren. Î.S. „Registru” își desfășoară activitatea în încăperi asupra cărora nu deține nici un act care i-ar acorda acest drept. Întreprinderea n-a efectuat ajustarea valorii de bilanț a bunurilor imobile la valoarea lor de piață. Ieșirea mijloacelor fixe cu titlu gratuit s-a efectuat cu nerespectarea prevederilor actelor normative, în lipsa autorizației autorității centrale de specialitate – MDI.
  - La capitolul lucrări de reparație și construcție, s-a constatat că contractele au fost încheiate cu antreprenori care nu aveau capacitatea de a executa lucrările și experiență în domeniu; reparația încăperilor s-a efectuat în lipsa studiilor de fezabilitate pentru fiecare obiect în parte; lucrările s-a executat și fără un plan definitivat, ceea ce a dus la demontarea unora și refacerea altora; reparația încăperilor arendate s-a efectuat în lipsa acordului proprietarului privind executarea lucrărilor de reparație și construcție și determinarea acestor îmbunătățiri în cazul rezilierii sau expirării contractului de arendă:
    - în actele de îndeplinire a lucrărilor s-a acceptat includerea în valoarea acestora a cheltuielilor de depozitare a materialelor (2%) și a cheltuielilor limitate (2,17%), în lipsa justificării existenței și necesității lor;
    - s-a acceptat includerea în actele de îndeplinire a lucrărilor a materialelor, fără a verifica corespunderea lor cu cele existente pe piață, ceea ce majorează riscul suportării unor cheltuieli neargumentate.
  - Întreprinderea nu beneficiază de un sistem informațional adecvat, care ar cuprinde toate segmentele de activitate economico-financiară și care ar optimiza sistemul de control intern în acest domeniu. Astfel, programul informațional al evidenței contabile nu permite o evidență analitică detaliată a patrimoniului, tranzacțiilor, veniturilor și cheltuielilor, precum și prezentarea informațiilor contabile în forme simple și accesibile. Evidența contabilă nu constată valoarea activelor nemateriale produse de Î.S. „Registru” (cercetări, studii, concepții, produse soft etc.).
- Î.S. „Radiocomunicații”:**
- Activitatea economico-financiară a întreprinderii, în anul 2007, s-a soldat cu pierderi (228,5 mii lei), ce s-au datorat neutilizării pe deplin a capa-

cităților întreprinderii și neactualizării tarifelor pentru serviciile prestate, acestea fiind cele aprobate în anul 2005, drept temei servind calculele costurilor din anul 2004.

- În evidența contabilă, la 31.12.2007, se menționează datorii semnificative în sumă de 6,4 mil. lei, înregistrate în anii precedenți.
- Pentru întreținerea și reparația fondului locativ s-a efectuat cheltuieli neproductive în sumă de 175,9 mii lei.
- Achiziția de mărfuri, lucrări și servicii s-a efectuat în lipsa unor prevederi regulamentare.
- Evidența contabilă a fost ținută cu abateri de la cerințele stabilite, ceea ce a influențat asupra înregistrării neconforme a investițiilor în sumă de 1,0 mil. lei.

Analize

Abaterile constatate în procesul auditului se datorează următorilor factori:

- N-au fost delimitate competențele între unele subdiviziuni ale Ministerului Dezvoltării Informaționale, Serviciului Stare Civilă și ale Î.S. „Registru”, ceea ce a determinat dublarea exercitării funcțiilor.
- De către MDI n-au fost stabilite și definite nivelurile de raportare clare și corespunzătoare, astfel nu s-au efectuat controale asupra tuturor activităților la entitățile din subordine.
- Regulamentele aplicate de către MDI, SSC în perioada auditată n-au prevăzut responsabilitatea pentru gestionarea bunurilor și mijloacelor speciale, funcțiile de gestionare fiind preluate de către conducerea MDI.

Recomandări

Ministerului Dezvoltării Informaționale:

- să stabilească și să mențină în cadrul Ministerului un sistem de management financiar și control, în baza dezvoltării responsabilității managerilor întru utilizarea eficientă a resurselor financiare și patrimoniale puse la dispoziția lor;
- să exercite atribuțiile de fondator, prin supravegherea adecvată a situațiilor financiare și patrimoniale la întreprinderile subordonate, a modului de realizare a indicatorilor de performanță stabiliți și să examineze oportunitatea ajustării valorii de bilanț a clădirilor incluse în capitalul social al Î.S. „Registru” la valoarea lor de piață;

• să excludă practica de imixtiune în activitățile instituțiilor și întreprinderilor subordonate și de utilizare a mijloacelor financiare destinate finanțării activității acestora;

• să întreprindă măsuri, de comun acord cu autoritățile publice abilitate, pentru asigurarea formării, înregistrării, actualizării și utilizării informațiilor din Registrul de stat al transporturilor conform prevederilor regulamentare.

Î.S. „Registru”:

• să urmărească integritatea și eficiența gestionării patrimoniului întreprinderii, precum și al celui inclus în capitalul statutar al unor întreprinderi, cu eliminarea subvențiilor indirecte în relațiile cu întreprinderile fondate sau în care are cotă de participare;

• să îmbunătățească sistemul de management financiar și control prin elaborarea și aprobarea reglementărilor privind efectuarea cheltuielilor neproductive, achizițiile de mărfuri, lucrări și servicii etc.

Î.S. „Radiocomunicații”:

• să elaboreze un plan, cu aprobarea măsurilor concrete întru eficientizarea activității economico-financiare, cu examinarea utilizării capacităților întreprinderii, actualizarea tarifelor, cu stabilirea sarcinilor de neadmitere a obținerii rezultatelor cu pierderi, diminuarea datoriilor, excluderea practicii de efectuare a cheltuielilor neproductive, ținerea evidenței contabile conforme.

Guvernului:

• la elaborarea și implementarea concepțiilor, unor sarcini și proiecte tehnice ale sistemelor informaționale automatizate, să stabilească sursele financiare necesare pentru acoperirea lor și să examineze oportunitatea intermedierei în realizarea acestor lucrări;

• să examineze reglementarea neuniformă a prescripțiilor din Hotărârile de Guvern³⁷ referitor la limita salariului managerului întreprinderii;

• să reexamineze componența Comisiei guvernamentale pentru elaborarea și introducerea Sistemului național de pașapoarte, Registrului de stat al populației și altor sisteme informaționale de importanță statală, abilitată cu funcția de aprobare a tarifelor la lucrările și serviciile prestate la perfectarea documentelor din Sistemul național de pașapoarte, certificatelor de înmatriculare, permiselor de conducere și altor documente legate de acestea.

³⁷ Hotărârea Guvernului nr.743 din 11.06.2002 „Cu privire la salarizarea angajaților din unitățile cu autonomie financiară” și Hotărârea Guvernului nr.985 din 27.09.2000 „Pentru aprobarea Regulamentului cu privire la salarizarea conducătorilor întreprinderilor de stat, întreprinderilor cu capital majoritar de stat și ai celor monopoliste, indicate de Guvern”.

Rezumat

Curtea de Conturi, în conformitate cu Programul său de activitate, a auditat S.A. „Moldtelecom”, la care cota statului în capitalul social este de 100% din acțiuni.

În rezultat, s-a constatat că situațiile financiare înregistrate în rapoartele financiare ale S.A. „Moldtelecom” la 31 decembrie 2006 prezintă o imagine veridică și completă (ținându-se cont de caracterul semnificativ). Contul de rezultate și tabloul fluxurilor financiare și patrimoniale pentru anul încheiat corespund normelor regulamentare³⁸. Testarea rapoartelor financiare, situațiilor financiare, fluxului mijloacelor bănești și a patri-

moniului pe perioada intermediară de 9 luni ale anului 2007 n-a stabilit erori semnificative.

În cadrul auditului de atestare asupra rapoartelor financiare ale S.A. „Moldtelecom” au fost constatate unele dificultăți și erori, care nu au depășit nivelul semnificativ maxim admisibil și nu au influențat asupra situației financiare a entității.

În perioada auditată, S.A. „Moldtelecom” a desfășurat o activitate economico-financiară ce a dus la înregistrarea unor evoluții pozitive ale activelor și pasivelor Societății, precum și ale indicatorilor economici.

Context

În scopul determinării veridicității situațiilor financiare și patrimoniale ale S.A. „Moldtelecom”, a fost efectuat auditul de atestare asupra rapoartelor financiare ale S.A. „Moldtelecom” în perioada anilor 2006-2007 (9 luni).

Auditul s-a desfășurat în concordanță cu Standardele de Audit ale Curții de Conturi³⁹, care prevăd planificarea și efectuarea auditului, pentru a obține o asigurare rezonabilă că informațiile din rapoartele financiare oferă o imagine reală și nu prezintă erori materiale sau neregularități.

Capitalul social al Societății constituie 984,2 mil. lei, care este divizat în 98419,4 mii de acțiuni ordinare nominative de aceeași clasă, cu valoarea nominală de 10 lei.

Analiza rapoartelor Societății, din perioada auditată, denotă că indicatorii economici ai activității au atins prognozele stabilite și au crescut, în raport cu perioadele precedente. Astfel activele Societății, în perioada auditată, au sporit cu 33,5%. Capitalul propriu al Societății în perioada auditată a crescut cu 754,4 mil. lei, la 30.09.2007 constituind 3454,5 mil. lei. Profitul net, deși s-a micșorat în raport cu anul 2006 a constituit 378,2 mil. lei. Societatea este unul dintre cei mai mari contribuabili ai Republicii Moldova. Pe parcursul anilor 2006-2007 (9 luni), Societatea a virat în bugetul public național mijloace bănești în sumă de 566,1 mil. lei și, respectiv, 424,2 mil. lei.

Constatări și concluzii în domeniile auditate

În cadrul auditării situațiilor financiare sub aspectul regularității au fost consemnate unele abateri:

În procesul valorificării investițiilor capitale

- începerea lucrărilor de construcție și extindere a liniilor de telecomunicații, în unele cazuri, a fost admisă în lipsa proiectelor definitive;
- în unele cazuri, datele din proiectele întocmite nu coincid cu datele din devizele de cheltuieli și din actele de executare a lucrărilor;
- Societatea nu a elaborat și nu a stabilit regulamentul condițiilor de contractare a lucrărilor de construcție și extindere a rețelelor de telecomunicații, precum și modalitatea de formare și justificare a costului acestor lucrări;
- devizele de cheltuieli au fost modificate de către antreprenori și acceptate de Societate în lipsa încheierii acordurilor adiționale; Societatea a acceptat volume și prețuri unitare ale lucrărilor, indicate de către antreprenori în actele de executare a lucrărilor, care nu corespund devizelor de cheltuieli aprobate de către Societate;
- la întocmirea devizelor de cheltuieli și a actelor de executare a lucrărilor de construcție au fost comise unele erori de calcul în sumă de 484,3 mii lei, astfel fiind majorată nejustificat valoarea lucrărilor de construcție executate;
- Societatea a acceptat majorarea cu circa 514,0 mii lei a valorii unor lucrări executate pe parcursul anilor 2006-2007 (9 luni) de către filiala sa – Centrul Rețele Magistrale, prezentată de antreprenori, comparativ cu valoarea lucrărilor înaintate de filială antreprenorilor.

³⁸ Standarde Naționale de Contabilitate, aprobate prin Ordinul ministrului finanțelor nr. 174 din 25.12.1997.

³⁹ Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.178-179.

Creanțe și datorii

- în rezultatul verificării soldurilor creanțelor și datoriilor, s-au constatat unele creanțe cu risc înalt de nerecuperare.
- potrivit rapoartelor financiare ale Societății, la 01.01.2006 se înregistra datoria debitoare a Î.S. „Moldtranselectro” în sumă de 8738,5 mii lei, formată la 14.09.1999, în urma cesiunii unor datorii, inițiată și aprobată de către autoritățile publice centrale de specialitate. Măsurile întreprinse de Societate întru recuperarea acestor datorii nu s-au soldat cu rezultate;
- la indicația autorității publice centrale de specialitate, Societatea, în anul 2005, a gătat mijloace fixe proprii în valoare de 4225,0 mii lei, pentru persoane terțe, prin ce și-a asumat un risc înalt de înstrăinare a patrimoniului Societății, precum și formarea unor creanțe cu o probabilitate mică de recuperare.

Evidența, integritatea și gestionarea patrimoniului public

- valoarea de bilanț a bunurilor imobile n-a fost ajustată la valoarea lor de piață, ultima reevaluare a mijloacelor fixe la Societate fiind efectuată la începutul anului 2000;
- la Societate n-a fost definitivată centralizarea informației asupra terenurilor aflate în folosință;
- la unele terenuri n-au fost determinate hotarele și suprafața reală, în legătură cu ce Direcția Municipală Telecomunicații Chișinău, abia la 03.10.2007, s-a adresat Institutului de Proiectări pentru Organizarea Teritoriului în vederea pregătirii titlurilor de autentificare a dreptului de folosință a terenurilor din mun. Chișinău, ocupate de 10 clădiri;
- pentru încăperile ce aparțin Societății, dar care sînt încorporate în alte clădiri, nu în toate cazurile s-a determinat cota-parte a terenului aferent acestor încăperi și nu s-a cerut stabilirea acestei cote-părți în natură;
- la executarea construcțiilor capitale, în unele cazuri, n-au fost înregistrate drepturile reale asupra terenurilor pe care se execută aceste construcții;

- Societatea nu dispune de confirmarea înregistrării la oficiile cadastrale a dreptului de proprietate asupra unor clădiri și încăperi ce-i aparțin, în conformitate cu prevederile legale⁴⁰.

Neînregistrarea la oficiile cadastrale a dreptului de proprietate asupra clădirilor, în unele cazuri, poate duce la pierderea acestui drept.

Astfel, în evidența contabilă la filiala Societății s-au înregistrat clădirile Centralei Telefonice Automate (în continuare - CTA) din satul Baimaclia și CTA din satul Taraclia, drepturile de proprietate asupra cărora au fost înregistrate după primăriile localităților respective. În rezultatul litigiilor, Societatea a pierdut dreptul de proprietate asupra imobilului din satul Baimaclia. Aceeași situație de conflict s-a înregistrat și în raport cu primăria satului Taraclia, privind clădirea CTA din această localitate.

- În urma inventarierii selective, efectuată pe parcursul auditului, asupra clădirilor situate în mun. Chișinău, s-a depistat lipsa unei construcții cu suprafața de 52 m², în locul acesteia aflîndu-se un obiect comercial. Pînă la finele anului 2007, construcția dată era înregistrată în evidența contabilă a Societății, la DMT Chișinău, iar documentele care ar permite decontarea acestei construcții nu erau perfectate.
- În rezultatul administrării unor subdiviziuni, Societatea a suportat pierderi:
  - de la întreținerea unui cămin, în anii 2006 și 2007 (9 luni), în sumă de 424,3 mii lei și, respectiv, 292,7 mii lei, cheltuielile Societății fiind recuperate la nivelul de 44,7% și, respectiv, 44,5%;
  - de la activitatea cantinelor, în aceeași perioadă, în sumă de 2017,1 mii lei și, respectiv, 1729,1 mii lei.
- În perioada auditată (pînă la 15.08.2007), pentru amplasarea punctului central de convorbiri, Societatea a închiriat încăperi cu suprafața de 464,0 m², o parte din care ulterior au fost transmise în sublocațiune unor agenți economici la prețuri mai mici decît cele achitate pentru locațiune.

⁴⁰ Art.499 din Codul civil, art.4 și art.5 din Legea nr.1543-XIII.

Analize:

Abaterile constatate în procesul auditului se datorează următorilor factori:

- Controlul intern insuficient asupra unor activități, precum: executarea lucrărilor de construcție, întocmirea devizelor de cheltuieli și a actelor de executare a lucrărilor, evidența creanțelor și datorțiilor, în special ale celor cu risc înalt de nerecuperare, urmărirea utilizării eficiente a patrimoniului ș.a.
- Deși în cadrul Societății activează Serviciul audit intern, acesta n-a efectuat evaluări ale sistemului de control intern, ceea ce majorează riscul nedepistării și nelichidării unor deficiențe din cadrul acestuia.
- Până la definitivarea auditului (februarie 2008), Guvernul nu a numit organul central de specialitate al administrației publice care va exercita drepturile de administrare a proprietății de stat în S.A. „Moldtelecom” și de supraveghere a activității acesteia.

Recomandări

Consiliului S.A. „Moldtelecom”:

- să prezinte adunării generale a acționarilor rezultatele auditului, cu întreprinderea măsurilor în vedere;
- determinării oportunității ajustării valorii de bilanț a mijloacelor fixe la valoarea lor de piață, precum și înregistrării dreptului de proprietate asupra terenurilor aferente clădirilor ce aparțin S.A. „Moldtelecom”;

- excluderii cazurilor de gajare a patrimoniului Societății pentru persoane terțe;
- examinării modalităților de încasare a creanțelor cu probabilitate mică de recuperare și de stabilire a surselor de acoperire a eventualelor pierderi.

Organului executiv al S.A. „Moldtelecom”:

- optimizarea și perfecționarea sistemului de control intern, precum și asigurarea independenței și exercitarea întocmai a atribuțiilor regulamentare ale Serviciului audit intern;
- finalizarea procesului de inventariere a terenurilor aflate în folosința S.A. „Moldtelecom”, determinarea cotei-părți a terenului aflat în folosință și stabilirea hotarelor terenurilor în natură, înregistrarea în organele cadastrale a drepturilor reale asupra bunurilor imobile;
- asigurarea integrității și utilizării eficiente a patrimoniului, inclusiv la darea în locațiune;
- recuperarea datoriei de 4457,2 mii lei (inclusiv taxa de stat), formată în rezultatul gajării patrimoniului Societății, ș.a.

Guvernului:

- să determine autoritatea centrală de specialitate pentru administrarea cotei statului în capitalul social al S.A. „Moldtelecom” și supravegherea activității acesteia.

III.2. Asigurarea activității postprivatizare

Rezumat

Urmare efectuării controlului asupra asigurării activității postprivatizare, Curtea de Conturi a constatat că la privatizarea prin concursuri investiționale nu întotdeauna s-au obținut rezultatele scontate, deoarece unii cumpărători nu și-au onorat obligațiile negociate în condițiile concursului investițional și prevăzute în contractele de vânzare-cumpărare a patrimoniului public pentru peri-

oda postprivatizare: dezvoltarea și eficientizarea capacităților de producție, majorarea volumului de producție și lucrări, vânzările nete, activelor și defalcărilor în buget, păstrarea numărului locurilor de muncă, condiții care urmau să contribuie în final la asanarea economică a întreprinderilor privatizate.

Context

Acțiunile de control au avut drept obiectiv stabilirea gradului de asigurare a activității postprivatizare în conformitate cu cerințele regulamentare pentru perioada anilor 2006–2007(9 luni).

În conformitate cu prevederile regulamentare,

privatizarea în perioada verificată a fost efectuată prin diferite modalități, cum ar fi: concurs comercial sau investițional, negocieri directe, în baza proiectelor individuale aprobate de către Guvern etc.

Transmiterea patrimoniului public în proprietate

privată a impus condiții referitor la modalitățile și termenii de privatizare, precum și la activitățile de asanare și restructurare financiară a întreprinderilor în perioada postprivatizată. Activitățile de monitorizare în această perioadă au inclus acțiunile de control asupra îndeplinirii obligațiilor asumate de către cumpărători prin contractele de vânzare-cumpărare și a evoluției economico-financiare a întreprinderilor privatizate.

Pentru desfășurarea concursurilor sau negocierilor directe la privatizarea patrimoniului public a fost desemnată Comisia pentru desfășurarea concursurilor și negocierilor directe la privatizarea patrimoniului public⁴¹ (în continuare - Comisia), care a avut următoarele sarcini: desfășurarea concursurilor și negocierilor directe, totalizarea rezultatelor concursurilor sau negocierilor directe și determinarea câștigătorului acestora, examinarea și adoptarea deciziilor privind onorarea obligațiilor contractuale de către cumpărători, cu depunerea la Agenția Proprietății Publice (APP) a proceselor-verbale respective.

Constatări și concluzii

Conform Registrului privind îndeplinirea obligațiilor din contractele monitorizate, la 01.10.2007, APP a monitorizat activitatea postprivatizare la 22 de întreprinderi. Pachetul de acțiuni ale statului în aceste întreprinderi a fost vândut în anii 1998-2005, prin concursuri investiționale.

Reieșind din nivelul de executare a condițiilor contractuale privind efectuarea investițiilor, precum și a altor condiții stabilite în contractele de vânzare-cumpărare, abateri frecvente au fost constatate la 16 cumpărători, cele mai semnificative fiind următoarele:

- Neîndeplinirea în termen a obligațiilor contractuale privind efectuarea investițiilor și, în legătură cu aceasta, prolongarea termenului de efectuare a investițiilor (în unele situații, de la 4 până la 9 ani - S.A. „Elevatorul din Căușeni”) la 9 cumpărători, ceea ce a determinat faptul că din volumul total al investițiilor care urmau a fi efectuate în activitatea întreprinderilor privatizate într-o perioadă de la 3 până la 10 ani, în valoare de 390,6 mil. lei și 104,1 mil. dol. SUA, au fost efectuate doar 60,2% și, respectiv, 97,6% din acestea;

- Nerespectarea unor condiții prevăzute în contracte:

- dezvoltarea și eficientizarea capacităților de producție (S.A. „Elevatorul din Căușeni”, S.A. „Cereale Prut”);

- utilizarea investițiilor în scopurile prevăzute în contractele investiționale (S.A. „Cereale Prut”, Cinematograful „Columna”, or. Chișinău);

- crearea locurilor noi de muncă sau menținerea numărului acestora (S.A. „Cereale Prut” (a redus numărul locurilor de muncă de la 170 până la 53), S.A. „Toamna de Aur”, S.A. „Arnaut Petrol”, mun. Comrat, S.A. „Porumb” (a redus numărul locurilor de muncă de la 170 până la 18), S.A. „Fabrica de vin Cojușna”);

- sporirea volumului producției, lucrărilor și a vânzărilor nete (S.A. „Toamna de Aur”, S.A. „Agropetrol”, S.A. „Fabrica de vin Cojușna”, S.A. „Arnaut Petrol”, mun. Comrat);

- majorarea defalcărilor în buget (S.A. „Cereale Prut”).

Ca urmare, privatizarea întreprinderilor menționate nu a avut efectul economic scontat de asanare a situației economico-financiare a acestora. Majoritatea întreprinderilor nominalizate au înregistrat pierderi din cauza reducerii volumului producției și a vânzărilor nete, defalcările în buget s-au micșorat, creanțele au sporit, valoarea activelor nete și a mijloacelor fixe ale lor a scăzut, iar în unele situații acestea au înregistrat valori negative.

- Unii investitori, neonorându-și obligațiile contractuale, au înstrăinat unor persoane terțe acțiunile statului din următoarele societăți pe acțiuni: S.A. „Hotelul Chișinău”, S.A. „Mioara”, Bălți, S.A. „Calcar-Granit”, or. Ungheni, S.A. „Complexul hotelier Palace”, S.A. „Fabrica de prelucrare a semințelor de porumb din Răușel”, S.A. „Cariera Oziornoie”.

Deși unii cumpărători o perioadă îndelungată nu și-au respectat obligațiile stabilite în contractele inițiale, Comisia a luat deciziile de inițiere a procedurii de reziliere a contractelor de vânzare-cumpărare a acțiunilor statului în întreprinderile respective abia peste 7-9 ani.

⁴¹ Hotărârea Guvernului nr. 1523 din 26.11.2002 „Privind aprobarea componenței nominale a Comisiei pentru desfășurarea concursurilor și negocierilor directe la privatizarea patrimoniului public” (cu modificările ulterioare).

Analize

Abaterile stabilite au fost condiționate de următorii factori:

- Actele normative vizînd administrarea și deetimizarea proprietății publice⁴² nu reglementează obligativitatea asigurării condițiilor concursului pe toată perioada investițională, precum și nu delimitează distinct competențele și atribuțiile Comisiei și ale Agenției Proprietății Publice.
- Departamentul Privatizării și, ulterior, APP n-au monitorizat pe deplin activitatea postprivatizațională a întreprinderilor privatizate și respectarea de către cumpărătorii a obligațiilor prevăzute în contractele de vânzare-cumpărare a patrimoniului public. N-au aplicat măsurile corespunzătoare întru executarea obligațiilor și n-au procedat în situațiile respective la rezilierea contractelor.

Recomandări

Ministerului Economiei și Comerțului:

- efectuarea unei analize complexe a legalității și eficienței acțiunilor APP în procesul de asigurare a activității postprivatizare, cu întreprinderea măsurilor de redresare a situației.

Agenției Proprietății Publice:

- să efectueze inventarierea totală a întreprinderilor aflate în condiții de postprivatizare;
- să întreprindă măsuri, conform legislației, pentru lichidarea încălcărilor comise și respectarea drepturilor patrimoniale în interesele statului în perioada de postprivatizare;
- să elaboreze un act intern, prin care să reglementeze procedura de evidență și monitorizare a executării clauzelor contractelor investiționale.

Guvernului:

- reexaminarea compatibilității actelor normative cu legislația în vigoare vizînd administrarea și deetimizarea proprietății publice, în vederea stabilirii obligativității asigurării condițiilor concursului pe toată perioada investițională, precum și delimitării distincte a competențelor și atribuțiilor Comisiei și APP.

III.3. Reglementarea de stat a regimului proprietății funciare, ținerea Cadastrului funciar în perioada anilor 2006-2007 (9 luni)

Rezumat

Curtea de Conturi a constatat deficiențe în procesul executării reglementării de stat a regimului proprietății funciare de către Agenția Relații Funciare și Cadastru (ARFC), care au determinat: perfectarea și aprobarea Cadastrului funciar, în unele cazuri, cu schimbări neîntemeiate la categoriile de terenuri, în baza datelor neargumentate pe deplin, neaprobrate de către Consiliile raionale și municipale; tergiversarea înregistrării de stat a terenurilor proprietate publică; realizarea Programelor și planurilor naționale de acți-

uni în domeniul relațiilor funciare, cadastrului și evaluării bunurilor imobile, geodeziei, cartografiei și geoinformaticii cu unele abateri de la prevederile regulamentare; ratarea veniturilor la buget în urma înstrăinării terenurilor proprietate publică la prețul normativ, acesta nefiind actualizat la prețul de piață; executarea lucrărilor cadastrale și înregistrarea bunurilor imobile cu unele abateri pentru înlăturarea cărora se vor necesita cheltuieli suplimentare, care vor fi suportate de către proprietarii terenurilor.

Context

Acțiunile de control au avut drept obiectiv determinarea gradului de respectare de către Agenția Relații Funciare și Cadastru și unele întreprinderi din subordine a cadrului legislativ și normativ pri-

vind reglementarea de stat a regimului proprietății funciare, ținerii Cadastrului funciar, înregistrării de stat a terenurilor proprietate publică, precum și realizarea Programelor și planurilor naționale de acțiuni în domeniu.

⁴² Art.12 alin.(1) din Legea nr.627-XII din 04.07.1991 „Cu privire la privatizare”, art. 27 alin.(1), alin.(2) din Legea nr.1217-XIII din 25.06.1997 „Cu privire la Programul de privatizare pe anii 1997-1998”, pct.58 din Regulamentul concursurilor investiționale și comerciale și negocierilor directe privind privatizarea patrimoniului public, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.998 din 29.09.2000.

Constatări principale

Privind crearea și ținerea Cadastrului funciar:

- La 01.01.2007, Cadastrul funciar a fost aprobat de Guvern cu suprafața de 3384,6 mii ha, inclusiv terenuri agricole - 2511,8 mii ha, din care 781,3 mii ha (23,1%) reprezintă cota statului, 728,7 mii ha (21,5%) – a unităților administrativ-teritoriale, iar 1874,7 mii ha (55,4%) se află în proprietate privată.
- Datele din Cadastrul funciar republican privind unele categorii de terenuri, la 01.01.2007, nu corespundeau datelor din Cadastrele funciare ale unităților administrativ-teritoriale. Astfel, suprafața terenurilor agricole din Cadastrul funciar republican (1974,1 mii ha) este majorată cu 24,3 mii ha din contul terenurilor din fondul de rezervă al primăriilor.
- În anul 2006, suprafața terenurilor satelor, orașelor, municipiilor, destinate construcției caselor de locuit, s-a mărit, față de anul 2005 cu 10,5 mii ha, inclusiv în r-nele Căușeni (4848 ha) și Ștefan Vodă (3789 ha), din cauza trecerii neîntemeiate a terenurilor destinate grădinilor (cu destinație agricolă) din extravilan în terenuri destinate loturilor de lângă casă în intravilan, prin ce nu s-au respectat prevederile art.43 din Codul funciar.
- Conform datelor din Cadastrul funciar, în mun. Chișinău, la 01.01.2007, din terenurile cu suprafața de 12301 ha (cu excepția terenurilor localităților din componența municipiului), terenurile aferente construcțiilor neidentificate constituie 1289 ha, sau 10,4%; terenurile destinate dezvoltării sociale a orașului – 259,4 ha, inclusiv 182,3 ha – loturi pentru legumicultură, atribuite provizoriu.

Privind realizarea Programelor și planurilor naționale în domeniu:

- ARFC a executat parțial lucrările prevăzute în „Programul de măsuri privind implementarea noului sistem de evaluare a bunurilor imobile în scopul impozitării”, aprobat prin Hotărîrea Guvernului⁴³. N-au fost evaluate 400,0 mii ha de terenuri agricole cu construcțiile amplasate pe acestea, preconizate în Program.
- În cadrul realizării Programului Național „Satul Moldovenesc” (2005-2015), aprobat prin Hotă-

rîrea Guvernului⁴⁴, potrivit datelor ARFC, din 2147 ha planificate pentru crearea noilor fișii forestiere, au fost valorificate numai 59 ha (2,7%).

Privind înregistrarea de stat a terenurilor proprietate publică:

- La 01.10.2007, din cele 781,3 mii ha de terenuri proprietate publică, ARFC a eliberat titluri de autentificare a dreptului deținătorului de teren și a înregistrat în Registrul Cadastral al Deținătorilor de Terenuri doar 3,5 mii ha de terenuri proprietate publică (0,4%).
- Din suprafața de 35,0 mii ha de terenuri agricole ale 102 întreprinderi de stat, conform legii⁴⁵, ARFC a finalizat lucrările ce țin de identificarea, inventarierea cantitativă și calitativă, precum și de elaborarea planurilor cadastrale și titlurilor de autentificare a dreptului deținătorului de teren doar pe o suprafață de 465,1 ha (1,3%)

Privind legalitatea înstrăinării și plenitudinii înregistrării de stat a terenurilor și a drepturilor deținătorilor acestora în registrul bunurilor imobile:

- Unele instituții și întreprinderi de profil din țară, la înstrăinarea terenurilor proprietate publică, în procesul stabilirii suprafețelor terenurilor aferente obiectelor private, inclusiv a celor considerate ca fiind utilizate în procesul tehnologic, cu aplicarea la ultimele a coeficientului 0,3, au fost aplicate prevederi legale depășite la acel moment.
- Situația creată, cînd prețurile normative sînt mult mai mici față de cele de piață, a dat posibilitate cumpărătorilor de terenuri proprietate publică, după achitarea costului integral, să le înstrăineze la prețuri de piață, fapt care a lipsit bugetul consolidat de mijloace financiare semnificative în sumă de cca 63,3 mil.lei.
- Controlul selectiv al documentelor anexate la dosarele OCT, efectuat la 17 obiecte ale administrației publice locale, a stabilit terenuri înstrăinate cu suprafața de 14,93 ha, comercializate cu 6,7 mil. lei, inclusiv terenuri ca fiind utilizate în procesul tehnologic, cu aplicarea coeficientului 0,3, cu suprafața de 12,57 ha, înstrăinate cu 3,4 mil.lei. Șase terenuri din acestea, cu suprafața de 5,50 ha, care s-au comercializat la prețul normativ de 1,7 mil. lei, ulterior au fost înstrăinate la prețul de piață de 65,1 mil. lei.

⁴³ nr.670 din 09.06.2003 “Despre aprobarea Programului de măsuri privind implementarea noului sistem de evaluare a bunurilor imobile în scopul impozitării”.

⁴⁴ nr.242 din 01.03.2005 „Cu privire la aprobarea Programului Național „Satul Moldovenesc” (2005-2015)”.

⁴⁵ nr.668-XIII din 23.11.1995 „Pentru aprobarea Listei unităților ale căror terenuri destinate agriculturii rămîn în proprietatea statului” (cu modificările și completările ulterioare).

Analize

Neregularitățile constatate la executarea reglementării de stat a regimului proprietății funciare au fost cauzate de următorii factori:

- Nerespectarea prevederilor legale în domeniul funciar⁴⁶ de către deținătorii terenurilor de stat, care nu au înaintat spre înregistrare bunurile imobile și drepturile asupra lor, fapt care a determinat înregistrarea unor indici foarte scăzuți în domeniul eliberării titlurilor de autentificare a drepturilor deținătorilor de terenuri.
- Până în luna martie 2008 n-a fost soluționată problema implementării unui mecanism de control la nivel central asupra utilizării și protecției terenurilor, conform normelor legale⁴⁷. Din luna august 2005, această atribuție a fost exclusă din competențele ARFC, fără a fi atribuită altei autorități publice centrale.
- Controlul insuficient din partea ARFC asupra activității instituțiilor și întreprinderilor de profil din subordine.
- Prezența unor lacune și ambiguități în actele normative și legislative ce țin de domeniul funciar, precum și aplicarea în unele situații a unor prevederi legale depășite, în special la evaluarea terenurilor și înstrăinarea și stabilirea criteriilor de determinare a terenurilor utilizate în procesul tehnologic.

⁴⁶ Art. 4 și art.5 din Legea nr. 1543 –XIII din 25.02.1998 „Privind cadastrul bunurilor imobile”.

⁴⁷ Art.20 alin.(2) din Legea nr.1247-XII din 22.12.1992 „Privind reglementarea de stat a regimului proprietății funciare, cadastrul funciar de stat și monitoringul funciar” (cu modificările ulterioare).

Recomandări

Agenției Relații Funciare și Cadastru:

- *asigurarea unui control eficient asupra utilizării conforme a proprietății statului, inclusiv inventarierea terenurilor atribuite în gestiune economică întreprinderilor subordonate, înregistrarea acestora în registrul bunurilor imobile și în evidența contabilă, concretizarea mărimii capitalului social, cu introducerea modificărilor în statut, precum și reflectarea în contractele încheiate cu administratorii a patrimoniului transmis în gestiune.*

Guvernului:

- *examinarea oportunității creării serviciilor concentrate ale ARFC în teritoriu, precum și a instituirii unui mecanism de control asupra utilizării și protecției terenurilor;*
- *examinarea conformității actelor normative și legislative ce țin de domeniul funciar, în vederea echilibrării acestora cu dezvoltarea pieței bunurilor imobile în Republica Moldova și comercializarea terenurilor în condițiile economiei de piață;*
- *să urgenteze procesul de delimitare a terenurilor proprietate publică.*

Capitolul IV. Alte competențe atribuite prin lege

IV.1. Aviz la Raportul financiar al Comisiei Electorale Centrale

Rezumat

În urma controlului Curtea de Conturi a confirmat că Raportul financiar al CEC prezintă situația financiară reală.

Totodată, la CEC și comisiile electorale s-au consemnat unele deficiențe la utilizarea mijloacelor financiare, care, în fond, au fost determinate

de cadrul legislativ ambiguu.

Recomandăm Parlamentului să examineze oportunitatea prezentării de către CEC a propunerilor referitor la ajustările necesare în Codul electoral prin prisma uniformizării aplicabilității prevederilor acestuia, precum și a compatibilității lui cu alte acte legislative în vigoare.

Context

În conformitate cu prevederile legale⁴⁸, Curtea de Conturi a efectuat controlul la CEC și 30 de consilii electorale de circumscripție ale unităților administrativ-teritoriale de nivelul al doilea, având drept obiectiv prezentarea avizului la Raportul financiar al CEC asupra gestionării mijloacelor financiare alocate pentru desfășurarea alegerilor locale generale din 3 iunie 2007⁴⁹.

Constatări:

Conform Legii nr.348-XVI, pentru desfășurarea alegerilor locale generale din 3 iunie 2007, au fost precizate alocații definitive în volum de 32,3 mil. lei. Potrivit datelor din Raportul financiar al CEC, cheltuielile pentru desfășurarea alegerilor s-au executat în sumă totală de 27,9 mil. lei, sau la nivel de 86,3% față de cele precizate. La data întocmirii Raportului (01.11.2007), soldul alocațiilor neutilizate a însumat 4,4 mil. lei, formarea căruia, în fond, a fost cauzată de programarea neconformă a mijloacelor necesare pentru desfășurarea alegerilor.

La CEC și unele consilii electorale de circumscripție de nivelul II s-au constatat unele abateri la gestionarea mijloacelor alocate pentru desfășurarea alegerilor locale, raportate deja CEC, printre care:

- unor funcționari publici și angajați din sfera bugetară degrevați de atribuțiile de la locul de muncă permanent li s-au achitat salarii atât de la locul de muncă, cât și din contul resurselor bugetare alocate pentru desfășurarea alegerilor. Astfel de situații au fost consemnate la remunerarea mun-
- cii persoanelor degrevate de atribuțiile de la locul de muncă permanent, care și-au exercitat activitatea în consiliile electorale de circumscripție din raioanele Rîșcani, Florești, Soroca, Strășeni, Glodeni, Fălești, Cimișlia și mun. Chișinău;
- unii funcționari publici s-au angajat pentru activitate în cadrul consiliilor și birourilor electorale în baza contractelor individuale de muncă, fără a fi degrevați de atribuțiile de la locul de muncă permanent, prin ce nu s-au respectat prevederile legale⁵⁰;
- la cele 30 de consilii electorale de circumscripție de nivelul II, supuse controlului, s-au utilizat suplimentar pentru salarizarea persoanelor nominalizate mijloace bugetare în sumă totală de 1539,3 mii lei, precum și s-au achitat plăți aferente acestora în sumă de 384,8 mii lei;
- din contul alocațiilor preconizate pentru desfășurarea alegerilor locale pe anul 2007 au fost achitate datoriile creditoare formate în anii 2005-2006, la grupa 8 „Autorități și servicii cu destinație generală neatribuite la alte grupe”, în sumă totală de 86,9 mii lei;
- consiliile electorale de circumscripție din raioanele Cahul, Căușeni, Cantemir n-au întreprins măsuri în vederea încasării datoriilor debitoare formate la executarea devizelor de cheltuieli pentru desfășurarea alegerilor locale;

⁴⁸ Art.35 alin.(3) din Codul electoral, aprobat prin Legea nr.1381-XIII din 21.11.1997.

⁴⁹ Raportul financiar al CEC asupra gestionării mijloacelor financiare alocate pentru desfășurarea alegerilor locale generale din 3 iunie 2007, la situația din 1 noiembrie 2007, remis pentru avizare Curții de Conturi prin scrisoarea CEC nr.9/140 din 13.11.2007.

⁵⁰ Art.11 alin.(3) lit.a) din Legea serviciului public nr.443-XIII din 04.05.1995.

- achizițiile publice au fost efectuate cu unele abateri de la prevederile Legii achiziției de mărfuri, lucrări și servicii pentru necesitățile statului;
- contabilitatea CEC a efectuat unele cheltuieli neargumentate în sumă de 50,1 mii lei, din care, pe parcursul controlului, la bugetul instituției s-au restabilit 30,0 mii lei și la bugetul de stat – suma de 20,1 mii lei.

Analize:

Problemele și neajunsurile constatate la utilizarea mijloacelor bugetare alocate pentru desfășurarea alegerilor locale generale au fost determinate, în fond, de:

- lipsa unui mecanism bine determinat de degrevare de atribuțiile de la locul de muncă permanent în perioada electorală a funcționarilor publici și a altor angajați din sfera bugetară, precum și de salarizare a acestora în perioada menționată;
- ambiguitățile existente în reglementările Codului electoral în ceea ce privește salarizarea membrilor consiliilor și birourilor electorale.

Recomandări Parlamentului:

- *Examinarea oportunității prezentării de către Comisia Electorală Centrală a unei sinteze generalizate privind practica de aplicare a legislației în cadrul campaniei electorale și a propunerilor referitor la ajustările necesare în Codul electoral în vederea:*
  - *uniformizării indicatorilor economici aplicabili la salarizarea și achitarea recompenselor membrilor consiliilor și birourilor electorale pentru activitatea în perioada electorală, cu indicarea sursei și modului de informare a organelor electorale despre cuantumul lor;*
  - *reglementării clare a procedurii de degrevare de atribuțiile de la locul de muncă permanent a funcționarilor publici și angajaților din sfera bugetară prin prisma compatibilității exercitării atribuțiilor atât la locul de muncă permanent, cât și în cadrul organelor electorale;*
  - *armonizării unitare a prevederilor Codului electoral referitor la modul de salarizare a funcționarilor publici în perioada desfășurării activității lor în cadrul consiliilor și birourilor electorale, inclusiv în baza contractelor individuale de muncă, ținându-se cont de restricțiile reglementate în alte acte legislative.*

IV.2. Avizarea proiectelor de acte normative

Rezumat

În temeiul art.26 din Legea nr.312-XIII, Curtea de Conturi a prezentat Parlamentului, în termenele stabilite, avizele la proiectele:

- Legii bugetului de stat pe anul 2008;
- Legii bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2008;
- Legii fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2008.

Examinarea proiectelor menționate s-a efectuat la fața locului, prin studierea documentelor de fundamentare a bugetelor respective, verificarea corectitudinii calculului și respectării normelor procesului bugetar, caracteristice etapei de plani-

ficare bugetară. Pentru elaborarea avizelor, Curtea de Conturi a utilizat aproximativ 300 om/zile.

În pofida faptului că multe din propunerile Curții de Conturi n-au fost luate în considerație în procesul examinării proiectelor concrete, practica denotă că autorii proiectelor de legi bugetare țin cont de majoritatea acestor propuneri în perioadele ulterioare.

Suplimentar, Curtea de Conturi a supus examinării 16 proiecte de acte legislative și normative ce prezintă interes pentru activitatea sa de control. În majoritatea cazurilor, obiecțiile și propunerile Curții de Conturi referitor la proiectele respective au fost luate în considerație de către autorii proiectelor de legi sau de acte normative, fapt ce denotă rezultativitatea participării Curții de Conturi la îmbunătățirea managementului finanțelor publice.

Constatări:

- **Avizul la proiectul Legii bugetului de stat pe anul 2008**

Ministerul Finanțelor pentru prima dată a elaborat și prezentat Guvernului proiectul Legii bugetului de stat pe anul 2008 într-un format nou, implementând practicile internaționale.

- **Avizul la proiectul Legii bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2008**

Se menționează nerespectarea competențelor legale în procesul de elaborare a proiectului Legii bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2008 de către autoritățile responsabile de elaborarea și promovarea politicii statului în domeniul asigurărilor sociale de stat și organul responsabil de executarea BASS. În pofida faptului că proiectul legii nominalizate urmează să fie elaborat de către Ministerul Sănătății și Protecției Sociale și Ministerul Finanțelor, acesta a fost prezentat de către Casa Națională de Asigurări Sociale.

Curtea de Conturi a constatat existența riscului de neexecutare a bugetului atât pe anul 2007, cât și pe anul 2008. Raportul privind executarea BASS pe anul 2007 a confirmat această constatare.

Avizul conține concluzia privind subestimarea cheltuielilor la compensațiile nominative pentru gazul lichefiat și cărbune, fapt care nu a fost luat în calcul.

- **Avizul proiectului Legii fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2008**

Ca și în anii precedenți, proiectul Legii fondu-

rilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2008 a fost elaborat și prezentat Guvernului de către CNAM, dar nu de către Ministerul Sănătății, de comun acord cu Ministerul Finanțelor, astfel nerespectându-se competențele între organele responsabile de elaborarea politicilor în domeniul asistenței medicale și organul responsabil de executarea bugetului FAOAM.

Curtea de Conturi consideră că utilizarea mai eficientă a mijloacelor din Fondul măsurilor de profilaxie ar fi posibilă doar prin identificarea concretă a unor scopuri prioritare în domeniul protecției sănătății populației, prevenirii îmbolnăvirilor și supravegherii sanitaro-epidemiologice, cu elaborarea și aprobarea unui program concret de realizare a acestora.

În pofida faptului că de multe din propunerile Curții de Conturi nu se ține seama în procesul examinării proiectelor concrete, practica denotă că autorii proiectelor de legi bugetare iau în considerație majoritatea propunerilor Curții de Conturi în perioadele ulterioare.

- **Avizarea altor proiecte de acte normative**

Avizarea de către Curtea de Conturi a avut drept scop realizarea unor principii unificate în domeniul procesului bugetar și reglementării utilizării mijloacelor publice în vederea susținerii priorităților stabilite în procesul de armonizare a legislației Republicii Moldova cu legislația comunitară, precum și întru realizarea recomandărilor expuse de Curtea de Conturi în hotărârile sale pe diferite domenii.

Capitolul V.

Indicatorii activității de control/audit și de monitorizare

V.1. Rezultatele activității de control/audit și de monitorizare a executării cerințelor și recomandărilor Curții de Conturi

V.1.1. Activitatea de control/audit

Rezumat

Activitatea de control/audit a Curții de Conturi s-a desfășurat în conformitate cu Programul activității de control/audit pentru anul 2007, în acesta fiind prevăzute 48 de acțiuni de control. Suplimentar, Curtea de Conturi a realizat 14 acțiuni de control, numărul total constituind 62.

Din numărul controalelor sus-menționate, în

conformitate cu art.5 alin.(4) din Legea nr.312-XIII, 3 controale au fost efectuate la solicitarea fracțiunilor parlamentare, care au avut ca obiectiv verificarea corectitudinii utilizării mijloacelor financiare publice, legalității și regularității operațiilor economico-financiare.

Din totalul de 2015 entități pasibile controlului/auditului, conform Registrului Unic, au fost verificate/auditate 368 de entități (cca 20%).

Structura entităților controlate se prezintă astfel:

Nr. d/o	Indicatorii Registrului Unic	Entitățile pasibile controlului/auditului conform Registrului Unic	Entități controlate/auditate					
			2005	%	2006	%	2007	%
1	Autorități publice și subdiviziuni subordonate, inclusiv:	1214	172	36,4	230	46,7	220	59,8
	Organe ale administrației de stat cărora se subordonează fondurile speciale	27	2		10		11	
2	Autorități ale administrației publice locale de nivelul II și I	437	186	39,2	213	43,3	99	26,9
3	Persoane juridice care beneficiază de garanții guvernamentale pentru credite, de subvenții și de alte forme de sprijin financiar din partea statului	7	2	0,4				
4	Persoane juridice (Î.S.) care administrează, în baza unui contract, bunurile patrimoniului public	215	28	5,9	16	3,3	22	6,0
5	Persoane juridice (S.A.) care dispun de capital social de stat integral sau mai mult de 50%	142	12	2,5	5	1,0	4	1,1
6	Alte entități controlate		74	15,6	28	5,7	23	6,2
Total		2015	474	100,0	492	100,0	368	100,0

V.1.2. Hotărârile Curții de Conturi pe marginea controalelor/auditelor

Rezumat

În rezultatul controalelor/auditelor efectuate de Curtea de Conturi, au fost întocmite 353 de Acte de control și 15 Rapoarte de audit, inclusiv 92 de Acte de control intermediare, potrivit procedurilor legale specifice Curții de Conturi.

În urma examinării rezultatelor misiunilor de control/audit efectuate, au fost adoptate 66 de hotărâri și s-au formulat 694 de cerințe și recomandări, orientate spre înlăturarea încălcărilor și deficiențelor, optimizarea managementului financiar și sporirea eficienței administrării patri-

moniului public.

Majoritatea hotărârilor Curții de Conturi au fost remise Guvernului, pentru informare și luare de atitudine, iar unele din ele au fost remise Președintelui Republicii Moldova și Parlamentului, pentru informare.

Potrivit prevederilor legale, 9 hotărâri au fost remise, pentru examinare după competență, organelor de drept, inclusiv: 1 – Procuraturii Generale și 8 – Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției.

Indicatorii respectivi privind realizarea hotărârilor Curții de Conturi, pentru perioada raportată, se prezintă în tabelul de mai jos:

Totalitatea hotărârilor adoptate, expediate entităților controlate/ auditate		66
Numărul de hotărâri luate la control de Președintele Republicii Moldova, Parlament		15
Totalitatea hotărârilor remise pentru informare	Președintelui Republicii Moldova	18
	Parlamentului	23
	Guvernului	28
	Ministerulului Finanțelor	33
	Procuraturii Generale/ CCCEC	1/8
	Altora autorități interesate	44
Totalitatea cerințelor și propunerilor/ recomandărilor		694
Numărul cerințelor, propunerilor/ recomandărilor executate		572
Numărul cerințelor, propunerilor /recomandărilor neexecutate		122
Total entități cărora le-au fost remise hotărârile pentru executare		278

Unele autorități publice centrale și locale au întreprins măsuri de lichidare a încălcărilor și neajunsurilor constatate la formarea și utilizarea finanțelor publice și la administrarea patrimoniului public, astfel încât în perioada de gestiune au fost executate in-

tegral 40 (ori 61%) din totalul hotărârilor adoptate. Principalii indicatori ai activității de control/audit și de monitorizare a executării cerințelor și recomandărilor Curții de Conturi, în perioada anilor 2005-2007, se prezintă în următorul tabel:

Nr. d/o	Indicatori	2007	2006	2005
1.	Acțiuni de control/audit realizate, total	62	63	67
	- inclusiv la solicitarea fracțiunilor parlamentare	3	4	2
2.	Acte de control/Rapoarte de audit întocmite în rezultatul misiunilor de control/audit realizate	368	491	572
3.	Volumul de mijloace publice pasibile controlului (mil.lei)	21945,7	17056,3	11592,2
4.	Volumul de mijloace publice controlate (mil.lei)	13162,7	10040,0	7701,4
5.	Ponderea mijloacelor publice controlate în volumul total de mijloace pasibile controlului (%)	59,9	58,9	66,4
6.	Valoarea încălcărilor financiare constatate, în total (mil.lei), inclusiv: - impozite tănuite (diminuate), taxe și alte plăți (mil.lei) - diminuarea valorii patrimoniului, delapidări, lipsuri, înstrăinări ilegale ale mijloacelor (mil.lei) - alte încălcări financiare	219,0 109,3 108,9 0,8	199,0 36,1 161,7 1,2	68,7 17,2 51,5 -
7.	Numărul ședințelor desfășurate de Curtea de Conturi, inclusiv: - pe rezultatele misiunilor de control/audit	106 70	106 78	72 57
8.	Numărul hotărârilor adoptate în rezultatul misiunilor de control/audit	66	70	49
9.	Numărul cerințelor și recomandărilor formulate	694	671	792
10.	Numărul cerințelor și recomandărilor din hotărârile Curții de Conturi executate	572	604	712
11.	Materiale remise organelor de drept	9	5	14
12.	Suma mijloacelor restituite, în total (mil.lei), inclusiv: - percepute impozite tănuite, taxe și alte plăți la buget - restabilite în evidență mijloace sustrate, înstrăinate ilegal, lipsuri - alte încasări	128,2 15,9 111,5 0,8	168,8 8,4 160,5 -	68,2 37,0 31,2 -
13.	Numărul persoanelor sancționate disciplinar	42	126	164
14.	Cheltuieli pentru întreținerea Curții de Conturi (mil.lei)	14,7	12,8	11,6
15.	Mijloace restituite la 1 leu cheltuieli pentru întreținerea Curții de Conturi (mii lei)	8,6	13,2	5,9

V.1.3. Sinteza acțiunilor/măsurilor întreprinse de către entități în vederea executării cerințelor și recomandărilor Curții de Conturi

Rezumat

Autoritățile administrației publice centrale și locale au întreprins măsuri de lichidare a încălcărilor constatate la formarea și utilizarea finanțelor publice, la administrarea patrimoniului public, care au fost orientate spre: încasarea veniturilor în buget; diminuarea sau achitarea integrală a datoriilor creditoare și încasarea datoriilor debitoare; înregistrarea în evidență a patrimoniului public; majorarea valorii inițiale de bilanț a fondurilor fixe după efectuarea reparațiilor capitale și reconstrucțiilor; înregistrarea în evidență a construcțiilor finalizate, finanțate din mijloacele alocate pentru investiții capitale; înregistrarea la OCT a bunurilor imobile; restabilirea în buget a

mijloacelor utilizate neregular; rambursarea împrumuturilor în bugetul local; micșorarea restanțelor contribuabililor față de bugetul local; virarea la bugetul de stat a transferurilor cu destinație specială; restituirea în bugetul local a mijloacelor financiare neutilizate. Valoarea totală a mijloacelor restituite, restabilite în evidență după lichidarea încălcărilor se estimează în sumă de 128,2 mil. lei.

Totodată, unele ministere și autorități administrative n-au conștientizat în măsură deplină responsabilitățile sale, ca executori de buget, la capitolul înlăturarea încălcărilor și lacunelor constatate de controalele efectuate.

- **Ministerul Finanțelor** a operat modificările corespunzătoare în Clasificația bugetară în scopul definirii clare a statutului mijloacelor provenite din transferurile de 25% din salariul persoanelor care fac serviciul de alternativă și al reflectării corecte la executarea părții de venituri și părții de cheltuieli ale bugetului; au fost anulate înscrierile în fișele personale ale beneficiarilor de împrumut, care nu au confirmat datoriile în sumă de 1033,2 mii dolari SUA; mijloacele alocate din Fondul de rezervă al Guvernului și neutilizate la finele anului 2006 de MTGD în sumă de 60,1 mii lei au fost redistribuite între capitolele Clasificației bugetare, iar **Ministerului Culturii și Turismului** i-a fost micșorată suma alocațiilor cu 202,5 mii lei (mijloace nefolosite).
- **IFPS** a aplicat prevederile legale referitor la modul de executare silită a obligațiilor fiscale neonorate în termen de către agenții economici, ceea ce a contribuit la încasarea în buget a datoriilor în sumă de 9,5 mil. lei.
- **CNAS** a conformat structura veniturilor BASS la clasificația bugetară. Biletele de odihnă și tratament nedistribuite au fost raportate la cheltuieli efective în sumă de 2786,4 mii lei, pe măsura repartizării și utilizării lor de către beneficiari. A fost elaborat proiectul Strategiei de Dezvoltare a Tehnologiilor Informaționale în cadrul CNAS pe perioada anilor 2008-2010.
- **CNAM** a întreprins măsuri de identificare a contingentului real al persoanelor fizice și juridice pentru încadrarea integrală a acestora în sistemul asigurărilor obligatorii de asistență medicală. MF și BNM au elaborat și au implementat mecanismul de gestionare a veniturilor FAOAM prin CUT.
- **MAIA** a restituit integral în buget mijloacele în sumă de 212,2 mii lei, acordate nejustificat din fondul de subvenționare a producătorilor agricoli, iar față de persoanele care au comis încălcări la administrarea mijloacelor destinate sectorului agrar au fost aplicate sancțiuni disciplinare.
- **IFPS**, în vederea asigurării plenitudinii colectării și corectitudinii obligațiilor fiscale, a elaborat proiectul Conceptului de evaluare, clasificare a restanțelor în grupuri după factorii de risc. Consiliul Coordonator al IFPS a aprobat și a remis subdiviziunilor, pentru implementare, Sistemul de evaluare a performanțelor Serviciului Fiscal de Stat. Printr-un ordin comun al IFPS și CNAM, a fost elaborat ca mostră Actul de verificare privind încasarea veniturilor în fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală. Conform Clasificației bugetare, au fost operate unele modificări în formularul Informația privind sumele primelor de asigurare a asistenței medicale, a amenzilor și a sancțiunilor administrative calculate. Prin dispoziții trezoreriale, suma de 124,3 mii lei, înscrisă incorect ca achitări la FAOAM în conturile personale ale contribuabililor, a fost atribuită la încasări în bugetul de stat.
- **Beneficiarii de investiții capitale** au transferat defalcări în fondul special pentru finanțarea lucrărilor de constituire a bazei normative în construcții în sumă de 481,6 mii lei; Consiliile raionale Cimișlia, Căușeni și Rezina au înregistrat în evidența contabilă gazoductele construite,

confirmate prin procesele-verbale de recepție finală a lucrărilor, în valoare de 9,3 mil. lei, precum și apeducte, cazangerii etc. în valoare de 0,7 mil. lei.

- Unele entități n-au întreprins măsuri de rigoare în vederea executării cerințelor și recomandărilor Curții de Conturi. Printre autoritățile care n-au reacționat adecvat la cerințele respective se nominalizează: AȘM, MET; ACDT; Agenția Sportului; Consiliul local s. Cimișeni (r-nul Criuleni), hotărârile Curții de Conturi pe marginea controalelor efectuate la aceste entități rămânând în continuare neexecutate. În această ordine de idei, Curtea de Conturi și-a intensificat acțiunile în vederea asigurării executării conforme de către entitățile controlate a cerințelor și recomandărilor din hotărârile adoptate, ce se caracterizează prin: acțiuni de avertizare în formă scrisă a 73 de entități – pentru neexecutare; 24 de demersuri de solicitare suplimentară a informației adecvate și a documentelor justificative corespunzătoare; informarea într-un caz a organului de resort ierarhic superior, pentru luare de atitudine în legătură cu neexecutarea de către entitățile din subordine a cerințelor din hotărârile respective; întocmirea într-un caz a procesului-verbal la constatarea comiterii contravenției administrative prevăzute de art. 1749 din Codul cu privire la contravențiile administrative; deplasare la entitate în 3 cazuri.

Cele sus-menționate denotă o situație îngrijorătoare privind nivelul responsabilității publice pentru gestionarea eficientă a banilor publici și a patrimoniului public, condiție importantă și obligatorie în asigurarea unui management financiar public eficient.

Conform rezultatelor controalelor pentru perioada de gestiune, întru executarea recomandărilor Curții de Conturi, a fost optimizat cadrul legislativ și normativ, ceea ce va avea un impact pozitiv asupra acumulărilor suplimentare în buget și administrării eficiente a patrimoniului public.

- Au fost operate unele modificări în Codul fiscal al Republicii Moldova, prin excluderea din art.8 a prevederilor alin. (1) lit. d) ce reglementau beneficierea de facilități fiscale; s-a modificat art.37

alin.(2) din Legea privind calitatea în construcții, fiind revăzut mecanismul de constituire a bazei normative în construcții pe obiectele finanțate din bugete.

- A fost adus în concordanță pct.22 din Statutul CNAS cu prevederile art.46 din Legea nr.489-XIV din 06.07.1999; a fost completat Nomenclatorul lucrărilor efectuate și serviciilor prestate, contra plată, de instituțiile subordonate Aparatului Guvernului și tarifelor la acestea.
- A fost perfecționat cadrul juridic și la nivel de acte normative departamentale: Ministerul Finanțelor a aprobat schema Notei explicative la Raportul privind executarea bugetelor instituțiilor publice finanțate de la buget și unele modificări și completări la Instrucțiunea privind evidența contabilă în instituțiile publice. Departamentul de executare al Ministerului Justiției a aprobat Nomenclatorul dosarelor aparatului central și ale oficiilor de executare, precum și Regulamentul cu privire la darea de seamă statistică.
- Prin Hotărârile Curții de Conturi, Guvernului i-au fost înaintate recomandări referitor la: oportunitatea modificării unor acte legislative în vigoare privind reglementarea modalității de inițiere, proiectare, achiziționare a lucrărilor de importanță prioritară (națională, strategică), care în unele cazuri s-au operat prin acte departamentale neprevăzute de lege; reexaminarea Regulamentului Administrației de Stat a Aviației Civile, întru evitarea utilizării unor standarde duble; conformarea Hotărârii Guvernului nr.1258 din 01.11.2006 „Privind salarizarea personalului unor direcții finanțate de la buget” la prevederile Legii nr.355-XVI din 23.12.2005 în ce privește stabilirea mărimii maxime a premiilor pentru conducători; reexaminarea competențelor organelor administrației publice de specialitate în domeniul activităților ce rezultă din acumularea veniturilor în fondul rutier. Însă, Guvernul n-a întreprins măsuri de aducere în concordanță a actelor sale normative cu legislația în vigoare, precum și n-a inițiat propuneri de modificare ori completare a actelor normative privind excluderea unor situații de ordin reglementar, descrise în hotărârile Curții de Conturi.

V.2. Măsurile întreprinse în vederea înlăturării neajunsurilor și încălcărilor constatate în Raportul Curții de Conturi asupra modului de gestionare a resurselor financiare publice din exercițiul bugetar 2006

Rezumat

La 13.07.2007, Parlamentul a adoptat Hotărârea nr.167-XVI, prin care, potrivit art.3, Guvernul urma să asigure executarea recomandărilor Curții de Conturi, expuse în Raport, punând accentul pe:

- dezvoltarea potențialului autorităților administrației publice în realizarea politicilor bugetare;
- optimizarea cheltuielilor și asigurarea integrității patrimoniului;
- gestionarea eficientă a datoriei publice;
- orientarea politicii bugetar-fiscale spre obiectivul de dezvoltare economică.

Analiza măsurilor întreprinse de autoritățile publice centrale și locale, alte entități supuse controlului în vederea înlăturării neajunsurilor și încălcărilor constatate în Raportul Curții de Conturi asupra modului de gestionare a resurselor financiare publice din exercițiul bugetar 2006 denotă că Guvernul, prin intermediul ministerelor, serviciilor, agențiilor, altor autorități publice centrale, a întreprins unele măsuri de ordin organizatoric, legislativ, metodologic, disciplinar orientate spre consolidarea managementului financiar și creșterea responsabilității acestora pentru utilizarea mijloacelor publice.

Urmare monitorizării implementării recomandărilor Curții de Conturi, expuse în Raport, se constată întreprinderea măsurilor în vederea îmbunătățirii gestionării resurselor financiare publice și a patrimoniului public, care se exprimă prin:

- Ministerul Finanțelor a determinat un șir de acțiuni orientate spre sporirea cerințelor față de executorii primari de buget vizînd ridicarea nivelului de fundamentare și prezentare a propunerilor de buget în conformitate cu strategiile ramurale adoptate.
- Cerințele de întocmire, fundamentare și prezentare a propunerilor de buget au fost incluse în Normele metodologice privind elaborarea de către autoritățile publice centrale a propunerilor la bugetul de stat pe anul 2008.
- CNAS a implementat sistemul informațional integrat, care va permite ținerea evidenței transferurilor de mijloace pentru efectuarea plăților pe tipuri de plăți și îmbunătățirea managementului cheltuielilor, precum și crearea contului unic personal pentru fiecare beneficiar.
- Prin intermediul Direcțiilor generale finanțe, activitatea autorităților publice locale a fost intensificată, inclusiv la compartimentul analiza sur-

selor de venituri și urmărirea încasării veniturilor bugetelor locale.

- Pe parcursul perioadei de gestiune, autoritățile executive ale UAT au efectuat analiza restanțelor contribuabililor față de bugetele locale, cu întreprinderea acțiunilor concrete de lichidare a acestora.
- Comitetul executiv al Găgăuziei a asigurat controlul asupra reflectării în evidența contabilă a instituțiilor publice a obiectelor construite pe teritoriul UTA în sumă de 11,0 mil.lei și a majorat valoarea obiectelor reconstruite cu 8,5 mil.lei. Primăria mun. Comrat a micșorat, la 01.09.2007, datoriile debitoare și creditoare cu 427,7 mii lei și, respectiv, cu 130,0 mii lei.

Totodată, unele autorități publice centrale și locale nu au întreprins toate măsurile de rigoare în vederea lichidării neajunsurilor și încălcărilor constatate, astfel nerealizînd scopurile și obiectivele de bază în administrarea patrimoniului și finanțelor publice. Ca rezultat, n-au fost soluționate integral problemele relevate de Curtea de Conturi în Raportul pe anul 2006 ce vizează: domeniul patrimoniului public; estimarea veridică și argumentată din punct de vedere economic a veniturilor și cheltuielilor bugetelor UAT; asigurarea unui mediu

de control intern în cadrul entităților; elaborarea unui plan de acțiuni pentru înregistrarea dreptului asupra bunurilor publice la organele cadastrale; intensificarea controlului asupra utilizării mijloacelor alocate din buget destinate finanțării investițiilor capitale; asigurarea legalității, regularității și economicității utilizării mijloacelor publice locale; intensificarea controlului asupra formării și încasării mijloacelor fondului special pentru finanțarea lucrărilor de constituire a bazei normative în construcții.

Conform situației din 01.01.2008, n-au fost executate 122 de cerințe și recomandări, iar la

01.04.2008 - 69, inclusiv de către: Guvernul Republicii Moldova - 3 cerințe; Ministerul Finanțelor - 5; Ministerul Educației și Tineretului - 3; Ministerul Transporturilor și Gospodăriei Drumurilor - 3; Ministerul Construcțiilor și Dezvoltării Teritoriului - 4; Administrația de Stat a Aviației Civile - 10; autoritățile publice locale - 32 ș.a.

Unele autorități publice centrale și locale tergiversează abuziv termenele de executare a hotărîrilor, fapt ce generează multiple adresări repetate ale Curții de Conturi, prin care se atenționează conducerea acestora asupra necesității executării incontestabile și integrale a hotărîrilor adoptate.

Raportul asupra modului de gestionare a resurselor financiare publice din exercițiul bugetar 2007 este prezentat în situația când administrația publică din Republica Moldova se află în proces de transformare. Cele mai importante reforme rezultă din Planul de Acțiuni Republica Moldova - Uniunea Europeană.

Necesitatea unui mai bun management financiar public a devenit evidentă și la momentul actual sînt luate măsuri pentru sporirea nivelului transparenței, eficienței și eficacității.

Crearea unui cadru de responsabilități consolidate va semnifica o divizare mai clară a responsabilităților între legislativ și executiv. Reformarea Curții de Conturi, în esență, are ca scop dezvoltarea capacităților de a analiza modul în care Guvernul execută bugetul, dacă informația este veridică și dacă sistemele de control funcționează astfel încît să reducă suficient riscurile de gestionare greșită, fraudă și corupție.

În cadrul acestui raport sînt abordate mai mult constatările și recomandările ce rezultă din controlul tradițional al conformității, bazat pe tranzacții, referitoare la anii bugetari 2006 și 2007. În același timp, am inițiat introducerea unor noi metode de audit, care în viitor ne vor permite:

- utilizarea rapoartelor financiare publice și a rapoartelor privind executarea bugetului dintr-un singur an bugetar, ca punct de plecare pentru activitățile noastre;
- abordarea problemelor ce țin de eficiență și eficacitate.

Curtea de Conturi își va direcționa și în continuare eforturile spre a-i mobiliza pe executorii de bugete să producă conturile, situațiile financiare și documentele financiare în strictă conformitate cu cerințele și reglementările în vigoare, promovînd

înaltele standarde de responsabilitate managerială pentru buna gestionare a banului public; își va consolida capacitățile pentru diversificarea tipurilor de control/audit, punînd accentul nu doar pe legalitate și regularitate, dar și pe eficiență, economicitate și eficacitate în procesul utilizării mijloacelor financiare publice de către instituțiile executivului. Curtea de Conturi va activa în conformitate cu standardele de audit recunoscute la nivel internațional.

Implementarea noilor abordări ale managementului financiar și controlului va contribui la efectuarea auditului extern al rapoartelor supuse auditării, normelor de executare a bugetului și la crearea unei practici care, în mare măsură, va avea o importanță vitală pentru realizarea cerințelor ce țin de profunzimea și amploarea auditului extern. În acest context, este important ca Curtea de Conturi să adauge cît mai multă valoare prin procesele de implementare a recomandărilor și cerințelor. Recomandările din acest raport sînt înaintate din această perspectivă, prin ce Curtea de Conturi prevede posibilitatea de a contribui la consolidarea intențiilor reformei, precum și responsabilizarea Guvernului pentru implementare.

Exprimăm convingerea că constatările, concluziile și recomandările Curții de Conturi, prezentate în raport, vor sta la baza perfecționării managementului financiar public, inclusiv a creșterii responsabilității manageriale a executorilor de bugete, și vor fi de real folos pentru toți cei interesați în buna gestionare a banului public, în special pentru publicul larg, preocupat de gestionarea legală, eficientă și eficace a banului și, respectiv, de buna funcționare și gestionare a instituțiilor statului, la a căror finanțare contribuie în mod direct.

Rezultatele reflectate în prezentul raport au fost realizate prin eforturile susținute ale angajaților Curții de Conturi, care pe parcursul anului au făcut față sarcinilor stabilite, dar și provocărilor în procesul de desfășurare a reformei instituționale a Curții de Conturi.

